

ALI JE MANJŠINA GOST?

Pred dnevi sem slučajno poslušal debato na slovenski tržaški radijski postaji. Športni novinar iz Slovenije (tekla je namreč beseda o športnih problemih in zamejstvu) je tu v zvezi z manjšinsko stvarnostjo (ki jo verjetno zelo malo pozna) med drugim dejal, da je manjšina gost v tuji državi. Verjetno omenjeni častnik iz Slovenije ni mislil tega dobesedno, vsekakor pa njegova izjava kaže na zelo pomanjkljivo poznavanje pravega pomena pojma manjšine, posebno še narodne.

Pri tem moramo najprej odločno zavrniti podobno razlago. Manjšina ni v tem smislu noben gost, ampak je samostojna in avtohtona narodna skupnost, ki živi na svojih tleh, na svoji zemlji. Gost je slovenski rojak - izseljenec po Evropi in drugih celinah. Kako lepo se o zemlji - v narodnem smislu - izraža filozof Maritain, ko ji vdahne duhovno vsebino in pravi, da le-ta predstavlja "zibelko življenja, dela, bolečine, sanj". Vse to, kar velja tudi za našo zemljo narodne manjšine v Italiji. Ta zemlja je danes v drugi državi od matične, s tem pa se avtohtonost narodne skupnosti v ničemer ne zmanjša. Prej je bila tu dolga stoletja avstrijska oblast s habsburško dinastijo, še prej pa goriška grofija, tudi sicer pod nekako nadoblastjo svetega rimskega cesarstva (glej npr. Oton III., ki je prav na goriškem ozemlju pred tisoč leti delil oblast z oglejskim patriarhom). Kaj pa jutri? Bo to Evropa s svojo novo oblastjo, kjer bosta tudi Slovenija in Italija zrahljali današnje meje?

Kako danes gledamo na manjšine? Če se nekoliko ozremo na sam položaj evropskih manjšin, lahko ugotovimo, da je le-teh več vrst. Že v Italiji sami imamo v bistvu dve vrsti manjšin. Ene so nadaljevanje matičnega naroda na ozemlju druge države, kar je recimo primer slovenske, južnotirolske ali francoske narodne skupnosti. Njih glavna značilnost je v tem, da se nahajajo ob meji (s Slovenijo, Avstrijo in Francijo). Imamo pa spet prav v Italiji manjšine, ki živijo kot nekaki jezikovni otoki sredi večinskega naroda in nimajo nikake ozemeljske povezave s kakim sorodnim ali matičnim narodom. To so npr. naši sosede Furlani, pa še Okcitanzi v Piemontu, Hrvatje v Moliseju, grško ali albansko govoreči prebivalci na jugu države in Sardinci. Podobno je tudi drugod po Evropi. Večji in bolj znan primer manjšine oz. otoka brez matičnega naroda so npr. v Španiji Baski, Katalonci, v Franciji Baski, Okcitanzi in Bretonci, v Veliki Britaniji pa Valižani, Škotje in Irčidi ne govorimo še o drugih evropskih državah.

Danes se tako zahodna kot srednja oz. vzhodna Evropa spoprijemata z manjšinskimi problemi. Ti so marsikdaj - zlasti zadnja leta - povzročali hude in krvave dogodke na Balkanu. Republika Slovenija je, hvala Bogu, znala zelo dobro in pozitivno urediti svoja manjšinska vprašanja znotraj države. Vse to gotovo tudi v duhu evropskega povezovanja in odprtosti. V srednji in vzhodni Evropi je tudi prišlo do zapustitve lastnega ozemlja s strani zlasti Nemcev iz Sudetov (Cehoslovaška) in Šlezije (Poljska).

STRAN 2

ANDREJ BRATUŽ

VILVIGREDE

Najbrž so si vsi časi zelo podobni, če ne celo enaki. Zmeraj je med pšenico poganjala tudi ljuljka, na njivah svetosti uspeval tudi greh. Vendar so za nas pomembni samo naši časi... Malo znani Censorinus pravi, da so vekovi sestavljeni iz preteklosti brez začetka in iz prihodnosti brez konca, vmes pa da je naše življenje kakor kratek pomišljaj... Čeprav je naše življenje le kratek pomišljaj, je pa vendarle dovolj dolg, da ga izpišemo v veselje sebi in zadovoljstvo Stvarniku...

OTMAR ČRNILOGAR, "STATI IN OBSTATI"

ZADNI VOZLI ITALIJSKE NOTRANJE POLITIKE

CENTRALIZEM ALI AVTONOMIJA?

DRAGO LEGIŠA

V italijanskem notranjepolitičnem življenju je čedalje bolj čutili, da se bližajo državnozborske volitve. Še vedno pa ni popolnoma gotovo, da se bo sedanja legislatura redno končala. Večina političnih strank sicer soglašajo, da bi morali odobriti nov volilni zakon, češ da sedanji ne zagotavlja politične stabilnosti, saj še vedno prihaja do vladnih kriz, tako da vlade praviloma ne morejo izvesti programa, s katerim so se predstavile parlamentu in od slednjega prejele zaupnico. Na enem izmed toliko referendumov se je večina volilnih upravičencev sicer bila izrekla za večinski volilni sistem. S tem vprašanjem se je na začetku sedanje legislature bavila posebna parlamentarna komisija, ki jo je vodil Levi demokrat in kasnejši predsednik vlade D'Alema, a ni mogla izoblikovati natančnega zakonskega predloga, kar pomeni,

da je zadeva še vedno povsem odprta. Do rednega konca legislature pa manjka slabo leto!

Za italijanske razmere vprašanje nikakor ni novo. Starejši se na primer spominjamo, kakšen vik in krik so leta 1953 zagnali komunisti, ko so De Gasperi in tedanji njegovi zavezniki predlagali, naj se tako spremeni volilni zakon, da bo stranki ali koaliciji, ki bo na volitvah prejela večino, priznana "nagrada", kar pomeni, da bi imela več izvoljenih parlamentarcev, kot bi ji pripadala po čistem proporcionalnem volilnem sistemu. Tedaj so komunisti takšen zakon proglasili za prevaro (legge truffa). Zanimivo pa je, da njihovi "dediči" zdaj sami predlagajo neko obliko "nagrade", saj pravijo, da bi se strinjali z uvedbo nemškega volilnega sistema, ki poleg petodstotnega volilnega praga predvideva tudi "nagrado" za zmagovito stranko oziroma kandidatno listo. Levi de-

mokrati, ki so glavni dediči KPI, se poleg tega strinjajo, naj novi volilni zakon predvideva tako imenovano "konstruktivno nezaupnico vladi", kar pomeni, da poslanska skupina ne more zahtevati glasovanja o nezaupnici vladi, če hkrati ne predlaga nove. Takšen predpis vsebuje tudi ustava Republike Slovenije. Poznavalci italijanskih notranjepolitičnih razmer dvomijo, da obstaja v sedanjem parlamentu stvarna možnost za izglasovanje novega volilnega zakona, ker stranke in zlasti stranke pridno gojijo svoje vrtičke in ne marajo nobenih motenj v tem pogledu. Vse torej kaže, da bodo italijanski volivci na prihodnjih državnozborskih volitvah glasovali "po starem".

Zadnje deželne volitve so povzročile novo vprašanje. Če se je prej v glavnem le govorilo, kako je nujno nekaj narediti v smeri decentralizacije državne oblasti in krepite avtonomije krajevnih u-

prav, je izid zadnjih deželnih volitev naravnost s prstom pokazal, da ljudje vedno glasneje zahtevajo federalno ureditev države, prvi ukrep v tej smeri pa naj bi bilo priznanje širokih pravic posameznim deželam, kar v bistvu pomeni, da bi bile dežele pristojne za urejanje mnogih področij, na katerih do zdaj "vedri in oblačni" le država. Dežele na severu države, kjer je Pol svoboščin z odločilno pomočjo Severne lige na volitvah zmagal, so že postavile zahtevo, naj se deželam prizna pravica, da s svojimi zakoni urejajo področje zdravstva, šolstva in celo javnega reda. V tem pogledu je še najbolj bojevit predsednik Lombardije Formigoni, z njim pa se baje strinjajo še nekateri drugi predsedniki na Severu, ki se po ameriškem zgledu proglašajo kar za "guvernerje". Tudi župani velikih italijanskih občin zahtevajo, naj jim država prizna odločno večje pristojnosti, kot jih imajo danes. S tem pa praviloma prihajajo v spor z že imenovanimi "guvernerji", ki, kot kaže, ne bi radi delili oblasti. Zato nekateri že svarijo pred novo centralistično nevarnostjo na deželni ravni.

Enotna slovenska delegacija iz zamejstva se je v petek, 23. junija, v Ljubljani sestala s predsednikom slovenske vlade dr. Andrejem Bajukom in slovenskim zunanjim ministrom Lojzeto Peterletom. (foto P. Kostrun/Bobo)

V POSLANSKI ZBORNICI TOKRAT ZARES

Poslanska zbornica je v torek, 27. t.m., končno nadaljevala z razpravo o zakonskem predlogu za zaščito naše slovenske manjšine. Kljub odločnemu nasprotovanju skrajne desnice, zlasti tržaških poslancev Nacionalnega zaveznictva Menie in Gibanja Italija Nicolinija, je bilo z večino glasov odobrenih prvih sedem členov zakonskega predloga. Ko je naš časnik bil v tisku, je poslanska zbornica nadaljevala s preučevanjem in glasovanjem ostalih členov zakona. Glede na potek prvega dne razprave bi poslanska zbornica lahko delo sklenila v zelo kratkem času. Po odobritvi v poslanski zbornici bo moral zakonski predlog romati še v senat.

02	Breda Susič VROČA POLITIČNA KLIMA	07	Marjan Tomšič SVETOVLJANSTVO IN PROVINCIALNOST
02	Janez Povše POČASTITEV ŽRTEV OBEH STRANI...	07	Peter Szabo ZAKONI
03	Jurij Paljk / intervju SILVESTER ČUK	10	Iva Koršič KRESNA NOČ NA JEREMITIŠČU
05	Ivan Žerjal KNJIGA O POKOJNEM ŠKOFU BELLOMIJU	13	Miran Mihelič SODOBEN POUK V VIPAVSKI GIMNAZIJI
06	KONCERT UGLASBENIH PESMI LJUBKE ŠORLI	16	Erika Jazbar / pogovor MILADIN ČERNE

POVRATEK V OBDOBJE HLADNE VOJNE?

AMERIKA IN FAŠISTI NA ZATOŽNI KLOPI

Sredi prejšnjega tedna je vseh osem članov, ki v parlamentarni komisiji za pokole politično pripadajo Levim demokratom, torej najmočnejši stranki sedanje vladne koalicije, na posebni konferenci za časnikarje prebralo naravnost šokanten dokument. Poleg časnikarjev so bili na konferenci prisotni ministri za pravosodje Fassino, znana sodnika Caselli in Vigna, član osrednjega vodstva Levih demokratov Folena in še drugi ugledni politični predstavniki. Komisija za pokole ima skupno 40 članov, od teh 20 poslancev in prav toliko senatorjev, predseduje pa ji senator Giovanni Pellegrino, ki sicer politično pripada Levim demokratom, a je 41. član komisije in torej nadstrankami. Komisija je bila z zakonom ustanovljena leta 1988 in bi morala sestaviti poročilo o opravljenem delu v osemnajstih mesecih. Tega seveda ni opravila, zato je bila v 22 letih obstoja večkrat obnovljena.

Na konferenci prebrani dokument je naravnost osupljiv, ker vsebuje trditve, ki gotovo sodijo v obdobje hladne vojne. Tako pravi, da je pokol v Italiji sredstvo politi-

čnega boja, da je bil atentat na trgu Fontana v Milanu v decembru leta 1969 "atlantski državni pokol" in da obstajajo tesne vezi med institucijami ter prevratniško desnico. Dokument dalje pravi, da je voditelj senatorske skupine Nacionalnega zavezništva Macerati opravil vlogo "filtra med prevratniško desnico in desnico MSI". Dokument je dejansko hud napad na Nacionalno zavezništvo, na državne institucije, ki naj bi nudile kritje posameznikom in skupinam, katere so šle na stranpota, uperjen pa je zlasti proti ZDA, ki naj bi bile odgovorne za pogojevanje demokracije v Italiji, zaradi česar se govori o tako imenovani "blokiranji demokracije". Seveda ne manjka kritika na račun Vatikana, ki se mu očita, da je odgovoren, če so se zavzemala do SZ stališča, ki niso bila "ortodoksna", to je pravoverna. Omenja se tudi "Gladio", to je tajna organizacija, znana tudi z angleškim nazivom "Stay behind" (stati zadaj ali v ozadju), kateri dokument očita nezakonitost in da njena naloga ni bila toliko upiranje morebitnemu sovjetskemu vdoru, temveč predvsem boj

proti pouličnim manifestacijam in proti komunistom in levici na splošno. V tej zvezi se seveda omenja zlasti bivši predsednik republike Cossiga, ki je svoj čas javno priznal, da je pripadal "Gladiu" in ga tudi odločno zagovarjal.

V turinskem dnevniku La Stampa smo lahko brali krajšo izjavo bivšega predsednika republike, ki pravi, da se zdaj žal pozablja, kaj je pravzaprav bil epohalni spopad med Vzhodom in Zahodom, da se prikriva, kaj je pomenila internacionalistična in hegemonistična politika SZ, ki je nasilno absorbirala v svoj tabor cele države, pri čemer je pobila tudi mnoge komunistične voditelje. Dokument bi rad zabilis represijo vstaje na Madžarskem, praško pomlad, delavske boje v Vzhodni Nemčiji in na Poljskem ter berlinski zid. Zdi se skoraj, je zaključil Cossiga, kot da bi bila Severna atlantska zveza (Nato) ustanovljena za obrambo pred namišljeno nevarnostjo.

Zanimivo je, da so se vidnejši predstavniki Levih demokratov, s tajnikom Veltrijem na čelu, takoj distancirali od tega dokumenta, minister Fassino in omenjena sodnika ter še drugi udeleženci pa so izjavili, da so bili prisotni kot povabljeni. Naj bo kakorkoli, dejstvo je, da pravo ozadje pokolov, ki so od konca leta 1969 do konca leta 1984 zahtevali nad 200 mrtvih in nad 700 ranjenih, ostaja še vedno ovito s tančico megle. Avtorji dokumenta pa vztrajajo pri svojih stališčih in odklanjajo zlasti prizadevanja senatorja Cossiga, naj bi se priznalo enako dostojanstvo obema stranema, ki sta se vojskovali v "mračni preteklosti".

Dokument gotovo ne more koristiti izoblikovanju takšne koalicije, kakršna je bila "oljka", ki je l. 1996 zmagala na državnoborskih volitvah.

DL

SPOROČILO SLOVENSKE SKUPNOSTI

ZA LADINCE JA, ZA NAS NIČ?

Deželno tajništvo Slovenske skupnosti ugotavlja, da je bila v rimskem parlamentu izgubljena še ena priložnost za sprejetje volilnega zakona, ki bi predvideval zajamčeno zastopstvo za predstavnika slovenske manjšine v deželnem svetu Furlanije-Juljske krajine. Pomanjkanje politične volje za zadevni zakon izgleda toliko bolj presenetljivo in protislovno ob dejstvu, da je italijanski zakonodajni organ 21. t.m. odobril specifično določilo za zajamčeno

zastopnost predstavnika ladinke manjšine v tridentinski pokrajini.

Slovenska skupnost bo ob nastali situaciji posredovala rimskim oblastem protestno noto in obenem proučila zakon o zajamčenem zastopstvu za ladinško skupnost. Ta zakon namreč dokazuje, da so bili ugovori o takoiimenovani protustavnosti podobnega normativa tako s pravne kot s političnega vidika neosnovani.

AFRIKA / PO VOLITVAH V ZIMBABVEJU

VROČA POLITIČNA KLIMA

BREDA SUSIČ

Uganda, Sierra Leone, Etiopija, Eritreja in ne nazadnje Zimbabwe. Afriški kontinent je v teh mesecih tako vroč kot še malokdaj v zadnjih letih. Volitve minulega konca tedna so kronale pol leta trajajočo napeto in nasilno obdobje volilne kampanje v bivši britanski Južni Rodeziji.

Mugabe (na sliki) je na oblasti od leta '80, ko je že samostojni Zimbabwe spremenil ustavo in se iz rasistične in segregacionistične države spremenil v pluralistično in multietnično. V dvajsetih letih se je Zimbabwe iz potencialne afriške Švice spremenil v državo na robu sesutja. Osebni dohodki prebivalstva so se v teh letih zmanjšali za dve tretjini, zadolženost države znaša 5,6 milijard dolarjev, 50% prebivalstva je brezposelnih, inflacija presega 60%, primanjkuje

osnovnih dobrin... In če temu dodamo še podatek, da je 25% odraslih prebivalcev okuženih z virusom HIV, da je državna administracija skorumpirana, da Mugabe potroši eno tretjino državnega proračuna za vzdrževanje enajsttisočglave vojske, ki jo je iz še nepojasnjenih strateških vzrokov poslal v Kongo (uradno zato, da bi podprl režim predsednika Kabilu, v resnici je v zameno dobil zase in za svojo družino privilegije pri izkoriščanju bogatih rudnikov), je slika tragedije popolna. Mugabejev glavni cilj je bilo zagotavljanje osebne koristi. Naenkrat pa se je zbal za svoj stolček, ko je februarja spodel njegov referendum. Ta bi uvedel še dodatna pooblastila predsedniku in bi legitimiziral vračanje zemljiških posestev Afričanom, brez odškodnine dotedanjim gospodarjem, ki so bili v veliki večini belci.

Ker so se obenem bližale parlamentarne volitve (predsedniški mandat pa bo Mugabeju trajal še dve leti), je diktator iz predalčka zopet potegnil socialistično ideologijo in v imenu pravičnosti

uvedel prisilno zemljiško reformo, to je vračanje zemlje obubožanim Afričanom. Poreče vprašanje veleposestev belske manjšine - ta je imela v rokah 70% rodovitne zemlje, ki jo je z nasiljem in zvižajo odvzela domorodcem - je ostajalo od osamosvojitve nerešeno, dan po propadu referendumu pa se je Mugabe spomnil, da je njegova naloga, da skrbi tudi za svoje ljudstvo. Veterani osvobodilne vojske so tako dobili ukaz za nasilno zavzemanje posestev. Pri tem so bili štirje beli veleposestniki umorjeni, Mugabejeva vojska pa je pomorila tudi vse tiste Afričane, ki so stopili na stran svojih belih gospodarjev, in tiste, ki so se iz protesta vključili v opozicijsko stranko Gibanje za demokratične spremembe Morgana Cvangiraja. Nazadnje je bilo žrtev trideset, ranjenih in mučenih pa toliko, da jih je bilo sploh težko prešteti.

Mugabe je do zadnjega zastrahoval volivce in onemogočal nadzorovanje volitev skoraj 200 domačih in tujih opazovalcev. Ti so izjavili, da tako volilna kampanja kot volitve zaradi nasilja in zastrahovanj (vojska je še na dan volitev mučila in hudo pretepala člane in kandidate glavne opozicijske stranke) niso bile demokratično izpeljane. Mugabe pa je takoj po zaprtju volišč zardil, da bo, ne glede na izide volitev (na teh je vsekakor dobil večino, opozicija pa je zbrala 47% glasov, kar je soliden uspeh glede na pogoje, v katerih je morala delovati), še naprej sam odločal o prihodnosti države.

S 1. STRANI

ALI JE MANJŠINA...

Take izselitve so bile seveda bolj ali manj prisilne, pri nas pa je najbolj znan primer množični beg istrskih Italijanov v lastno matično državo. Že večkrat pa smo na tem mestu ugotavljali zgodovinsko krivdo določenih totalitarnih režimov in njih glavnih predstavnikov za podobno stanje.

Ozemlje, na katerem nismo gost, jamči sam obstoj neke narodne skupnosti, tudi Slovencev v Italiji.

POVEJMO NAGLAS JANEZ POVŠE

POČASTITEV ŽRTEV OBEH STRANI JE PRAVA POT

Nedavno je predsednik nove slovenske vlade Andrej Bajuk položil venec žrtvam v Kočevskem Rogu, torej žrtvam povojnih pobojev. In nato je položil venec še k spomeniku pobitim aktivistom Osvobodilne fronte pri Turjaku. Oboje skupaj je enkratno dejanje, ki dokazuje, kako je mogoče na preteklost in prihodnost gledati drugače, kot smo gledali do zdaj. Enkratno dejanje v smeri ozaveščanja slovenskega naroda, ki ne more in ne more preseči svojih krutih notranjih delitev. Enkratno dejanje zato, ker se je zmoglo dvigniti na človeško raven, namreč da so žrtve in bolečina zaradi njih enaka na tej in na oni strani. Slovenci ne bi smeli več dopuščati, da še vedno nismo sposobni razumeti sebe in dogodkov v takšni luči, ki bi nas povežala in poglobila. Delitev med drugo svetovno vojno je naša ves čas odprta rana in treba je napraviti vse, da bi se zacelila, to pa pomeni, da ena stran zares prizna drugo in obratno ter da nismo v nedogled pogrevati večne zamere in nalagati vso krivdo na drugega. Na tragedijo naroda - in naša zgodba med drugo svetovno vojno je prav gotovo tragedija - je nujno gledati s človeškimi očmi, s srcem in preseči trdosrčnost, ki nas drži v svojem zlovesčem objemu. Bil je čas ideologij, ki so osvajale in uničevale. Od zunaj smo bili žrtve tiste, ki nas je hotela

dobesedno pokončiti, od znotraj smo bili žrtve druge, ki nas je vpela v podobno koleksije načrta za obvladovanje sveta. Bistveno pri vsem tem pa je, da sta nas ideologiji razcepili in ohromili in to traja še danes.

Kot rečeno, odrešilno pot ponuja srce. Srce seveda ne išče krivde drugega in se nanjo ne naslanja. Srce gleda na dogodke z razumevanjem in sočutjem in točno ve, da je imela in ima v primerih narodove tragedije vsaka stran svoj prav in da je večina na eni kot na drugi strani v svoj izbrani prav sveto verjela. Verjele so množice, ki so šle v partizanski boj, verjele so množice, ki so videle v pratizanskem boju nesrečo za slovenski narod. Odločujoče je, da so naši ljudje verjeli v eno in drugo odločitev, da so dali za to vero svoja življenja, šli v izgnanstvo in v vsakršno trpljenje. Zato so žrtve na obeh straneh naše skupne žrtve. Zaman je bila njihova smrt, v kolikor ne bomo njihove enakovrednosti vsi prepoznali. Tako govori srce, ki edino lahko ukine medsebojno nerazumevanje in nestrpnost. In zato je res lepo in obetavno dejanje, da je predsednik nove slovenske vlade šel hkrati v Kočevski Rog in na Turjak. To je pot, ki vsem Slovincem ponuja lepšo prihodnost in za katero je čas, da bi se nanjo vsi skupaj čimprej odpravili.

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18
TEL 0481 533177
FAX 0481 536978
E-MAIL noviglas@tmedia.it

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3
TEL 040 365473
FAX 040 775419
E-MAIL nglasts@tin.it

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA

IZDAJATEL: ZADRUGA GORIŠKA MOHORIEVA, PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN

REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA: ITALIJA in SLOVENIJA 70.000,

INOZEMSTVO 110.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 140.000 LIR

POŠTNI TEKOČI RAČUN: 10647493

CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

INTERVJU / SILVESTER ČUK

LJUBEZEN, NAJBOLJ BOŽJA OD VSEH KREPOSTI

JURIJ PALJK

Na začetku pogovora se navadno predstavimo, zato bi vas prosil, da najprej poveste kaj o svoji življenjski poti: o družini, iz katere ste izšli, o šolanju, o odločitvi za duhovništvo.

Moja doslej prehojena življenjska pot je dolga šestdeset "kilometrov". Rodil sem se namreč pred šestdesetimi leti, 1. januarja 1940, kot dvanajsti od štirinajstih otrok materialno revne, duhovno pa bogate družine. Seveda je bilo življenje težko, včasih zelo trdo, toda po Božji milosti se vse to pozabi, ostanejo pa spomini na vse lepo, zlasti na ljubezen, ki se na zunaj sicer ni razkazovala, a nas je med seboj trdno povezovala. To so bili časi, ko so bile želje majhne, njihova izpolnitev pa je prinašala veliko sreče v srca ljudi. Danes je prav obrnjeno: velike želje - malo sreče in zadovoljstva. Živih nas je še osem otrok: pet bratov in tri sestre. Najstarejši dve sestri sta s še enim dekletom iz moje rojstne vasi Lome v župniji Črni Vrh nad Idrijo umrli kot mučenici v začetku leta 1944. Tri kamne z njihovega groba v gozdu, kjer so bile pokopane do avgusta 1990, ko smo njihove kosti prenesli v družinski grob na pokopališču v Črmem Vrhu, je p. Marko Rupnik vžidal v mozaik papeževe kapele Odrješnikova Mati v Vatikanu. Sestra, ki je po rojstvu tik pred mano, je redovnica pri Marijinih sestrah. Prepričan sem, da je najin duhovni poklic v veliki meri "sad daritve sestrice dveh", kot je zapisal sestavljalca deklaracije ob moji novi maši leta 1964.

Kako ste prišli do duhovništva? Kdaj ste začutili v sebi ta Božji klic?

Sam ne bi vedel povedati, kdaj natanko je v mojem srcu vzklikla misel, da bi postal duhovnik. Rekel bi, da je bilo to vedno v meni. V moji rojstni župniji Črni Vrh nad Idrijo je od leta 1935 deloval odlični župnik Ivan Kobal, kasnejši škofjski kancler v Koprju. Službo župnika je nastopil, ko mu je bilo komaj trindvajset let, vendar je s svojo zgledno duhovniško osebnostjo privabil kar nekaj fantov, da so šli v semenišče. Prvi, ki bi moral imeti novo mašo (1945), je bil Rudi Trček, ki pa je bil kot bogoslovec ubit ob partizanskem napadu na Črni Vrh 1. septembra 1944. V porušenih in za silo obnovljenih župnijskih cerkvi sv. Jošta je bila prva nova maša 1. 1948 - imel jo je sedanji kobariški župnik Franc Rupnik. Leta 1954 pa je pel novo mašo Gašper Rudolf, moj sosed, zdaj župnik v Novi Gorici. Tisto leto sem končaval nižjo gimnazijo (višje razrede sedanje osemletke) v Črmem Vrhu. Nova maša je bila 9. maja, še pred koncem šolskega leta. Takrat sem že bil odločen, da grem naprej v gimnazijo, nisem pa še vedel, kakšen poklic bom izbral. Neke nedelje popoldne, ko smo se otroci zunaj igrali, me oče pokliče v hišo in mi pravi, da ga je župnik po dopoldanski maši povabil v župnišče in se pozanimal, kaj se mu zdi, če bi bil jaz za semenišče. "Vprašal ga bom," je odgovoril oče. Ko mi je to povedal, sem brez pomišljanja odgovoril, da bi šel v semenišče. Ravno tedaj pa

Slovenski mladinski verski mesečnik Ognjišče, ki ima v Sloveniji največjo naklado med mesečniki in je po uradnih raziskavah tudi najbolj bran, je sredi aprila slavil 35. obletnico "življenja". Ob Veliki noči leta 1965 je namreč začel izhajati listič *Farno ognjišče*, glasilo župnij Koper in Postojna. Za njegova "očeta" veljata Franc Bole, tedaj župnijski upravitelj v Postojni, in Bojan Ravbar, ki je bil takrat kaplan v Koprju. Od vsega začetka sodeluje pri Ognjišču tudi Silvester Čuk, ki je bil ob njegovem rojstvu nedeljski kaplan v Postojni. Poznamo ga tudi kot našega zvestega sodelavca. Na nedavnem koncertu v dobrodelne namene za dograditev dijaškega doma za Škofijsko gimnazijo v Vipavi smo se z njim dogovorili za pogovor, na katerega je rade volje pristal.

je bilo malo semenišče v Vipavi zaprto, ker ga je zaradi znane tržaške krize zasedlo vojaštvo, zato mi je župnik priskrbel stanovanje pri neki verni družini v Šturjah, potem ko sem uspešno opravil sprejemni izpit za višjo gimnazijo v Ajdovščini. Naslednjo jesen so semenišče odprli in tri leta smo se semeniščniki iz Vipave vsako jutro z avtobusom vozili v Ajdovščino, kjer smo hodili na državno gimnazijo. S sošolkami in sošolci smo se prav lepo razumeli in še sedaj se radi sestajamo za razne obletnice mature. Maturiral sem junija 1958. Poleti sem se udeležil kar treh novih maš na Primorskem in ta doživetja so še bolj utrdila mojo odločitev za duhovništvo. Jeseni sem šel v ljubljansko bogoslovje in na tamkajšnji teološki fakulteti redno študiral. Po tretjem semestru je prišlo vmes poldruge leto vojaščine v daljni Srbiji, kar je bila nova utrditev poklica. Tam so me - kot večino semeniščnikov in bogoslovcev - zaman prepričevali, da "me je škoda za tak poklic, ki je popolnoma nekoristen". Tako sem srečen in vesel prišel do mašniškega posvečenja na Sveti gori in nove maše v Črmem Vrhu leta 1964.

Kako pa ste začeli sodelovati pri Ognjišču?

Takrat smo bili bogoslovci posvečeni ob koncu petega letnika teološkega študija, po novi maši smo kot semeniški duhovniki opravili še šesti letnik. Za konec tedna smo odhajali "na prakso" v župnije, kamor nas je poslal škof. Svojo prvo službo nedeljskega kaplana, kakor smo pravili (duhoviti ravnatelj ljubljanskega bogoslovja dr. Janez Oražem nas je imenoval "kaplani priskakovalci"), sem opravljal v Šempetru pri Gorici kot učenec župnika Alberta Metlikovca od začetka avgusta 1964 do konca januarja 1965. Ko se je ponesrečil župnik v Hrenovcih, je koprski škof dušnopastirsko oskrbo te župnije naložil na rame našega duhovnika v Postojni, ki sta imela obilico dela že tam. Tako sem konec januarja 1965 dobil od škofa dekret za nedeljskega kaplana v Postojni. Župnijskega upravitelja Franca Boleta sem že prej dobro poznal, zato sem prišel "med svoje". On se je takrat v veliko "grozo" oblastnikov precej posvečal mladim. V Koprju je bil na tem področju tisti čas pravi "pojem" mladinskega duhovnika "oče Bojan" Ravbar. Bole je pogosto zahajal k njemu v Koper. Ko sta se pogovarjala, kaj bi se dalo narediti za mladino, se je utrnila misel, da bi začeli izdajati glasilo za obe župniji. Večina besedila bi bila skupna, nekaj strani na koncu pa bi imelo značaj oznanil, ki so za vsako župnijo drugačna. Izbrala sta tu-

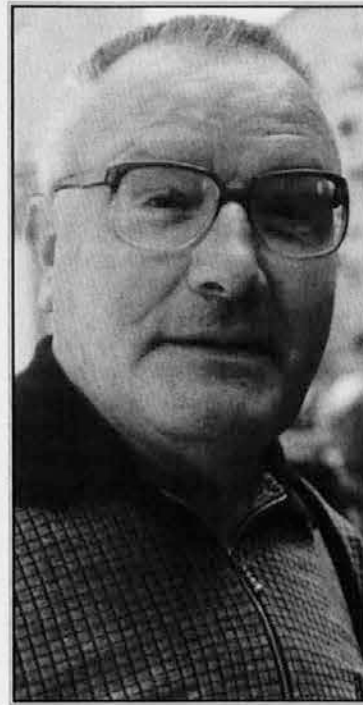
di ime: *Farno ognjišče*; farno je pač župnijsko, ognjišče pa je simbol toplote in domačnosti; kar so nekoč bila ognjišča po naših domovih, to naj bi bilo Ognjišče v župniji. S to zamisljivo je nekoč "prižarel" iz Koprja domov v Postojno Bole in plamenček se je prijel tudi na Postojnskem.

Očitno ste se ogreli za zamisel tudi vi. In kakšni so bili začetki dela pri Ognjišču?

Farno ognjišče smo si zamislili kot zvezek s pisano vsebino, ki bi na sodoben način podajala vedno veljavne resnice in načela evangelija. Nekaj prvotnih vsebinskih zamisli (molitev, pismo meseca, pisma, pričevanja, križanke, povesti) se je ohranilo vse do danes. Želeli smo listič tiskati, pa ga nobena tiskarna (po ukazu od zgoraj) ni "hotela" sprejeti. Zato smo se odločili za ciklostilno razmnoževanje. Gradivo smo napisali in nato pretipkali (besedilo smo opremili tudi s preprostimi risbami, kolikor je ta tehnika dopuščala) na posebne matrice, ki smo jih napeli na boben razmnoževalnega stroja in precej dolgotrajno delo je steklo. Moja naloga je bila, da sem nekatere stvari napisal, sestavke tudi drugih pretipkal in "slikovno opremil", matrice pa so tipkali v Koprju, kjer je bila tudi "partizanska tiskarna". Prva številka bi morala iziti na cvetno nedeljo 1965, pa je "zaradi tehničnih težav", kot se reče, zagledala beli dan šele na velikonočno jutro, 18. aprila 1965.

Od vsega začetka velja, da je Ognjišče "mladinski verski list", čeprav vemo, da ga berejo ljudje vseh starosti. Zakaj taka odločitev?

Ko sta "očeta" Ognjišča list snovala, sta imela pred očmi predvsem potrebe mladih. Zgledovala sta se po podobnih listih pri drugih krščanskih narodih, zlasti pri sosedih Italijanih. Ko smo začeli z delom, tujih vzorov nismo slepo posnemali, temveč smo jih prilagajali za naše potrebe in razmere. Sicer pa mislim, da tudi za pisano besedo bolj ali manj velja isto kot za govorjono: če znaš poslušalce (bralce) nagovoriti prepričljivo, s srcem, bodo z zanimanjem prisluhnili (brali) vsi. Upoštevati moramo, da se je Ognjišče porajalo v času koncila in pokoncilne pomladi. Pri nas je bilo čutiti veliko lakoto po duhovni hrani, zato so po *Farnem ognjišču* radi segli vsi od kraja, mladi in starejši. List je bil tudi na razpolago v cerkvi v Koprju in Postojni in vzel ga je marsikateri obiskovalec teh dveh mest, ki sta turistični. Tako je že ciklostilno *Farno ognjišče* "prestopilo meje", ki so mu bile ob nastanku zarisane. Ko slavimo 35-letnico izhajanja, se oglasi kakšen bralec iz drugega kon-

ca Slovenije: "Vaš list spremljam že od tedaj, ko je bil še *Farno ognjišče*, in imam spravljene vse številke!"

Kako se je potem plamen Ognjišča širil in višal?

V ciklostilni tehniki je izšlo šest številčk prvega letnika (1965). Povpraševanje po lističu je bilo vedno večje in treba je bilo misliti na višjo naklado v tiskani obliki. Delo je sprejela tiskarna Primorski tisk v Koprju in natisnila še prvo številko drugega letnika, ki je bila pripravljena še za ciklostilno razmnoževanje, kot se vidi po risbah. Prva številka je izšla v nakladi 5.000 izvodov; izginile so strani, namenjene oznanilom župnij Koper in Postojna, list se je preimenoval v *Ognjišče* ter je bil tudi "uradno" namenjen slovenski mladini. Med letom je naklada nenehno rasla in je ob koncu leta dosegla 18.000 izvodov. Prve številke tretjega letnika (1967) smo natisnili 35.000, kar pa je bilo še premalo, kajti oglašali so se vedno novi naročniki. Med uredniki sem bil tudi jaz, čeprav bi po škofovih načrtih moral že jeseni leta 1965 iti nadaljevat bogoslovne študije v Rim, toda ker je bila zaradi umora mojih dveh sester naša družina pri oblastnikih "zaznamovana", "iz razlogov javne varnosti" nisem dobil potnega lista. Tako sta moj Rim postali župniji Slivje in Brezovica v Brkinih, kamor me je škof poslal "začasno". Upravljal sem ju s pomočjo najbolj zdravega prometnega sredstva - kolesa. Sredi maja 1966 sem imel zelo hudo prometno nesrečo, da so čez mene že skoraj "naredili križ". Polnih deset mesecev sem ležal v izolski bolnišnici. Ko se mi je stanje nekoliko izboljšalo, sem spet postal sodelavec *Ognjišča*. Očitno je Bog imel z mano drugačne načrte kot škof, ki je končno uvidel, da bo najbolje, če mi to nalogo uradno poveri. Tako sem avgusta 1968 prišel v Koper, kjer sem sprva še nekaj let pomagal v župniji kot katehet in spovednik, moje glavno delo pa je bilo pisati za *Ognjišče* in skrbeti za izdajo primernih knjig. Kmalu smo namreč osnovali dve knjižni zbirki: *Žepna in Mala knjižnica Ognjišča*, ki še vedno živita, čeprav se sedanje naklade še zdaleč ne morejo primerjati s tistimi, ki so jih knjige in knjižice teh zbirk imele pred kakšnimi tridesetimi leti!

Bralnost danes upada povsod, ne samo na Slovenskem, med mladimi, ki se ogrevajo za govornico slike, najbrž še bolj kot med starejšimi. Kako se to pozna pri Ognjišču?

Kako je s knjigami, sem že omenil. "Žrtev" tega pojava je tudi revija *Ognjišče*. Ko smo leta 1968 prišli do naklade 40.000 izvodov, je to postalo prevelik zalogaj za majhno koprsko tiskarno in preselili smo se na Delo v Ljubljano. Leta 1970 smo prišli na "nezaslišanih" 80.000 izvodov. Čez nekaj let je začela naklada znova rasti in leta 1984 je presegla magično mejo 100.000 izvodov. Bilo bi prelepo, če bi ostalo tako! Po tistem je število naročnikov začelo polagoma upadati; zadnje čase pa se dosti vztrajno drži na višini okoli 80.000 izvodov.

Pri vsakodnevem delu kot časnikar ste seveda še vedno najprej duhovnik. Kako združujete oba poklica?

To sploh ni težko, saj se oboje med seboj dopolnjuje. Svoje časnikarsko delovanje jemljem kot označevanje, ki je ena od temeljnih nalog duhovnika. Oznanjevanje s pisano besedo v takem listu, kot je naš, je morda nekoliko manj "pobožno", skuša pa biti čim bolj življenjsko, saj se božje kraljestvo gradi na najrazličnejših gradbiščih. Mislim, da bi mi nekaj bistvenega manjkalo, če ne bi vsaj ob nedeljah redno hodil na župnijo. Že skoraj trideset let vsako nedeljo v Izoli mašujem, spovedujem, se pogovarjam z ljudmi in se čutim član tega lepega župnijskega občestva. Duhovnik je vendar "vzet izmed ljudi in postavljen za ljudi v tem, kar se nanaša na Boga", kot beremo v Pismu Hebrejcem. To prijateljsko druženje z ljudmi je zame "oddihi od papirjev" in hkrati spodbuda za delo, kajti tak živ stik ti pomaga, da ostajaš človeški, neposreden, odprt.

Ogromno let, dejansko od vsega začetka, vodite v Ognjišču rubriko Priporočamo, berite, v kateri predstavljate novosti na slovenskem knjižnem trgu. Čutiti je, da imate veliko veselje do branja. Po kakšnih merilih izbirate knjige za to rubriko?

Že naslov rubrike, v kateri vsak mesec predstavim po tri knjige, pove, da te predstavitev niso nikakršne strokovne knjižne ocene ali kritike, temveč le poljudna, prijazna povabila k branju. Knjige za to rubriko izbiram deloma po avtorjih, katerih dela sem že bral, ali zanje vem, da s svojim pisanjem nekaj povedo tudi preprostem bralcu, posredujejo kakšno plemenito življenjsko sporočilo. Novejša dela pa najprej prelistam, da vidim, če so taka, da bi jih lahko priporočil našim bralcem. Veliko je med njimi takih, ki na priporočilo v *Ognjišču* sežejo po tistih knjigah, nekateri jih celo kupujejo. Veselje do branja sem posedoval po svoji mami, ki se je komaj spominjam, kajti umrla je, ko sem bil star pet let. Oče, ki je tudi bil prijatelj knjige, je pravil, da je vedno zelo rada brala; ko je ob rojstvu enega svojih številnih otrok skoraj popolnoma oglušela, pa se je s knjigami še toliko raje "pogovarjala". Živel smo zelo revno, vendar je vedno našla denar za knjige. Ko sem pri enajstih letih brskal po skrinjah, sem v njih našel mamin zaklad, ki je postal tudi moj zaklad - knjige. Prva knjiga, ki me je vsega očarala, je bil Finžgarjev roman *Pod svobodnim soncem*.

SVETOPISEMSKA RAZMIŠLJANJA
OB BOGOSLUŽNIH BERILIH
V LITURGIČNEM LETU B

ŽLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE,
NEDELJO ZA NEDELJO

VILJEM ŽERJAL

13. NAVADNA NEDELJA

"Bog je ustvaril človeka za neminljivost in ga naredil kot podoba lastnega lika." (Mdr 1,23)

"Gospod, slavil te bom, ker si me rešil." (Ps 30,2)

"Bogat je bil, pa je zaradi vas postal ubog." (2 Kor 8,9)

"Hči, tvoja vera te je rešila... Ne boj se, samò veruj!... je vèlel, naj ji dajo jesti." (Mr 5,36.43)

Mesec junij je bil kar natrpan s prazniki. Četudi niso vsi "zapovedani", so vendar za vernega človeka spodbuda, da se veselimo prihajajočega odrešenja. V obhajilnem obredu, takoj po očenašu, molimo: "Ko polni blaženega upanja pričakujemo prihod našega Odrešenika Jezusa Kristusa." V litanijah vseh svetnikov pa: "Poživi v naših srcih hrepenenje po nebesih."

Letos pa se veselimo tudi svetlečnega mednarodnega evharističnega kongresa v Rimu od 18. do 25. junija. V duhu poromamo v Lateran in od tam do Marije Snežne. A ne samo ob kongresih. V duhu strmimo v čudež v Orvietu, kjer hranijo in slovesno nosijo v procesiji telesnik z vidnimi madeži krvi, ki je pricurljala iz hostije med mašo moravskega duhovnika ob dvigu-povzdigovanju Jezusove ljubezni do nas v podobi kruha in vina.

V juniju je praznovanje asketskega Janeza Krstnika, ki še danes ponavlja: "Glejte, Božje Jagnje, ki odzema greh sveta" (Jn 1,29).

Velikana vere in služabnika Cerkve Peter in Pavel pričujeta s križem oz. z golim mečem o ljubezni Boga do človeka.

Vojakova sulica je za vedno odprla Jezusovo desno stran in njegovo srce (Jn 19,34). Pri tem občudujemo stvarjenje nove Eve, Cerkve, nas vseh, iz novega Adama, ki je "zaspal" na lesu križa, da mu je Bog lahko vzel iz strani, iz srca, iz ljubezni, novega človeka, novo nevesto. Saj je prva nova stvaritev njegova Mati, ki s svojim brezmadežnim srcem celo sodeluje z Bogom pri stvarjenju novega neba in nove zemlje. Saj si jo je Bog od vekovaj zamislil kot tako.

In še: Svetogorska Mati Božja zaključuje vsa ta praznovanja, ki so kot uvertura v Božjo besedo, ki nam je podarjena za 13. navadno nedeljo. Ta nas poleg vsega združuje z našimi izseljenci po svetu, da se čutimo eno z njimi.

Trinajsta navadna nedelja nam opisuje Jezusovo ljubezen do življenja. Jezus se namreč dotakne konkretnega človeka oziroma pusti, da se ga dotaknemo. Ženo, ki trpi zaradi dolge bolezn, ozdravi sam dotik Jezusove obleke. Jezus sam se dotakne mrtvega telesca dekletca; prežene strah in obup njenih staršev. Pričara nam Boga, ki vrača zdravje in celo mrtve oživlja. Razblini v nič razburjenje in teatralnost vzhodnega žalovanja. Pripravlja nas na večnost, na to, "česar oko ni videlo in uho ni slišalo, kar je Bog pripravil tistim, ki ga ljubijo" (1 Kor 2,9).

A človek ne zna sprejeti čudeža življenja kot čist Božji dar. "In posmehovali so se mu", pravi evangelist Marko (Mr 5,40) o množici, ki je prišla past radovednost in pristavit izrabljeno geslo: "Kako lep! mrlič je mrtva deklica."

Jezus pa govori o konkretni ljubezni do človeka, ki se ga smrt ne dotakne, če vanj veruje. Saj kristjan, ki ga ljubi, ne umrje, četudi zaspí temu varljivemu svetu.

Dne 25. junija leta 1950 je papež Pij XII. povzdignil na čast oltarja malo mučenko čistosti ljubezni Marijo Goretti. Njena mama je z družino spremljala obred s slovesno sv. mašo s strehe vatikanske palače, ki gleda na Trg in baziliko sv. Petra. Njen brat, ki je prišel za to slovesnost iz Argentine, kamor je emigriral, je nosil zastavo s podobo blažene sestre, ki je bila kako uro pozneje razglašena pred vsem svetom za svetnico. Ogromna množica, zlasti veliko je bilo fantov in mož, je ganjeno spremljala celotno bogoslužje, ki je potekalo na prostem. Kardinal diakon Bruno je sicer "obupno" razglašeno pel "konfiteor" - papež ni pri tem niti trenil z očesom. Opraviti imamo z našim človeškim elementom, ki se je še huje izkazal prav tisti dan: Na Koreji je namreč izbruhnila vojna. Njene strahotne posledice se, tako se zdi, usmerjajo k spravi šele danes, po 50 letih sovražstva, revščine in razdejanja v dušah in telesih ter v vsem gospodarstvu ipd.

Toda še imamo ljudi, ki junaško ljubijo življenje.

Apostol Jakob nas bodri k dejavnemu življenju ljubezni (Jak 2, 15-17).

V taborišču pri Bajkalskem jezeru so zločinci kar mimogrede zaklali novega prišleka zaradi boljše obutve. Poleg tega so ga še zaradi divje lakote počasi in naskrivaj - bilo je v petdesetih letih - skuhal (pljuča, srce, obisti) in pojedli. Satan zna igrati s takimi ljudmi: "Kožo za kožo! Za svoje življenje da človek vse, kar ima" (Job 2, 4), čeprav bi Job še danes o njih trdil: "Katerih očetov nisem imel za vredne, da bi jih pridružil psom svoje črede" (Job 30,1).

Vera v Boga, ki se mu toži po delu svojih rok (Job 14, 15), pa nas sili, naj posnemamo Boga v ljubezni do življenja.

OBJAVLJENA TRETJA FATIMSKA SKRIVNOST

JE SKRIVNOST RAZOČARALA?

Veliko pričakovanje svetovne javnosti in škandalov ter nemogočih novic željnih medijev je bilo potešeno v ponedeljek, 26. t.m., ko je sedel za mizo v Vatikanu kard. Joseph Ratzinger (na sliki), da bi na tiskovni konferenci spregovoril o t.i. "tretji fatimski skrivnosti". Sv. oče Janez Pavel II. je namreč sklenil, naj se obelodani zlasti zato, da ne bi bilo več ugiibanj o tem, kaj je Mati Božja povedala v Fatimi pastirčkom in še posebej Luciji, ko se jim je prikazala.

Dne 23. junija 1917 je bila tudi mala Lucija zraven, ko je slišala tretjo skrivnost, v kateri je Mati Božja napovedala, da bodo streljali na "škofa, oblečenega v bela oblačila", kar so nekateri mediji razumeli kot napoved atentata na svetega očeta, ki se je zgodil zares pred devetnajstimi leti na Trgu sv. Petra, ko je na papeža streljal turški terorist Ali Agca.

Kard. Ratzinger je v Vatikanu pred očmi svetovne javnosti, saj so tiskovno konferenco neposredno prenašale domala vse televizijske hiše, ki danes v svetu kaj veljajo, dejal, da Cerkev noče z objavo besedila, ki ga je napisala vidkinja in pastirica Lucija v Fatimi, nikogar prepričevati, da je napoved streljanja na škofa v belem zares napoved atentata na Janeza Pavla II. Priznal pa je tudi, da se sveti oče in večina dostojanstvenikov v Cerkvi in tudi sam strinja s to razlago. "Nobena uradna opredelitev Cerkve do fatimske skrivnosti ne obstaja," je dejal kard. Ratzinger in nadaljeval: "V bistvu je čas pokazal, da je skrivnost iz Fatime sinteza zgodovine pol minulega stoletja. Tako lahko

danes po poznavanju zgodovine razumemo, kaj nam je Marija hotela povedati, a zdi se mi, da vidi papež v tej napovedi svoje trpljenje in jaz se z njim strinjam." Msgr. Tarcisio Bertone, tajnik Kongregacije za vero, ki je tudi bil na tiskovni konferenci, pa je dodal: "Že iz samega izvirnega zapisa se vidi, da so trije pastirčki takoj razumeli, da gre za papeža, a seveda niso vedeli, za katerega. To se je lahko razumelo šele po atentatu in zdi se mi, da je to bilo potrebno tudi povedati." Msgr. Bertone je tudi povedal, da se je 27. aprila letos pogovarjal s s. Lucijo, vidkinjo iz Fatime. Pogovarjala sta se tudi o vatikanskih interpretacijah "fatimskih skrivnosti" in sestra Lucija se je v celoti strinjala s stališči Cerkve, obenem pa je tudi zaprosila, da bi knjigo, ki

je spisala, pregledali pred objavo v Vatikanu.

Kard. Ratzinger je na tiskovni konferenci povedal, da "so zavajajoče fatalistične razlage fatimskih skrivnosti, ki, recimo, govorijo o tem, da naj bi bil atentator na svetega očeta 13. maja 1981 v bistvu orodje Božjega načrta in naj bi ga vodila sama Božja Previdnost in bi po tej razlagi ne mogel sam svobodno nič narediti. Sorodnih razlag je veliko: videnje govori predvsem o nevarnostih in poteh, po katerih se lahko pred njimi obvarujemo." Ratzinger se je na glas vprašal, ali ni razumljivo, da se je v zapisu "tretje fatimske skrivnosti" papež prepoznal, ko si je takoj po atentatu dal prinesiti tekst, ki ga je zapisala o videnjih v Fatimi sestra Lucija? "Sam je bil zelo blizu meje smrti in sam je tudi

razložil svojo rešitev kot poseg roke Matere Božje," je dejal kardinal in nadaljeval: "Da je materinska roka preusmerila krogle, je samo še dokaz več, da ne obstaja nesprenmenljiva usoda in da sta vera in molitev taki sili, ki lahko učinkujeta na zgodovino; obenem dokazuje tudi to, da je končno molitev močnejša od kroge!... Prihodnost ni določena na nesprenmenljiv način in v besedah Matere Božje v Fatimi ni razodeta nobena velika skrivnost; zastor, ki zastira prihodnost, ni razparan... Kdor je čakal vznemirjajoče apokaliptične napovedi o koncu sveta ali o prihodnosti naše zgodovine, bo ostal gotovo razočaran."

"Videnje," je še povedal kardinal Ratzinger, "kaže na moč, ki se postavlja proti uničevalni moči in na ta način se še podčrta važnost človekove svobode; prihodnost ni nesprenmenljivo določena in podoba, ki so jo videli otroci, ni na noben način anticipiran film o prihodnosti sveta, v katerem nobena stvar ne bi mogla biti več spremenjena. Vse to videnje je le zato, da bi se priklicala svoboda in da bi se svoboda usmerila v pozitivno smer: namen videnja torej ni v tem, da se prikaže film o prihodnosti, ki je nepopravljivo dokončno določen, namen videnja je pravzaprav nasproten, v tem namreč, da bi se vse sile združile in spremenile svet na bolje."

Po Ratzingerjevemu mnenju torej "tudi fatimske skrivnosti ne skrivajo apokaliptičnih napovedi, kot tudi samo krščanstvo noče biti in ni pašnik za naše radovednosti."

JUP

KONEC 47. EVHARISTIČNEGA KONGRESA
ZA MEDVERSKI DIALOG

"Cerkev ne zaničuje drugih veroizpovedi, ampak vzpodbuja medverski pogovor, a mora hkrati tudi oznanjati, da je Kristus edini odrešenik," je med drugim povedal sveti oče Janez Pavel II. med nagovorom po angelskem češčenju v nedeljo, 25. t.m., ko je izpostavil glavne točke Mednarodnega evharističnega ja-

bilejnega kongresa. V nedeljo zvečer je udeležence osebno počastil s svojo prisotnostjo na zaključni slovesnosti. In prav v luči evharistije je med nagovorom nakazal nekaj bistvenih točk vere.

"Prav v luči resnice evharistije Cerkev ne zaničuje vsega tistega, kar človek v drugih veroizpovedih stori, da bi se približal Bogu in bi se pri Njem očistil; nasprotno: Cerkev spodbuja in je naklonjena plodnemu medverskemu pogovoru. Hkrati pa ne more mimo tega, da jasno pove, da je Kristus edini odrešenik, Božji sin, ki se je za nas učlovečil, je umrl in vstal," je dejal papež, ko je z okna svojega studia pozdravljal tisoče zbranih vernikov na Trgu sv. Petra; ta je bil ob tej priložnosti še posebno okrašen s cvetjem in posut po stari krščanski navadi s cvetnimi listi. Cvetje so darovali za to priložnost cvetličarji iz Lacija, katerim se je papež Janez Pavel II. osebno in javno zahvalil.

IZJAVA ZA SLOVENSKO JAVNOST
V BRAN ŽIVLJENJU

Objavljamo izjavo, ki so nam jo iz tiskovnega urada Slovenske škofovske konference poslali Svet za družino SSK, Slovensko katoliško zdravniško združenje in Društvo Gibanje za življenje.

"Državni zbor je letos v začetku junija razpravljal o predlogu zakona o zdravljenju neplodnosti in postopkih oploditve z biomedicinsko pomočjo, ki ga je marca vložila skupina poslancev, in ga skupaj z nekaterimi amandmaji v drugi obravnavi sprejel.

Vsi se strinjamo, da je neplodnim parom, ki žele otroka, treba pomagati, kolikor je le mogoče, ne da bi pri tem odprli vrat mnogim zlorabam, na katere strokovnjaki resno opozarjajo. Tega omenjeni predlog ni dovolj upošteval in je zato nesprejemljiv tako s stališča spoštovanja osnovnih etičnih načel kot tudi temeljnih človekovih pravic. Prav tako je v nasprotju z naukom katoliške Cerkve. (...) Javnost je bila sploh bolj malo obveščena o tem, kaj se

pripravlja. Posebej so sporne heterologne oploditve (s spolnimi celicami, ki ne izvirajo od para, vsaj z ene strani ne), določanje spola, poskusi na zarodkih, predvsem pa, da se nekateri zarodki po določenem času "puste umreti". Vsako človeško bitje ima namreč pravico do življenja, spoštovanja lastne integritete in dostojanstva, do nediskriminacije glede spola, pravico, da pozna starše in da oni skrbijo zanj (prim. Splošno deklaracijo o človekovih pravicah, čl. 1,2,3,16.3; Konvencijo o človekovih pravicah v zvezi z biomedicino, čl. 1; Konvencijo o otrokovih pravicah, čl. 6-7).

Razne evropske države si s svojimi etičnimi komiteji resno prizadevajo za vsestransko sprejemljive rešitve, da se v prihodnje preprečijo najbolj mračna dogajanja. Zato predlagamo poslancem državnega zbora, da v tretji obravnavi glasujejo proti zakonu in da pripravijo ustrežnejšega."

MARIBOR / DR. ANTON STRES POSVEČEN V ŠKOFA

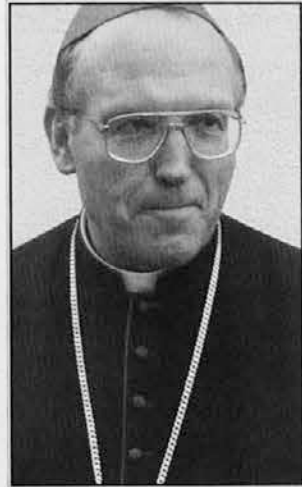
"VSE DELAM ZARADI EVANGELIJA!"

Božja beseda iz prvega Pisma Korinčanom je škofovsko geslo novega pomožnega mariborskega škofa in naslovnega škofa Ptuja dr. Antona Stresa, ki so ga posvetili v mariborski stolnici minulo soboto, 24. t.m., ob 16. uri.

V nabit polni mariborski stolni cerkvi sv. Janeza Krstnika je med posvečenjem imel uvodni nagovor ljubljanski nadškof dr. Franc Rode, ki je dejal, da je izjemno pomembno predvsem to, da prav na god sv. Janeza Krstnika v Mariboru posvečajo v škofa "sina krajevne Cerkve dr. Antona Stresa, pripadnika Misijonske družbe, ki jo je l. 1852 v Sloveniji uvedel bl. A.M. Slomšek. V nadaljevanju je dr. Rode povedal, da iz srca čestita krajevni Cerkvi "za ta dar svetega očeta, ki bo obogatil življenje krajevne Cerkve. Vesel pa sem tudi, da v vrste slovenskih škofov stopa človek tako močne duhovne in intelektualne razsežnosti, kot je dr. Stres. Kot filozof je dr. Stres vselej stal na okopih Cerkve kot branilec resnice in tako spolnjeval evangeljsko naročilo: »Ljubi Gospoda, svojega Boga z vsem srcem, vso dušo in vsem mišljenjem.« (Mt 22, 37) Ljubljanski nadškof je končal svoj pozdrav z besedami: "Dragi prijatelj, ko te danes sprejemamo v zbor slovenskih škofov, prosimo Gospoda, naj ti da zdravja in moči, prodornost in svežino misli ter veliko pastoralne ljubezni do tega naroda, ki išče resnico in terja pravičnost."

Posvetitev je opravil mariborski škof dr. Franc Kramberger, soposvečevalca pa sta bila ljubljanski nadškof dr. Franc Rode in koprski škof Metod Pirih. Dr. Kramberger je imel tudi osrednji govor, v katerem se je takoj po prebrnem papeževem odloku o

imenovanju dr. Stresa za mariborskega pomožnega škofa zahvalil svetemu očetu za njegovo veliko skrb in ljubezen do Slovenije. Po podrobni razlagi beril in evangelija in potem, ko se je s hvaležnostjo spomnil zavetnika mariborske stolnice sv. Janeza Krstnika, je dr. Kramberger dejal: "Danes sprejeti službo škofa je zahtevno in pogumno dejanje, saj pomeni postaviti se pred velike izzive, delati za blagor vseh ljudi, Cerkve in naroda, pa četudi je treba stopiti pred Heroda, kakor Janez Krstnik, in povedati resnico; biti glas tistih, ki ne znajo, ne morejo ali celo ne smejo govoriti, pa četudi se zaradi tega dviga prah v družbi in parlamentu, šoli ali medijskih hišah; biti na strani ubogih, zapostavljenih, odpisanih... Pri vsem tem pa škofa opogumlja zagotovilo, ki je bilo dano Janezu Krstniku: Gospodova roka je z njim (Lk 1, 66). To je dovolj, da človek kljub svoji majhnosti, nemoči, nepopolnosti in slabosti sprejme poslanstvo škofa." V nadaljevanju je mariborski škof še dejal, da "želi naša Cerkev ob vsotopu v tretje tisočletje pokazati na Kristusa in oznaniti njegov evangelij. Upravičeno si je naš novi pomožni škof izbral za svoje vodilo Pavlove besede: »Vse delam zaradi evangelija.« Zaradi evangelija, ne zaradi ideologije, ne zaradi takšne ali drugačne filozofije, politike, samo zaradi evangelija." Mariborski škof dr. Kramberger se je spomnil blaženega Antona Martina Slomška in novemu škofu de-

jal: "Ob tem zgledu te sedaj, dragi novoimenovani pomožni škof, Tone, povabim: »Pridi, da boš skupaj z nama, dosedanjim pomožnim škofom in menoj, oral brazdo mariborske škofije na veliki Božji njivi. Pristopi, da bomo vsi trije obdelovali eno vrsto, Slomškovo vrsto, v Božjem vinogradu ali vesoljni Cerkvi. Vabim te, da s posvetitvijo stopiš med nas slovenske škofe in boš z nami: Kristusov učenc, njegova priča, oznanjevalec njegovega evangelija, dobri pastir in služabnik Božjemu ljudstvu. Amen."

Novi mariborski pomožni škof dr. Anton Stres se je po posvečenju zahvalil svetemu očetu, kateremu je po imenovanju pisal in se mu zahvalil ter mu obljubil svojo vdanost. Nadaljeval je z besedami: "Danes želim to še enkrat javno izreči. Napisal sem tudi, da se zavedam svoje nevednosti, zaupam pa v Božjo Previdnost in si samo zato upam sprejeti to službo, ter dodal, da vidim v tem Gospodov poziv k novemu spreobrnjenju in k popolnejši predanosti v službenju krajevni Cerkvi v Mariboru in vesoljni Cerkvi."

Dr. Stres se je zahvalil vsem, ki so kakorkoli prispevali k slavu in tudi vsem tistim, ki so ga vzgajali in zanj molili. Med drugim je v zahvali tudi dejal: "Nauk in zgled sv. Vincencija pavelskega - letos poteka 40 let, kar sem stopil v njegovo Misijonsko družbo - me spodbuja, da se še prav posebno obrnem k vam, ki zaradi brezposelnosti, bolezni, invalidnosti, pomanjkanja, ostarelosti in osamljenosti težko živite, okolje pa vas zaradi tega velikokrat potiska na rob ali se za vas ne zmeni. V našem krščanskem občestvu naj ne bi bilo tako. Verujemo, da ste Bogu najbolj blizu in da smo mi drugi samo toliko blizu Bogu in Jezusu Kristusu, kolikor smo si blizu z vami... Prizadeval si bom, da bi solidarnost in dejavno sočutje postopoma postala temeljna značilnost naše krajevne Cerkve."

Dr. Stres se je obrnil tudi na mlade s čudovitimi besedami: "Vi ste verjetno največja žrtev naše civilizacije. Obremenjujemo vas z velikimi zahtevami in pričokovanji, ne priznamo pa, da je to, kar od vas zahtevamo, tolikokrat v nesorazmerju s tistim, kar smo vam dali, predvsem kar smo vam dali po duhovno-moralni plati vrednot in dobrega zgleda. S prazno svobodo brez vrednot si ne morete pomagati, saj svoboda ni sama sebi namen. Svobodni smo zato, da lahko svobodno izberemo resnične vrednote. Moja in vaša Cerkev se tega vedno bolj zaveda in hoče postati prostor za srečevanja in odkrit pogovor o tem, kar vas vznemirja: kaj je smisel in namen človekovega življenja, katere so temeljne vrednote, ki dajo temu življenju kvaliteto in lepoto, da ga je vredno živeti, katera je podlaga življenjskega upanja in optimizma, brez katerega ne preživi nihče. V tem bi tudi jaz rad bil vaš sogovornik, kajti jutrišnja Cerkev bo vaša Cerkev ali pa je ne bo."

SVETNIK TEDNA

6. JULIJ

SILVESTER ČUK

MARIJA GORETTI, DEVICA IN MUČENKA

Nemški pisatelj Wilhelm Hunermann je slovenskim bralcem znan po svojih življenjskih romanih o raznih svetniških osebnostih. V slovenskem prevodu imamo tudi njegov roman o današnji svetnici Mariji Goretti, ki je umrla dvanaestletna, ko je branila svojo dekleško čast. Cerkev jo je razglasila za mučenko čistosti in jo mladim postavila za vzornico. Bistvo njenega svetništva povzema naslov Hunermannovega romana, ki se glasi Lilija nad močvirjem.

Marija Goretti je zadnja leta svojega kratkega življenja preživela na Pontinskem močvirju južno od Rima, kamor se je njena družina priselila iz kraja Corinaldo pri Anconi, kjer je Marija zagledala luč sveta 16. oktobra 1890. Tam so Gorettijevi imeli majhno posestvo, ki pa ni rodilo dovolj kruha za šest otrok. Leta 1899 so se preselili v okolico mesta Nettuno, kjer je oče vzel v zakup precej zemlje. Skupaj z vdovcem Serenellijem in njegovim sinom Aleksandrom so stanovali v isti hiši in mati Assunta Goretti je gospodinjala za obe družini. Že po enem letu je poglavarja Gorettijevе družine pobrala močvirska mrzlica in mati Assunta je morala namesto njega garati na polju, gospodinjka opravila pa je prevzela desetletna hči Marija, njuna prvorojenka. To srčno dobro deklece je v trdih življenjskih okoliščinah zgodaj dozorelo. Sosedje so govorili, da je "angelski otrok" in so jo drugim postavljali za zgled.

Oče Serenelli se je vdajal pijači, njegov sin Aleksander pa je bil mladostnik, ki ni znal obvladovati svojih nagonov. Ko je dan za dnem opazoval ljubko malo gospodinjko Marijo Goretti, se je vnemalo njegovo poželenje. Sredi leta 1902 jo je dvakrat skušal pripraviti do tega, da se mu vda, Marija pa ga je odločno zavrnila: "Raje se dam ubiti, kot da bi storila kaj takega!" Moč je črpala iz svetega obhajila, ki ga je prejela tudi dva dni pred svojo smrtjo.

Usodnega 5. julija 1902 je Aleksander opoldne prišel domov in našel Marijo samo. Odvlekel jo je v spalnico. Ker se mu je upirala, jo je večkrat zabodel z nožem. Sosedje so slišali Marijine krike in so napadalcu pregnali. Ranjeno deklečko so peljali v bolnišnico v Nettuno, kjer je naslednji dan umrla. Še v nezavesti je ponavljala: "Nikar, Aleksander! To je greh. Prišel boš v pekel." Serenellija so obsodili na trideset let ječe. Marija Goretti, njegova nedolžna žrtev, ki jo je on imenoval "moj angel varuh", mu je izprosila milost iskrenega kesanja. Od leta 1939 je živel kot tretjerednik v kapucinskem samostanu v Macerati, kjer je 6. maja 1970 umrl. V pismu, ki ga je zapustil, je zapisal: "Ko se oziram nazaj, moram priznati, da sem v mladosti ubral napačno pot, pot zla, ki me je pripeljala v nesrečo. Tako sem potem zagrešil tisti zločin. Še vedno mi v ušesih odmevajo besede odpuščanja."

Assunta Goretti je 24. junija 1950 doživela nesluteno srečo: bila je med polmilionjsko množico na Trgu svetega Petra v Rimu, ko je papež Pij XII. njeno hčerko Marijo razglasil za svetnico. Ob njej je bil tudi Aleksander Serenelli, ki je mater Assunto prosil odpuščanja. "V življenju skromne deklice," je v svojem nagovoru ob tej slovesnosti dejal papež, "ki smo jo obdali z najvišjo častjo, moremo videti zgled, ki ni vreden samo nebes, ampak ga mora občudovati in častiti tudi naš čas. Družinski očetje in matere lahko spoznajo, kako naj vzgajajo otroke, ki jim jih je dal Bog, v svetosti in junaštvu in izpolnjevanju tega, kar zahteva katoliška vera."

Relikvije male svetnice počivajo v veličastni cerkvi mesta Nettuno, v svetišču, ki je posvečeno Materi milosti in sveti Mariji Goretti, novi zavetnici Marijinih družb.

KNJIGA O POKOJNEM MSGR. BELLOMIJU

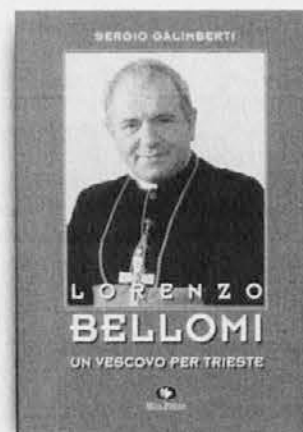
ŠKOF LJUBEZNI, DIALOGA IN EDINOSTI

IVAN ŽERJAL

Pri založbi Mgs Press v Trstu je pred kratkim izšla knjiga z naslovom *Lorenco Bellomi. Škof za Trst (Lorenzo Bellomi. Un Vescovo per Trieste)*. Gre za skoraj 600 strani debelo knjigo, ki jo je uredil Sergio Galimberti in v kateri so zbrane homilije, pastirska pisma in najrazličnejši drugi posegi pokojnega škofa msgr. Bellomija iz obdobja njegovega vodenja tržaške škofije od leta 1977 do 1996. Pokojni škof je na Tržaškem pustil neizbrisno sled, zlasti zaradi prizadevanj za pomoč šibkejšim, za evangeljsko pričevanje in ponovno zblizanje med narodnimi in verskimi skupnostmi v Trstu, v prvi vrsti slovenske in italijanske.

O delu in liku msgr. Bellomija so na predstavitvi knjige, ki je bila v sredo, 21. t.m., v dvorani tržaškega občinskega sveta, spregovorili župan Illy, sedanji škof msgr. Evgen Ravignani in msgr. Pietro Giacomo Nonis, škof v Vicenzi. Iz njihovih besed je izhajal spomin na veliko ljubezen, ki jo je pokojni škof Bellomi, si cer po rodu iz Verone, kjer se je rodil l. 1929, izkazal Trstu. Ta ljubezen pa ni bila naivna, ampak vedno realistična, saj si ni zatiskala oči pred zlom in problemi, s katerimi se je soočala in se še sooča tržaška stvarnost. Tu gre v prvi vrsti podčrtati Bellomijeva prizadevanja za zacelitev globokih ran, ki jih je med tržaškimi skupnostmi, zlasti med Slovenci in Italijani, pustila trpka

izkušnja polpretekle zgodovine. Pokojnega škofa je tudi bolelo gospodarsko nazadovanje Trsta, ki je povzročilo in še povzroča hudo socialno stisko za nezanimljiv del prebivalstva. Bolelo ga je tudi demografsko nazadovanje tržaškega prebivalstva, združeno z naraščanjem odstotka starejših oseb v mestu. Še največja skrb pa je bilo soočenje s pretežno laično podobo tržaške stvarnosti, z laičnostjo, ki je v stalni nevarnosti, da se spremeni v laičizem. Trst je bil za msgr. Bellomija misijonsko področje, saj je ob prevladi nereligioznega mišljenja čutil potrebo ljudi po religioznem. Pri tem si je morala Cerkev v njegovih očeh prizadevati za evangeljsko pričevanje in za dejanja usmiljenja.

Biti tržaški škof ni bilo nikoli lahko. Škof Bellomi je veliko ljubil in veliko trpel. Čisto mirne duše lahko trdimo, da sta ga skoraj dvajsetletno vodenje tržaške škofije in angažiranje na najrazličnejših področjih tako izčrpala, da je na koncu prav zato podlegel. V svojem pastirovanju pa je združil v eno samo ljubezen Cerkev in Trst, ki je postal njegovo mesto.

ŠTAFETA SOLIDARNOSTI NA SVETI GORI

V soboto, 1. julija, bo ob 7. uri na Sveti gori krenila na pot t.i. štafeta solidarnosti, s katero se bodo prebivalci Avstrije, Slovenije in Italije pridružili cerkvenim pobudam v jubilejnem letu. To so predvsem težnje za mir, solidarnost in odpis dolgov najrevnejših držav. Sodelovali bodo predstavniki verskih združenj in človekoljubnih katoliških organizacij. S Sv. gore bo štafeta šla v Solkan, Novo Gorico in dalje v Rožno dolino, kjer bo zapustila Slovenijo in stopila v Italijo. Naslednjega dne, v nedeljo, 2. julija, pa bo prispela v Oglej. V Novi Gorici bo štafeto pozdravil župan Črtomir Špacapan, nato pa bo tudi sam ponesel štafetno palico. Organizacijski odbor prireditve, ki ga vodi Vincenzo Mininel iz Ronk, je ob dogodku izdal posebno listino, ki ga bodo poslali papežu Janezu Pavlu II. in najvišjim državnim oblastem treh držav ter EZ. V dokumentu so naštetih najbolj aktualni problemi današnjega sveta in je poudarjena želja za ohranitev in utrditev miru. Organizacijski odbor poziva prejemnike sporočila, naj se zavzamejo v trajni obliki za ohranitev miru, rešitev kriz in sprejem zakonov, ki bi služili temu namenu. M.

POSVEČENJE KOPRSKEGA POMOŽNEGA ŠKOFA

V sredo, 5. julija, na god slovanskih apostolov in sozavetnikov Evrope, svetih bratov Cirila in Metoda, bo ob 17. uri v koprski stolnici posvečenje novega koprškega pomožnega škofa dr. Jurija Bizjaka.

5

ČETRTEK
29. JUNIJA
2000

MEDNARODNA LIKOVNA DELAVNICA

KONCERTNI VEČER NA KOSTANJEVICI

"SINJI VRH JE KRASEN!"

Minuli teden je bila na Sinjem vrhu nad Ajdovščino na lepi podeželski domačiji Hieronima Vidmarja likovna delavnica z naslovom *Slovenija odprta za umetnost*, ki je bila letos prirejena že osmo leto zapored.

Kmečki turizem, na katerem se lahko človek v miru zbere in zopet najde stik z naravo, okusi preprosto hrano in se nadiha svežega zraka, je na Vidmarjevi domačiji izjemno lepo urejen, saj mlada družina skrbi, da se vsak obiskovalec takoj znajde; skrbno urejeni in snažni prostori, domača hrana, dobra pijača in prijaznost, predvsem pa neverjeten pogled na Vipavsko dolino, Goriško in Kras, saj seže oko vse do Furlanske nižine in Jadranskega morja: te in druge so odlike Vidmarjeve kmetije, na kateri se zbirajo likovniki z vseh koncev sveta.

Novogoriški umetnik Klavdij Tutta je vodja projekta likovne delavnice, pomočnika sta mu slikarja Klementina Golija in Etko Tutta, medtem ko je bila kot likovna kritičarka letos na Sinjem vrhu prof. Anamarija Stibilj-Šajn. Tudi letos so se umetniki predstavili na dan odprtih vrat, ki je bil 24. t.m., ko so se zbrali časniki in ljubitelji lepih umetnosti; toliko jih je bilo, da je bilo parkirnega prostora za avtomobile premalo. Letos so se likovne delavnice udeležili slovenski likovniki Bogdan Čobal, Jože Vrščaj, Marij Vrenko, Matej Metlikovič, Jožef Marinč, Dare Birs, Peter

Štrovs, Boštjan Jurečič in fotograf Igor Pustovrh ter seveda slikarji-organizatorji brata Klavdij in Etko Tutta ter Klementina Golija. Avstrijo je zastopal slovenski slikar Valentin Oman, iz Bosne in Hercegovine sta prišla Amela Hadžimejlić in Kečo Mensud, Hrvaško je zastopal presenetljivi kipar Zvonimir Kamenar, Italijo goriški slikar Franco Dugo, Giangi Pezzoti in Laura Pitscheider, iz Mehike je prišla Alma Gamez Osuna, iz Nemčije Shola Brigitt Starp, Nizozemsko je zastopal Tony Van Wasseem, Portugalsko Miguel Villarino, Španijo Luis Rapela in Javier Rojo. Kot častni gostje so bili Luis Rapela, ki je predsednik španskega združenja likovnikov, Oman iz Koroške in Dugo iz Gorice; vsi so dokazali, da so mojstri slikarstva in so si naziv častnega gosta več kot zaslužili, saj so naslikali nekaj presenetljivo dobrih slik. Te bodo v kratkem razstavljene na posebnih razstavi, vsak avtor pa podari vsaj eno delo Vidmarjevi družini, ki ima tako eno najlepših zbirk sodobne umetnosti na Primorskem in je že zato vredno oditi na obisk k njim.

Likovna delavnica se je končala, slikarji in kiparji so odšli, njihova dela pa bodo ostala v naših krajih in pričala o delu navdušencev, ki so na prekrasem Sinjem vrhu iz leta v leto znali prirediti mednarodni dogodek, ki presega slovenske okvire.

UGLASBENE PESMI LJUBKE ŠORLI

Po odmevnem simpoziju o pesnici, kulturni delavki, zavedni in pokončni Slovenki Ljubki Šorli, ki je bil v Goriškem muzeju v gradu Kromberk, je novogoriški Kulturni dom v torek, 20. junija, priredil koncert z naslovom *Sprehod po uglasbenih pesmih Ljubke Šorli*. To je bila prisrčna in zelo dobro obiskana prireditev, ki so jo udeleženci spremljali doživeto in z odobravanjem. Dvorana frančiškanskega samostana na Kostanjevici je bila premajhna za vse, ki so prišli na koncert, s čimer so želeli obuditi spomin in dati priznanje pesnici in kulturni delavki, ki je ena od simbolov in protagonistov polpretekle zgodovine slovenske narodnosti in skupnosti v Italiji, sicer pa Ljubka Šorli s svojimi sporočili, ki jih je izražala v poeziji in življenju, ostaja vzor tudi za sedanji čas in nove rodove. Koncerta na Kostanjevici sta se udeležila tudi sin in hči Ljubke Šorli in narodnega mučenca Lojzeta Bratuža, dr. Andrej in prof. Lojzka Bratuž.

Slovesnost se je pričela s pozdravom direktorice Kulturnega doma v Novi Gorici prof. Tanje Kuštrin, ki je dejala, da je *Sprehod po uglasbenih pesmih Ljubke Šorli* del cikla z naslovom *Glasba z vrtov svetega Frančiška*, ki ga prirerajo redno vsako leto. Gre za ciklus komorne in solistične glasbe. Sledil je glasbeni oziroma umetniški prikaz uglasbenih pesmi iz dediščine Ljubke Šorli in njenega soproga, tudi glasbenika Lojzeta Bratuža. Najprej je Mladinski zbor Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel iz Gorice pod vodstvom Damijane Čevdek predstavil pesmi Andreja Bratuža *Pomlad* in Ubalda Vrabca *Škržat*. Pri klavirju je bila Dalia Vodice. Altistka Mirjam Kalin in sopranistka Olga Gracelj sta zapeli nekaj pesmi skladatelja Stefana Maurija z naslovi *Otožnost*, *Po njivah rumenih*, *Pogovor z Bogom* in *Češnjev*

FOTO BUMBACA

cvet. Pevki je pri klavirju spremljala Nataša Valant, posamezne točke programa pa je z recitacijami dopolnjevala Ana Geršak. Predstavila je pesmi Ljubke Šorli *Spominčice*, *Ko otroci spijo*, *Ko sem v jutru mimo polja šla in Mati, domovina, Bog*.

Obiskovalci so prisrčno in z aplavzom ob odprti sceni pozdravili tudi pevce moškega zbora Mirko Filej iz Gorice, ki jih je vodil Zdravko Klanjšček. Zapeli so skladbi Mirka Fileja z naslovom *Sredi zime in Nekje v gorah*, skladbo Vinka Vodopivca *Bolečina* in pesem Mirka Fileja z motivom Lojzeta Bratuža z naslovom *Tožba*.

Glasbeni večer v dvorani frančiškanskega samostana na Kostanjevici v Novi Gorici je bil uspešen in prisrčen. Kulturnemu domu v Novi Gorici gre priznanje, da ga je uvrstil v program letošnjega ciklusa komorne in solistične glasbe z naslovom *Glasba z vrtov sv. Frančiška*.

M.

USPEH APZ TONE TOMŠIČ V TOLOSI

Dne 18. junija je v Tolosi v Španiji potekalo mednarodno tekmovanje za Veliko nagrado Evrope. To je tekmovanje zborov, ki zmagajo na šestih prestižnih mednarodnih zborovskih tekmovanjih. Letos je tekmovalo pet zborov, in sicer en otroški in štiri mešani zbori. Komisija je za zmagovalca izbrala otroški-mladinski zbor Vesna iz Rusije, med štirimi mešanimi zbori pa se je najvišje uvrstil Akademski pevski zbor Tone Tomšič iz Ljubljane, ki ga vodi naš tržaški rojak Stojan Kuret. Zbor si je priboril nastop na tem tekmovanju, ker je lani zmagal v Toursu v Franciji. V letošnjem programskem repertoarju zbora je komisija tekmovanja posebno navdušila koreografska in vokalna predstavitev skladbe *Iz kamna v vodi*, ki spada v daljše delo *Ajdna* Lojzeta Lebiča.

KULTURNO SREČANJE V KNJIGARNI LIBRIS

VEČERNO KRAMLJANJE Z JURIJEM PALJKOM V KOPRU

MILAN GREGORIČ

Sredi junija je knjigarna Libris v Kopru, v soorganizaciji s Kulturnim klubom Istra, gostila goriškega pesnika Jurija Paljka. Njegovo delo je predstavila Ines Cergol Bavčar, tudi sama literarna ustvarjalca. S svojim nabrušenim analitičnim skalpelom je uspela dregniti v nekaj najbolj občutljivih delov pesnikove notranjosti. Začela je z njegovo razpetostjo med rodno Vipavsko dolino in Furlanijo, v kateri je Paljk, po zaslugi žene Furlanke, našel svoj novi dom. Mladost na očetovi domačiji, kjer je bilo "zemlje preveč za umret in premalo za živeti", ni bila ravno rožnata. Vendar, ko se čas odmika, se človekov spomin osredotoča zgolj na lepa doživetja in se tako lahko tudi trdo življenje spremeni v idilo. Sprva je Paljka lomilo tudi domotožje po slikoviti Vipavski dolini, kjer ti sleherni breg in vzpetina nekaj govori, v nasprotju s Furlansko ravnino, ki ga je utesnjevala, saj "ni nobene oporne točke ter so težave z orientacijo". Vendar, ko sta privekali na svet hčerki, se je v stanovanje naselila nova poezija in je hiša postala pravi dom. S prihodom otrok se je odprlo tudi vprašanje nji-

hove identitete, ki so ga starši, ob velikem razumevanju matere Furlanke, rešili tako, da so se odločili za vsakodnevni prevoz v oddaljeno slovensko šolo (v Pevmo pri Gorici).

Ko je Cergolova orisala značilnosti Paljkovih pesniških zbirk, se je avtor posebej razgovoril o svoji prvi zbirki *Soba 150*, ki je nastala v študentskem naselju v Trstu. Tam je trčil ob širši krog zamejskih ustvarjalcev, "ki niso pristali na vsiljeno blokovo razdelitev njihovega sveta." Tako je zbirka neke vrste "duhovni portret" pesnikove generacije. Sledili sta zbirki *Nemir* (1994) in *Nedorečenemu* (1997). In na koncu še antologijska zbirka *Kako je krhko*, ki jo je neuničljiva Jolka Milič mojstrsko prevedla v italijanščino in za katero je l. 1998 Paljk dobil ugledno nagrado mednarodnega natečaja P. Neruda.

In ko je nato Cergolova secirala naprej navedene zbirke, ugotavlja-joč, "kako so pesmi preproste ter navorjajo človeka z drobnimi detajli in globokimi občutji" in kako se v njih ponavljajo motivi, kot so "zemlja, ljubezen, bogoiskateljstvo, razpetost med vsakdanom in oddaljenim smislom, krize, padci idealov, samota, smrt...", se je Paljk ponovno živahno

razgovoril. Predvsem o problemu današnjega človeka, ki je tudi problem besede. Saj slednje izgublja na pomenu, ko se z njimi vse zrelativizira. Zato, pravi Paljk, "je moja poezija poštena" in "odločitev za jasen in preprost jezik zavestna". Kajti pesem ima smisel in uspe, "če jo bralec vzame v roko in občuti". Piše pa tudi iz protesta do sveta, v katerem grafična podoba vsak dan bolj spodriva besedo in kjer mladi rod na brezzičnih brzicah interneta spreminja lepo domačo besedo v jezikovno-informacijski zmazek. Čeprav je že vse na tem svetu napisano, se problem bivanja smisla spet in spet postavlja pred sleherni generacijo. Vsak človek namreč, ki živi v polnosti, se znajde v položaju, ko išče odgovore na temeljna vprašanja bivanja. Glede bogoiskateljstva si je Paljk sposodil Dostojevskega, ko je dejal, "da bi v Kristu verjel, tudi če ga ne bi bilo, ker boljšega (v smislu ljubezni, odpustanja) ni." Čeprav skuša živeti kot Kristjan, priznava, da večne resnice nima v rokah. In je tudi ni mogoče imeti. Lahko se je kvečjemu od daleč dotakneš. Zato tudi njegova pesem ni nikoli dokončan odgovor.

POLETNI PRAZNIK OB GODU FARNIH ZAVETNIKOV

"DVE NEVESTI" V GABROVICI

Kulturno društvo Brce iz Gabrovice pri Komnu se pripravlja na svoj veliki poletni praznik, praznik vaških patronov sv. Petra in Pavla.

Po sredini procesiji z mašo bo v petek, 30. junija, ob 21. uri premiera komedije v treh dejanjih *Cvetka Golarja Dve nevesti* v režiji priseljene domačina, gledališkega igralca Antona Petjeta. S četrto premiero igralske skupine KD Brce iz Gabrovice želijo tako skleniti krog iger, ki so jim nadeli skupni imenovalec "igre o ljubeznih". Začeli so namreč s široko zasnovano ljudsko komedijo absurdnih razsežnosti strasti Veselica Rada Pregarca in Sergeja Verča (sezona 1997-98), nadaljevali z njihovo največjo dosedanjo uspešnico *Štmčki v mineštr* Sergeja Verča, ki so jo ponesli tudi med Slovence v Parizu (sezona 1998-99), z lanske premiero ve-selega večera ob 140-letnici dr. Karla Štreklja *Pa po lojtrci gor, pa po lojtrci dol* Mirka Mahnič in Sergeja Verča pa so pogledali v široko zakladnico slovenske ljudske pesmi.

Letos so se torej odločili za prijetno komedijo v treh dejanjih *Dve nevesti*. Njen avtor Cvetko Golar je bil

pesnik narave, domače zemlje in vselega življenja. Pisal je pesmi, povesti in seveda komedije, po katerih je najbolj znan, slovenskemu občinstvu pa sta se zlasti zapisali v spomin *Vdova Rošinka* in že omenjena *Dve nevesti* iz leta 1932. Golarjeva komedija *Dve nevesti* nam v preprostem gledališkem jeziku pripoveduje, da se barantanje z mladimi nikoli ne obnese, saj imajo laži kratke noge, dobri gospodarji pa vedno vse dosežejo. Prastara resnica, ki pa jo naš avtor podkrepi še z eno tipično komedijsko domisljo: z ženskimi intrigami. Ves denar namreč nič ne pomaga, če pri hiši ni ženske, ki bi znala sicer svetlikajoče se novice spremeniti v dehteče rože, sijoče sonce in prijeten dom.

Petkovi premieri pod zvezdami pred cerkvijo v Gabrovi bo sledila še sobotna ponovitev, prav tako ob 21. uri. Pred premiero oz. reprizo Golarjeve komedije bo ob 20.30 še krstni nastop novoustanovljenega mladinskega pevskega zbora Bršljan iz Gabrovice pod vodstvom Ines Svare. Oba večera bo za ples igral ansambel Plima.

PREDSTAVITEV GLEDALIŠKE SEZONE 2000/2001 IN OBRAČUN PREJŠNJE

SSG ODPIRA VRATA TUDI ITALIJANSKI PUBLIKI

Največja novost, ki se napoveduje v prihodnji sezoni 2000/2001 Slovenskega stalnega gledališča, je gotovo ta, da bodo vse predstave v abonmaju prevedene v italijanski jezik s pomočjo podnapisov. Za to bodo tudi odprli abonmajski red (red T) za italijansko govoreče gledalce. Po besedah, ki jih je na predstavitveni tiskovni konferenci v sredo, 21. t.m., izrekel ravnatelj SSG Marko Sosič, je to prvi korak k bodoči produkciji predstave, ki bi ji uspelo združiti oba jezika, slovenskega in italijanskega, poleg tega pa še igralce različnih tržaških gledališč. To bi bila predstava, je še dejal Sosič, ki bi ob svoji estetski vrednosti odgovorila tudi na vprašanja sožitja dveh ali več narodnosti. Sicer bo gledališče še naprej usmerjalo vse svoje moči v svojo umetniško in kadrovskega rast.

Prihodnja abonmajska sezona bo vsebinsko zelo različna od pravkar zaključene. Usmerjena bo namreč v prikaz različnih smeri slovenskega gledališkega ustvarjanja. Režiserji predstav, ki bodo odigrane v prihodnji sezoni - med katerimi velja omeniti Damirja Zlatarja Freya, Vita Tauferja, Borisa Kobala, Jaša Jamnika in druge - po besedah Marka Sosiča razvijajo in poglobljajo svoje različne poetike, predvsem pa ne podlegajo nikakršni konvenciji in ostajajo zvesti svojemu pogledu na svet, na umešnost, predvsem pa svoji najgloblji misli na človeka, ki živi v današnji podoba sveta. Pri izbiri je Sosič videla misel o prvobitnosti človekovega čutenja in zaznavanja sveta ter bivanja, predvsem pa ga je zanimal odnos do majhnega človeka in do šibkejšega, pa tudi problem ugledališčenja sploh, se pravi vprašanje, do kakšne mere se lahko teater poslužuje človekovih usod.

Spored prihodnje abonmajske sezone SSG vsebuje kot prvo delo *Krva-vo svatbo* Federica Garcie Lorce v prevodu Igorja Lampreta in v režiji Damirja Zlatarja Freya. Zatem bo *Ta veseli dan ali Matiček se bu oženu* Antona Tomaža Linhart v primorskem narečju v režiji Vita Tauferja (šlo bo za krstno uprizoritev). Na sporedu bo nato kabaret Borisa Kobala z naslovom *Allegro ma ne preveč* (krstna u-

FOTO KROMA

prizoritev). Ansambel SSG bo izvedel tudi delo Cirila Kosmača *Tantadruj* ob 90. obletnici Kosmačevega rojstva. Delo je dramatisiral Zdravko Duša, režiral pa ga bo Jaša Jamnik (krstna uprizoritev). Tržaški ansambel pa bo izvedel še delo Luigijskega Pirandella *Šest oseb išče avtorja* v prevodu Srečka Fišerja in v režiji Maria Uršiča. Vedno v abonmaju bosta še dve gostujoči predstavi: Prešernovo gledališče iz Kranja bo gostovalo s *Skopuhom* Jeana Baptista Moliere v režiji Vita Tauferja, Slovensko narodno gledališča Drama iz Ljubljane pa z *Idiotom* Fjodorja Mihajloviča Dostojevskega v režiji Mileta Koruna.

Kar se tiče predstav izven abonmaja, je treba vsekakor na prvem mestu omeniti noviteto, in sicer igro za ženski tercet in solo glas z naslovom *Kruh in prah*, ki jo je napisal in režiral Marko Sosič. Vedno Sosič je režiser dramatisacije romana mladega italijanskega pisatelja Alessandra Baricca z naslovom *Devetsto* (Novcento), ki so ga pred kratkim odigrali v Piranu. Izven abonmaja bo tudi dvojezični pesniški večer ob 200. obletnici rojstva Franceta Prešerna, zatem večer šansonov Edith Piaf v izvedbi Vesne Pernarčič, otroška predstava (izbor teksta je v presoji) v režiji Marka Sosiča in večjezični ambientalni projekt (zunaj gledaliških zidov) *Emigracije 1* v režiji Sabine Moreno. Pri

slednjem gre za pobudo, ki zaobjema kar tri sezone in ki sta si jo zamislila Sabrina Moreno in Martina Kafol. Cilj je prikazati pojav izseljevanja iz naših krajev, in to na več načinov: poleg gledaliških predstav pridejo v poštev še predavanja, srečanja zgodovinarjev ter drugi večeri in manifestacije.

Na sporedu bo tudi več gostovanj drugih gledališč in posameznih igralcev: Mestno gledališče Ljubljana bo tako gostovalo z Rostandovim *Cyranojem* v režiji Dušana Jovanoviča, SNG Drama iz Maribora bo nastopila v okviru izmenjave predstav, Gledališče Ptuj bo uprizorilo Reichov *Govor malemu človeku* v režiji Sama Marije Strelca (monodrama Vlada Novaka), Špas Teater *Balkanskega špijona* Dušana Kovačevića v režiji Branka Dujčiča, Mestno gledališče ljubljansko pa Goldonijevoga *Slugo dveh gospodov* v režiji Borisa Kobala. Predvidena sta še koncert Iztoka Mlakarja in gostovanje Komedije Zagreb.

Pri SSG bodo tudi letos poskrbeli za otroški in mladinski abonma, saj je tržaško slovensko gledališče posvetilo posebno pozornost mladini s posebnimi in nagradnimi ponudbami, natečajem in sodelovanjem s šolami. Višješolci in univerzitetni študentje so v pretekli sezoni imeli na razpolago abonma po nižjani ceni zaradi pokroviteljstva Zadrudne kra-

IVAN ŽERJAL

ške banke. Tako bo tudi letos. V poletnem času bodo izdelali abonma za najmlajše in za srednje šole, dijaki iz okoliških vasi pa bodo ponovno razpolagali z organiziranim prevozom do gledališča in nazaj do šole. Ponovili bodo tudi pobudo o spoznavanju prostorov Kulturnega doma. Tudi za prihodnjo sezono načrtujejo vrsto predstav v otroškem in mladinskem abonmaju. Naj omenimo samo *Piko Astrid Lindgren* v izvedbi Mladinskega gledališča in v režiji Vita Tauferja ter gostovanje Omladinskega kazališta Trešnjevka iz Zagreba, s katerim je SSG navezalo plodne stike.

Sicer pri SSG ocenjujejo preteklo sezono zelo pozitivno. Pregled sezone, ki ga je pripravila odgovorna za stike z javnostjo Valentina Repini, kaže, da se je število obiskovalcev predstav zvišalo, vseh igranih predstav pa je bilo 196. Še posebno dobro obiskane so bile ravno predstave, ki jih je uprizoril ansambel SSG. Nekatere produkcije (zlasti *Dnevnik Ane Frank*) pa bodo zaradi velikega zanimanja, zlasti pri mladih, ponovili tudi v prihodnji sezoni. Pravkar končana sezona se je iztekla pozitivno tudi s finančne strani. Dežela Furlanija-Juljska krajina je izglasovala zakon o bančnem kreditu v višini 800 milijonov lir, zagotovila pa je tudi 600 milijonov lir iz Sklada za Trst. To je tržaškemu slovenskemu gledališču omogočilo normalno delovanje.

Slika bi torej lahko bila nadvse rožnata, če se ne bi pojavil problem dvotretjinskega klestenja sredstev iz Sklada za Trst. Obstaja torej vprašanje, če bo Sklad lahko zagotovil potrebnih 600 milijonov lir, kar je lep del skupne vsote treh milijard lir, ki jo gledališče potrebuje za svoje delovanje. Če bi tega denarja ne bilo, bi bil to po besedah predsednika upravnega sveta dr. Filiberta Benedetiča za SSG smrtni udarec, saj bi onemogočil normalen potek sezone. Pri SSG upajo, da se bo to vprašanje, ki zadeva tudi vsa ostala tržaška gledališča, rešilo in da bo prišlo do ponovnega re-financiranja Sklada za Trst.

»JE, KAR JE«

ZAKONI

Poletje se je tudi uradno začelo in komaj čakamo, da se umaknemo iz mesta in se prepustimo počitku. Toda stvar ni tako preprosta. Države in njihove zakonodaje obstajajo tudi med počitnicami; če ne bomo pazljivi, se bomo v kaki tuji državi znašli v težavah. Zlahka se vam lahko pripeti, da odletite na Tajsko in se znajdete v zaporu. Zakaj? Recimo, da vam pade bankovec na tla in stopite nanj, da ga veter ne bi odnesel. Užalili ste državo, ker ste stopili na njen bankovec. Ali pa se mirno sprehajate po ulici in, misleč, da ste v tretjem svetu, odvržete žvečilni gumi. Če vas zalotijo, vam lahko naložijo 600 dolarjev kazni ali celo zapor. V Singapurju je dovolj, da vas zalotijo, da žvečite gumi na podzemni železnici, da vas doleti ista kazen. In če v naglici pozabite na stranišču potegniti za sabo vodo, boste prav tako kaznovani. Če boste zagrešili tri takšne "smetiščne" prekrške, boste vsako nedeljo morali čistiti ulice v Singapurju z napisom na hrbtu: "Jaz smetim".

Toda ne mislite si, da imajo samo "eksotične" države čudne zakone. Še bolj nenavadne stvari prepovedujejo ali dovoljujejo zakonodaje naprednih zahodnih držav. Anglija ima lep kup takih zakonov, ki so jih verjetno pozabili izbrisati. Dame naj ne bi smele jesti čokoladnih bombonov v javnosti. Prav tako je hudodelstvo, če kje pozabite kovček ali ne pazite nanj; če ga pa komu ukradete, niste tat, temveč terorist. Če vam zakoni tako zagrenijo življenje, da se samomorite, ste zagrešili kaznovno dejanje. Lahko le upate, da vas ne obsodijo na smrt... Obstajajo pa tudi posebne pravice, seveda pod določenimi pogoji. Lahko npr. z lokom ustrelite Valižana, če je znotraj mestnega obzidja in če je mimo polnoč. Zakon tudi dovoljuje, da z lokom ustrelite škota, vendar ne ob nedeljah. Kot vidite, tudi oblast razume globoke potrebe sodobnega človeka...

Če ste mislili, da so ZDA svobodna država, se motite. Toliko stvari vam prepovedujejo samo v Kaliforniji, ki naj bi bila najbolj svobodna izmed vseh zveznih držav, da vas lahko kaj kmalu zaboli glava. Že samo z živalmi je problem. In v vsakem mestu je zakon drugačen. V San Franciscu se ne smete sprehajati po glavni ulici Market Street s slonom, razen če ga peljete na vrvici. In v Palm Springsu se ne boste smeli sprehoditi z vašo kamelo po ulici Palm Canyon med četrto in šesto popoldan. V Hollywoodu so še strožji. Svojo čredo ovac lahko peljete po Hollywood Boulevardu, toda samo če je manj kot dva tisoč glav. Če jih imate več, se boste morali sprehoditi večkrat. V mestu Belvedere pa nimajo prav jasnih povelj. Napisali so takole: Noben pes ne sme biti na javnem mestu brez svojega gospodarja na vrvici. Preden se torej odpravite tja s psom, si pomerite ovratnico, da vas ne bo tiščala... Preden se sprehodite po San Franciscu, se za trenutek iskreno pogledite v ogledalo. Zakon pravi, da se osebe, ki se jim upravičeno lahko reče, da so grde, ne smejo sprehajati po nobeni ulici. Ko sem to izvedel, sem si rekel: "Hvala Bogu, da me niso aretirali, ko sem bil v San Franciscu!"

To je samo nekaj primerov nerodnih zakonov. In vendar smo pregledali samo nekaj držav. Koliko pa jih je še na svetu! Seveda bo kdo pomislil, da nisem omenil Italije, ker bi prav gotovo za to rabil kar nekaj članov. Pa ni res! Avtorji teh raziskav navajajo za Italijo samo nekaj členov: prepovedano se je profesionalno ukvarjati s šarlatanstvom (kaj pa vsi politiki, samozvani čudežni onkologi in milijon vedeževalcev in prerokovalcev?). Nato pravi, da se moški ne smejo sprehajati v krilu in se ne smejo pretepsti s pestmi. To je vse. Vsaj v Italiji se bom lahko spočil. V krilu nerad hodim, pretepa pa se tudi ne...

PETER SZABO

SSG: PREDVPIS ABONMAJEV ZA SEZONO 2000/2001

Slovensko stalno gledališče Trst sprejema tudi letos nove abonente s predvpisom do 7. julija. Dosedanji zvesti obiskovalci gledališča lahko potrdijo svoj sedež do istega datuma. Kdor si bo izbral poletni čas za vpis, si bo lahko brezplačno ogledal eno izmed predstav izven abonmaja. Jesenski čas vpisa pa bo potekal od 15. do 25. septembra in od 2. oktobra dalje. Gledališka blagajna bo v času vpisov odprta od ponedeljka do petka od 10. do 14. ure. Podrobnejše informacije lahko dobite na telefonski številki 040 362542.

SPET OPERETNI FESTIVAL V TRSTU

V petek, 30. junija, se bo v gledališču Verdi v Trstu začel operetni festival. Program je letos kar se da pester; ponuja namreč tri operete, musical in plesne prireditve. Prva na vrsti bo priljubljena Kalmanova opereta z naslovom *Grofica Marica* v režiji Lorenza Marianija v scenskem oblikovanju Itala Grassija. Operete se bodo zvrstile v gledališču Verdi, musical v dvorani Tripovich, plesne predstave pa v dvorani Palatrieste.

PREMSKA SREČANJA, PRIJATELJSKO DRUŽENJE VSEH, KI PIŠEJO

SVETOVVLJANSTVO IN PROVINCIALNOST

MARJAN TOMŠIČ

Druženje in srečevanje: to je bila vsa leta stalnica Zdrudnja književnikov Primorske. Res je, da smo kako leto po obojem bolj hrepeneli kot to tudi udeleževali, a smo zvesto sledili obojemu. Ni nam šlo za nagrade in priznanja in sploh za ta veliki, bleščeči literarni svet, tudi za tekmovalnost seveda ne. Veselilo nas je že dejstvo, da ustvarjamo in obstajamo. Morda so nas prav zaradi take drže žalili, češ da smo provincialni in nekredibilni. Glede provincialnosti: ali veste, da so najbolj provincialni tisti, ki hočejo na vsak način biti svetovljanski? Prav v njihovem silovitem naporu, da bi bili veliki in primerljivi z velikim svetom, je skrita kalneuspeha; namreč v tem strahu, da jih ja ne bi imeli za provincialce.

Tale želja, ta nora strast po svetovljanstvu, po: biti velik, biti z ramo ob rami z "onimi drugimi", lahko povzroči neverjetno komične in tudi tragične pojave. Tako bi naj bil že vnaprej potrjen svetovljan tisti, ki v svojem razmišljanju ali ustvarjanju navaja svetovno znana imena ali pa kraje, kjer je kaka njegova velevestitev nastala. Svetovljan je tudi tisti, ki se je vsak hip pripravljen jezikovno prilagoditi Neslovencu. Še bolj je svetovljan tisti, ki pri svojem ustvarjanju posnema one "velike"; ki piše, pesni ali slika kakor Oni. Ko to počne, se ne zaveda, da je smešen: skače kot kenguru, a po svojem rodu je, recimo, zajec. In če bi skalal kot zajec, bi morda rekli oni drugi, tisti ta pravi svetovljani, da je v teh skokih zares naraven in celo originalen...

V silovitih naporih, da ja ne bi bili provincialni, vidim past, ki nam jo je nastavil predsodek majhnosti. Skušajmo torej biti kar se da "provincialni", torej naši in svoji. Morda nam bo tako uspelo pritegniti pozornost tistih, ki so resnično veliki.

Premaska srečanja pa naj ostanejo le srečanja in sinonim za prijateljsko druženje vseh, ki pišemo. Če si bodo ta srečanja kdaj umislila kako nagrado, bodo zagotovo postala nesrečna premaska srečanja... Če bomo vztrajali v tej drži, bomo vsaj malo podobni Prešernu. Pisal je zato, ker je bila poezija v njem, ker je bil rojen poet. Takrat k sreči še ni bilo natečajev za najboljši roman in ni bilo vrhunskih priznanj za poezijo. Če bi vse to že takrat obstajalo, kdo ve, ali se nam France ne bi sfižil, preden bi dosegel vrh Parnasa.

DRŽAVNI IZPITI NA NAŠIH ŠOLAH

PO PISNIH SO SEDAJ NA VRSTI USTNE PREIZKUŠNJE

FOTO KROMA

Šolsko leto se je sicer že končalo, dijaki zadnjih letnikov pa se v teh dneh soočajo z zrelostno preizkušnjo, državnim izpitom namreč, ki smo mu v "starih časih" pravili matura.

V časopisu smo v prejšnjih dneh lahko že brali izide malih matur na nižjih srednjih šolah. Tam so zrelostne izpite že opravili, državni izpiti na višjih srednjih šolah pa so v polnem teku. Že danes, 29. junija, bi se morala začeti ustna preizkušnja na klasičnem liceju France Prešeren, v prihodnjih dneh pa bo ustni del izpita stekel še na ostalih višjih šolah.

V sredo, 21., četrtek, 22., in ponedeljek, 26. junija, so bile na sporedu pisne naloge. V sredo so se maturanti lotili pisne naloge iz slovenščine: na izbiro so imeli analizo Volarančevih *Samorastnikov* (tip A), esej ali časopisni članek, ki je predvideval literarno obdelavo *Lepe Vide* in njene simbolike, zgodovinsko nalogo o italijanskem državniku Giovanniju Giolittiju, nalogo o socialni in ekonomski spre-

membu Italije in nalogo o načinih in sredstvih komunikacije (tip B), nato zgodovinsko nalogo o Slovencih v Italiji po prvi svetovni vojni (tip C) in splošno nalogo (tip D). Povečini so se dijaki lotili pisanja eseja in časopisnega članka, ki je omogočal prehode tako na literarno kot na zgodovinsko, tehnično in družbeno-ekonomsko področje.

V četrtek je bila na vrsti druga pisna naloga, ki je imela svojo specifično za vsako smer: tako so na pedagoškem liceju pisali nalogo iz pedagogike, na klasičnem iz latinščine, na znanstvenem iz matematike in tujih jezikov, na strokovnem zavodu naloge iz biotehnologije, sistema nadzora temperatur in iz strojeslovja, na trgovskem zavodu pa iz knjigovodstva.

V ponedeljek je bila še tretja pisna naloga, tako imenovana "pluridisciplinarna" naloga, ki je novost: vsebuje več predmetov in jo komisija izbere na sam dan pisne preizkušnje na podlagi med letom predelane snovi.

ŽIVAHEN JUNIJ V BAZOVICI

BOGATA DEJAVNOST OPZ SLOMŠEK

V letošnjem letu je naš otroški pevski zbor A.M. Slomšek imel čez 20 nastopov. Samo v predzadnjem tednu tri.

Na Binkošti, 11. junija, je bil pri nas v Bazovici Pastirčkov dan. Poleg plesalk so seveda zapeli naši otroci, ki jih že tretje leto vodi Zdenka Križmančič s Padrič. Pokazali so nam, česa so se naučili v letošnjem letu.

V sredo, 14. junija, se je zbor posebej predstavil starejšim in prijateljem. S tem kratkim nastopom in družabnostjo so otroci hoteli domačemu občinstvu pokazati, česa so se letos naučili.

Pravi letošnji nastop ob koncu šolskega leta pa je bil v soboto, 17. junija. Vsako leto se namreč kam odpravimo na nagradni izlet, ki je ponavadi združen tudi z zadnjim nastopom pred začetkom poletnih počitnic. Letos smo se odpravili v Kranjsko Goro, kjer smo ob 11. uri i-

meli sv. mašo, med katero so mladi pevci lepo sodelovali. Še bolj navdušeni pa so seveda bili po kosilu v Kekčevi deželi. Da bi jih videli, kako so poslušali šoferja in vodiča! Saj poznate osebe iz te zgodbe o Kekcu. Bali so se Bedanca in na ves glas so klicali Kekca, ali pa sovo, ki bo Bedanca pregnala od njih. Ob tej priložnosti smo tudi poskusili domače mleko in ajdove žganice. Po zadnjem postanku v Naklem in ko smo se posladkali s sladoledom in slaščicami, smo se ob 21.30 srečni in polni navdušenja vrnil domov.

Za zadnji avgustovski teden pripravljamo zborovodkinja Zdenka skupaj s sodelavci poseben tedenski seminar, ki bo v nekdanji koloniji v Dragi. Poleg petja se bodo otroci učili lepe izgovarjave, pa tudi plesov, iger in zabav ne bo manjkalo.

ŽŠ

SPOMINSKO OBELEŽJE ŠKEDENJSKIM KRUŠARCAM

KRUŠARCE SO PUSTILE PEČAT SVOJEMU KRAJU IN MESTU

"Odkritje spominske plošče škedenjskim krušarcam je nekaj edinstvenega, v kolikor se to obeležje postavlja v spomin preprostim ženskam, ki so s svojim trudom, s svojo vztrajnostjo in ljubeznijo vsak dan reševale ekonomski problem svoje družine, niso se pa zavedale, da so s tem svojim delom pustile poseben pečat svojemu kraju in celotnemu mestu". S temi besedami je g. Dušan Jakomin uvedel kulturno prireditve v spomin in zahvalo škedenjskim krušarcam, ki so skoraj 300 let nosile z jerbasmom na glavi kruh iz Škednja v Trstu. Osrednji del prireditve, ki je potekala v soboto, 24. junija popoldne, pred škedenjskim etnografskim muzejem, je nedvomno predstavljalo odkritje in blagoslovitev spominske plošče, delo umetnika Klavdija Palčiča. Ploščo sta odkrili vnučkinji škedenjskih krušarcev Elena Brazzani in Tatjana Masala, blagoslovil pa jo je glavni pobudnik prireditve g. Dušan Jakomin.

Odkritje spominske plošče se je med drugim ujelo s 25-letnico delovanja škedenjskega etnografskega muzeja. Ob tej priložnosti je g. Jako-

FOTO KROMA

min podelil tri kolajne za zasluge pri delovanju muzeja g. Jolandi Korošec Jakopič, občinskemu svetovalcu Robertu De Carliju in podžupanu Robertu Damianiju, ki je nato v svojem krajšem govoru orisal pot do postavitve plošče in omenil težave v zvezi z dvojezičnim napisom, ki pa je povsem legitimen, saj je bila slovenščina materni jezik škedenjskih krušarcev.

Kulturni program so nato oblikovali ženski pevski zbor Ivan Grbec pod vodstvom Ksenije Kos, ki je zapel pet narodnih pesmi v priredbi domačih avtorjev. Po krajšem pozdravu predsednika združenja Servola in sieme Roberta Banellija je nastopila Nikla Panizon, ki je v slovenščini in italijanščini podala odlomek iz petjezične publikacije *Krušarca*, novele, ki jo

je napisal režiser Sandro Bolchi, spominjajoč se svojih otroških let v Trstu.

Kulturni program je sklenil moški pevski zbor Valentin Vodnik iz Doline pod vodstvom Ignacija Ote, ki se je predstavil s sedmimi pesmimi, svoj nastop pa zaključil s Prešernovo *Zdravljico* in z verzom "Ko rojak, prost bo vsak, ne vrag, le sosed bo mejak".

JC

SV. IVAN / PRAZNIK FARNEGA ZAVETNIKA

NIZ VERSKIH OBREDOV IN KULTURNIH DOGODKOV

Tudi letos so pri Sv. Ivanu navdse slovesno počastili god svojega župnijskega zavetnika sv. Janeza Krstnika. Župnijska skupnost, zlasti njen slovenski del, se na ta praznik vedno zglejno pripravljajo, iz skrinj in omar potegnajo lepo urejene narodne noše, ki jih potem nosijo v procesiji na zavetnikov god. No, letos procesije zaradi deževnega in vetrovnega vremena ni bilo, tako da se je v nedeljo, 25. junija, celoten enourni obred, ki ga je vodil

novomašnik Valerio Muschi, odvijal znotraj cerkve. Obred je sledila slovesna slovenska maša, ki jo je daroval slovenski kaplan Milan Nemas.

Sicer so se praznovanja začela že v četrtek, 22. junija, ko je v večernih urah v župnijski cerkvi potekal koncert, ki so ga oblikovali zbori Vox Nova Tergeste pod vodstvom

Silvie Rosani ter Jacobus Gallus in Resonet pod vodstvom Janka Bana. Zbori so številnemu občinstvu postregli z bogatim in kakovostno podanim izborom iz slovenske in svetovne nabožne zborovske zakladnice. Naslednji dan, 23. junija, je potekal v znamenju vigilije sv. Janeza Krstnika. Slovenski verniki so se zbrali pri

tradicionalni večerni maši v stari srednjeveški cerkvi sv. Janeza in Pelagija, po maši pa je bilo na stadionu 1. maj kresovanje, ki ga je priredilo društvo Škamperle v sodelovanju s športnim združenjem Bor. V soboto, 24. t.m., torej na god sv. Janeza, pa je v večernih urah bilo, vedno v stari cerkvi, skupno slovesno bogoslužje. V nedeljo, 25. junija, pa je bil, kot že rečeno, slovesen obred, združen s praznikom sv. Rešnjega Telesa.

VEČJEZIČNA BIRMA V ŠTIVANU

ZA VRAŠČANJE IN VESOLJNOST VERSKIH VREDNOT

Zakrament sv. birme ali potrditve v veri je gotovo, kar se duhovne rasti vsakega birmanca tiče, važen osebni mejnik, ki pa ga je potrebno stalno dograjevati in obnavljati. Priložnost podelitve tega zakramenta pa je važen mejnik tudi za vsako posamezno župnijo, ker se ob tem mora zazreti vase, oceniti položaj, pozdraviti sam praznik in si istočasno začrtati nove smernice delovanja. Ta občutek nas je preveval v nedeljo, 25. t.m., ko je goriški nadškof msgr. Dino De Antoni v Štivanu birmal pet mladih slovenskih in osem italijanskih faranov, ob teh pa še štiri iz zgoniške fare ter nekaj posameznikov od drugod.

Vtisi ob tem prazniku so torej zelo bogati. Sama liturgija je bila večjezična, glavni mašni deli so bili v latinščini, a tudi v slovenščini in italijanščini. Ta dvojezična in večkulturna stvarnost se je odražala že v pozdravnih nagovorih, ki sta ju prebrala Michele Moro v italijanščini in Marko Tavčar v slovenščini. Oba sta poudarila narodnostno specifičnost te starodavne župnije, ki je za Slovence še posebej pomembna zaradi misijonske vloge benediktinskega samostana ob izviru Timave.

Goriški nadškof je v svoji homiliji nagovoril v prvi vrsti birmance in jih opozoril, da se s podelitvijo zakramenta sv. birme začnejanje zanje neka-

kšna samostojna "plovba" po poti življenja in da je od kakovosti in resnosti, s katero se približajo verskim vrednotam, odvisna tudi kakovost njihovega duhovnega življenja in napredovanja. Pri tem je izpostavil vlogo, ki jo mora opravljati družina in župnija, saj le tesno sodelovanje vseh vzgojnih dejavnikov lahko privede do resničnih uspehov. Pomen vraščanja verskih vrednot v kulturni substrat določenege prebivalstva, a tudi vesoljnost le-teh, sta lepo prišla do izraza, ker so pristopili k birmi ob domačih mladih slovenskih in italijanskih faranih tudi posamezni birmanci iz sosednjih župnij in sinovi nekaterih us-

lužbenec Zavoda združenege sveta iz Devina.

Birma v Štivanu - dan po praznovanju farnega zavetnika sv. Ivana - je bila torej lep in pomemben dogodek za vso župnijo, v prvi vrsti za same birmance in njihove družine, a tudi za vse, ki so sodelovali, kot je poudaril tudi nadškof, ko je nagovoril devinskega župnika g. Gianninija in kaplana p. Hajška ter katehistinjo Olgo Tavčar, ki je pripravljala slovenske birmance. Prazničen dogodek je bila birma tudi za cerkveni zbor iz Devina, ki je med mašo pod vodstvom organista Hermana Antoniča pel latinsko Vodopivčovo mašo v čast Srcu Jezusovemu in ostale pesmi. Za ljudi, ki so prišli k obredu od daleč, sta bili prav dvojezičnost in petje zanimivosti, ki sta vsebinsko še obogatili praznik.

NA ŽBOGARJEVI KMETIJI V SAMATORCI

VEČER V ZNAMENJU KANALSKE DOLINE

V sredo, 21. t.m., so na agrituristični kmetiji Žbogar v Samatorci predstavili knjigo Vide Dolhar *Kanalska dolina in slovenska kultura*. Knjiga je pred časom izšla kot 30. zvezek v zbirki t.i. "belih priložnikov" Krožka za družbena vprašanja Virgil Šček. V bistvu gre za odsek iz diplomske naloge, ki jo je avtorica zagovarjala na videnski univerzi leta 1990. Kot je v predstavitvi dejal časnikar Saša Mar-

telanc (odlomke iz dela je bral Livij Valenčič), je glavna teza dana na zgodovinski viziji, na pogledu v preteklost, premišljeno doziranje pa daje knjigi pravilno ravnotežje, razgibanost in zanimivost. Na začetku je na kratko prikazana zgodovinska in zemljepisna slika Kanalske doline, osrednja nosilna poglavja pa so posvečena prispevku Kanalske doline slovenski kulturi, zatem prikazu Kanalske doline

v slovenski kulturi, začenši z literaturo, pa še prisotnosti slovenske kulture v Kanalski dolini. Tako najdemo celo galerijo ljudi, ki so ustvarjali povezano med robovi in osredjem slovenstva: v prvi vrsti je to znamenita rodbina Ehrlich, iz katere je izhajal tudi dr. Lambert Ehrlich, sicer avtoričin prednik. Poleg Lamberta Ehrlicha so tu še Luka Kravina, Alojzij Dolhar, Jakob Kandut, Salvatore Venosi in

drugi. Kanalska dolina je zatem prisotna v delih številnih slovenskih književnikov, začenši s Francetom Prešernom in dalje s Simonom Gregorčičem, Josipom Murnom, Aleksandrom, Stankom Vukom, Ljubko Šorli in drugimi. Dalje piše avtorica o samem ohranjanju slovenstva v tej dolini: za to so zaslužni predvsem številni duhovniki, šolske sestre, važno mesto ima tu šola oz. tečaj slovenščine, delovanje raznih društev in zborov ter publicistika. Zadnji dve poglavji sta posvečeni ljudskim pesmim, šegam in navadam ter izčrpni bibliografiji. Avtorica je vključila v tekst tudi del rokopisa neznanega Ukljana iz prve polovice 19. stoletja, sicer pa knjigo krasi tudi kakovosten izbor fotografij avtoričinega brata, dr. Rafka Dolharja, najznačilnejših krajev in kotičkov Kanalske doline.

Skratka, gre za zanimivo knjigo, v kateri so lepo izdelani portreti zaslužnih ljudi. Knjiga Vide Dolhar je delo, ki izpričuje veliko navezanost na malo domovino pod Svetimi Višarjami, na katero avtorica gleda z veliko ljubeznijo.

IŽ

OBVESTILA

SLOVENSKO PASTORALNO središče v Trstu sporoča, da bo v nedeljo, 2. julija, ob 17. uri v tržaški Rižarni vsakoletna sv. maša za vse tamkajšnje žrtve nasilja in za vse žrtve druge svetovne vojne. Maševal in govoril bo župnik sv. Marka v Kopru g. Lojze Kržišnik. Pri maši bo sodeloval Združeni zbor ZCPZ v Trstu pod vodstvom Edija Raceta. Vabljeni!

MESEČNA MAŠA za edinost bo v ponedeljek, 3. julija, v Marijinem domu v ul. Risorta v Trstu ob 17.30. Vabi Apostolstvo sv. Cirila in Metoda.

SKLAD MITJA ČUK prireja tudi letos poletna središča od ponedeljka do petka: na Proseku, v vrtcu, od 17. do 28. julija; na Opčinah, v vrtcu, od 31. julija do 11. avgusta; v Sovodnjah ob Soči, v vrtcu, od 31. julija do 31. avgusta. Vpisovanje in informacije: na sedežu Sklada Mitja Čuk (tel. 040 212289), Narodna ul. 77, 34016 Opčine, vsak dan razen ob sobotah in nedeljah od 9.30 do 14.30; v Gorici na telefonsko štev. 0481 82087 (Damijana).

ORATORIJ 2000 ali Veseli živčav v Marjanišču na Opčinah. Prvi teden: od ponedeljka, 3. julija, do petka zvečer, 7. julija. Drugi teden: od ponedeljka, 10. julija, do petka, 15. julija. Program bo potekal od 9. ure do 16.30. Novost: prvi teden v juliju oratorij tudi za prva dva razreda nižje srednje šole. Število omejeno za osnovno šolo na 30 udeležencev in za nižjo srednjo šolo na 15 udeležencev. Program: zgodba, ki se

pripoveduje preko vsega delovanja. Delavnice, petje, ples, pogovor, čas za ustvarjalnost, trenutki zbranosti, doživeta molitev, izleti itd. Prijavnica: telefonska tajnica 040 211113 ali 0335 8186940. Ostala obvestila ob prijavi.

POLETNI CENTER Pikapolonica, ki bo v otroškem vrtcu v Bazovici od 10. do 28. julija, ima še nekaj prostih mest. Za podrobnejše informacije kličite na Slovensko prosveto od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure na telefonsko številko 040 370846.

ZDRUŽENJE SLOVENSKIH športnih društev v Italiji prireja ob tridesetletnici združenja fotografski natečaj z naslovom *Naš šport v našem prostoru*. Tematika naj ovrednoti športno udejstvovanje v zamejstvu. Slike sprejemata urada ZSSDI v Trstu in Gorici do ponedeljka, 30. oktobra, do 16. ure. Organizator si pridruže pravico, da obdrži dela. Razpis natečaja je na razpolago v uradih ZSSDI v ulici Cicerone 8 v Trstu in v ulici Malta 2 v Gorici. Za potrebne informacije: tel. št. 040 635627 ali 0481 33029.

2. JULIJA V KRIŽU

KNJIGA OB JUBILEJU ŽUPNIJE

V nedeljo, 2. julija, bodo v Sv. Križu pri Trstu praznovali god farnih zavetnikov sv. Petra in Pavla. Ob 10. uri bo slovesna sv. maša, ki jo bo daroval sežanski kaplan Marijan Križaj. Po sveti maši bo običajna procesija s sv. Rešnjim telesom po vasi. Pri njej bodo poleg domačega cerkvenega pevskega zbora sodelovali še nabrežinska godba, domači otroški in mladinski zbor, narodne noše, skavti in skavti-

nje. Po procesiji bo pred cerkvijo predstavitev knjige, ki jo je izdala župnija ob 150-letnici svoje ustanovitve. Knjiga je opremljena z mnogimi barvnimi in črno-belimi slikami. Uredil jo je domači župnik Jože Kunčič s sodelavci dr. Dragom Štoko, prof. Nadjo Maganja Jevnikar in dr. Danilom Sedmakom. Sliko na ovitku je izdelala domačinka, umetnica Silva Bogatez.

9. JULIJA NA VEJNI

CIRILMETODOVA NEDELJA

V jubilejnem letu 2000 bo v nedeljo, 9. julija, v Marijinem svetišču na Vejni z začetkom ob 17.30 tradicionalna Cirilmetodova slovesnost, ki bo letos še posebej v znamenju novomašnega slavlja ter številnih duhovniških in redovniških jubilejev. Med zamejskimi verniki bo namreč letošnji novomašnik iz koprške škofije Iztok Mozetič iz Bilj pri Novi Gorici. Poleg njega bodo pred oltarjem počastili še druge jubilate: g. Stanka Žerjala iz Gorice in g. Franca Malalana iz Ricmanj, ki obhajata

65 let mašništva, zatem biseromašnika msgr. Kazimira Humarja, zlatomašnika g. Bogomila Breclja in srebrnomašnika g. Antona Žužka. Redovniški jubilarji pa so s. Melita Reich (60 let zaobljube) ter p. Bogomir Srebot, s. Kristina Bajc in s. Leonarda Curk (50 let zaobljube), medtem ko praznuje s. Justa Dolhar 90. rojstni dan.

Pri slavlju na Vejni bo sodeloval cerkveni pevski zbor iz Bilj, seveda pa so zaželeni tudi skavti in narodne noše.

SLOVESNO V ZABREŽCU

OB KRESU VEČER Z ZNANIMI LITERARNIMI USTVARJALCI

V lepem parku v Zabrežcu pri Borštu, ki ga poznamo pod imenom Hribenca, je bil v četrtek, 22. t.m., literarni večer, ki ga je priredilo domače Slovensko kulturno društvo Slovenec ob visokem jubileju, saj letos poteka natanko sto let, odkar so v Borštu ustanovili prosvetno društvo. Društvo Slovenec je svoje delovanje obeležilo tudi tako, da je izdalo lično brošuro, ki jo je na literarnem večeru predstavil ravnatelj Narodne in študijske knjižnice v Trstu Milan Pahor. Avtorici brošure sta mladi domačinki Ivana Mahnič in Deva Pincin, ki sta se pogovarjali z domačini in opisali njihove spomine, ki segajo v dvajseta leta minulega stoletja. Pahor je v svojem govoru predvsem pove-

dal, da gre pri brošuri za navezovanje na našo kulturo in našo preteklost, saj je napisana na podlagi ustnega izročila Borštanov in "je to pripoved o življenju ljudi, ki so živeli našo kulturo in jo sooblikovali."

Organizatorji so se najstarejšim vaščanom zahvalili tako, da so vsakemu podelili rožo in brošuro z spomini na vaško življenje.

Na literarnem večeru, ki se ga je udeležilo zares veliko lju-

di in po katerem so prižgali tudi svetoivanski kres, so nastopili: domačinka Danica Tuljak, ki je prebrala svoje pesmi v slovenskem jeziku in tudi nekaj narečnih, pisatelj Bogdan Novak, ki je spregovoril o svojih otroških dogodivščinah, predsednik Društva slovenskih pisateljev Evald Flisar, ki je prebral odlomek iz neke svoje hudomušne novele, domačin iz Ricmanj Aleksij Pregarc, ki je recital svojo poezijo, ravnatelj Slovenskega stalnega gledališča v Trstu Marko Sosič, ki je bral iz svojega odmevnega romana *Balerina*, Jaka Košir iz Ljubljane, ki je prebral svoje sonete, Tamara Laris iz Ilirske Bistrice s svojo najnovejšo poezijo in naš kolega Jurij Paljk s svojimi zadnjimi pesmimi.

Večer je prijetno popestril deklški tercet Ver Laetum, ki je z ubranim petjem priredil slovenskih narodnih pesmi deloval sveže in prepričljivo.

GROPADA / LEPA UDELEŽBA VAŠČANOV

ZAKLJUČEK MARIJINEGA MESECA

Ne vem, če pridejo kateri ljudje tako radi zraven na vse vrste prireditve, kot to znajo Gropajci. Naj bodo prireditve verskega ali prosvetnega značaja, vedno se jih številno udeležijo.

Tako je bilo tudi letos na zadnji dan Marijinega meseca maja. Kot je v Gropadi že dolgo v navadi, se na ta dan pripravita Marijina sv. maša in Marijina procesija. Čez 120 ljudi se nas je zbralo. Med mašo je pel otroški zbor Slomšek, med procesijo po vasi pa smo skupaj prepevali lepe slovenske ljudske Marijine pesmi. Ob koncu je domači župnik Žarko Škerlj nagra-

dil vse otroke za letošnjo udeležbo in sodelovanje pri šmarnicah. Vsi so dobili posebno priznanje, tisti najbolj redni pa celo športni pokal z Marijino sliko.

Ob bogati zakuski družabnega srečanja kar ni hotelo biti konec. Zares iskrena hvala vsem za udeležbo, za sodelovanje pri celomesečnih šmarnicah in seveda pri procesiji. Hvala in Bog povrni tudi vsem dobrim in skrbnim ženam za pripravo dobro založenih miz in vsega, kar je bilo na njih. Vsem naj Marija izprosi zdravja in blagoslova pri delu.

ŽŠ

PREFEKT MICHELE DE FEIS ODHAJA V POKOJ

Tržaški prefekt Michele De Feis odhaja s koncem tega meseca v pokoj. V preteklih tednih je imel vrsto poslovnih srečanj s predstavniki krajevnih uprav in ustanov, pa tudi s predstavniki Slovencev v Italiji. S 1. julijem bo v Trstu nastopil službo novi prefekt Vincenzo Grimaldi, ki je bil v prejšnjih dneh skupaj z De Feisom na obisku pri notranjem ministru Biancu v Rimu.

PROTEST V TRŽAŠKEM ZAPORU

V prejšnjih dneh se je v tržaškem zaporu Coroneo začel protest za gladovno stavko in drugimi pobudami, s katerimi zaporniki želijo opozoriti na nevarne življenjske razmere zaradi prenatrpanosti zapora in na nujnost amnestije. Coroneo je bil v tem zglede, saj se je v naslednjih dneh protest, ki se je končal v torek, iz podobnih razlogov razširil na celo državo.

PRIREDITVE OB MEJI

GORIŠKE SKUPINE NA DNEVIH DRŽAVNOSTI

Ob dnevu državnosti je bilo, poleg osrednje prireditve v Ljubljani, več prireditev tudi na Primorskem. Teh prireditev so se udeležile tudi goriške kulturne skupine. Mestna občina Nova Gorica je v sodelovanju s Krajevno skupnostjo Solkan in Zvezo kulturnih društev Nova Gorica v petek, 23. junija, priredila slovesnost pod naslovom *Pesem pod lipo*, ki je potekala na trgu pred cerkvijo v Solkanu. Pri programu je sodeloval tudi mešanjski zbor Rupa-Peč pod vodstvom Zdravka Klanjščka. Slavnostni govor je imel poslanec in novogoriški svetnik Ivo Hvalica. Pod lipo so nastopili še mladinski pihalni orkester društva Nova ter pevska skupina Trnovo (Janez Rijavec), Vinika (Franka Žgavec) in net Brda (Radovan Kokošar).

V nedeljo, 25. junija, pa je kulturno turistično društvo Vitovlje pripravilo v borovem gozdičku v Vitovljah praznik slovenske državnosti, ki se je začel s cerkveno slovesnostjo in nadaljeval s kuturno-zabavnim programom, ki so ga oblikovali otroci osnovne šole iz Šempasa, vokalni skupini Chorus 75 in Sotočje iz Sela. Na tej prireditvi sta nastopila tudi člana dramske družine prosvetnega društva Štandrež, prejemnika Severjeve nagrade, Majda Zavadlav in Božidar Tabaj z veseligrorci *Selitev* v režiji Janeza Starine. Številno zbrano občinstvo je nagovoril podžupan občine Nova Gorica Viljem De Breja in prisotnim čestital ob prazniku državnosti mlade slovenske države.

KRESNA NOČ NA JEREMITIŠČU

OB KRESU ŠE DOMAČA UMETNOST

IVA KORŠIČ

Na predvečer praznika sv. Janeza Krstnika, ki je za slovenske vernike iz goriškega mesta še posebno pomemben, saj ima slovenska duhovnija sedež v cerkvi, posvečeni prav temu svetniku, so marsikje po stari navadi zagoreli kresovi. Po zelo dolgih letih je radostno in upajoč v boljšo prihodnost za ogrožen slovenski zgodovinski zaselek vzplamtel v organizaciji Jeremitarke skupnosti in štandreskih društev 23. junija ogromen kres na Jeremitišču. Zelo veliko ljudi je želja po ohranitvi te tihe, zelene oaze privedla pod večer do Paulinove domačije št. 1, kjer se je začelo praznovanje. Na idiličnem Paulinovem borjaču je svoje izdelke postavilo na ogled šest oz. sedem ustvarjalcev - domačinom se je pridružila še priseljanka, ki se je sicer dobro vživela v rumitarsko življenje - , katerih zibelka je stekla v tem kraju. Mlada učiteljica Mirjam Paulin je prisrčno pozdravila goste, vesele se tolikšne udeležbe štandreskih in drugih gostov - med prisotnimi je bil akademski slikar Pavel Medvešček - in povedala, da je to zadnja predpochtinskiška pobuda Jeremitarjev, kajti tudi oni si bodo privoščili zaslužen poletni oddih. Po njenih besedah so Veseli bratci iz Štmarvra zaigrali nekaj narodnih pesmic na skoro pozabljeni, a nekoč tako priljubljeno dro-

bnoglasbilo, orglice. Za kratko glasbeno medigro, ki nas je popeljala v čase, ko so še zveneke podoknice, je Damjan Paulin predstavil posamezne razstavljalce, ki svojo ustvarjalno dušo napajajo prav s pogledom na rojstni kraj, in povedal, da je od tega dne Je-

remitišče zabeleženo tudi na internetu (www.jeremit.com). Mario Damilano - žal ga ni bilo, ker leži bolan v bolnišnici - je razstavljal miniaturne izdelke in razne živali, še posebej ptice, iz koščkov različnega lesa. Nada Makuc je na dobro ohranjenem kmečkem

vozu razpostavila vezenine (kvačkane prtiče, zavese), Majda Mozetič je pokazala ročna dela iz različnega blaga, Mirjan Paulin pa kvačkano pregrinjalo, prte, predvsem pa božične okraske iz posebnega keramičnega prahu, ki ga proizvajajo v Avstriji, in iz povoščenih niti; Federica Fasano različne ročne izdelke, tudi klekljane čipke. Sonja Maligoj je v majhnem prostoru, kjer je zidana krušna peč, razstavljala svoje slike na steklu in dekoracije, v glavnem živobarvne cvetlične motive, na različnih steklenih posodah. Vilma Zotti, zelo plodna ustvarjalnica, je pa predstavila svoje "slike", nekakšne lepljenke iz najrazličnejšega suhega cvetja. Sama ima velik vrt in goji različne cvetice, ki suhe razveseljujejo srce strnjene v "impresionistične" pokrajine - veduto Jeremitišča je poklonila krajanom - , portrete, delo na polju, celo Križanega.

Prijetno domače vzdušje se je s Paulinove domačije preselilo k "špini", nekoč edini vodni pipi, in ob 22. uri so se v nebo dvignili plameni mogočnega kresa, ki je obglasu harmonike, pristno kmečkih jedeh in dobri kapljici združil odrasle v iskren prijateljski pogovor, petje, smeh, otroke pa v občudovanje žarečih zubljev in skupno igro.

Ko so nad njivami, ki so nam rumena od žitnih strnišč priklicala v misli Vergilove *Georgike*, švigali v nebo ognjeni jeziki in so iskricke poredno poplesavale, se nam je zazdelo, da je skrivnostna moč kresne noči res med nami in da okoli plamenečega kresa resnično rajajo pravljica bitja.

JUBILEJ MSGR. HUMARJA

BISERNA MAŠA

V soboto, 24. t.m., je v cerkvi sv. Ivana v Gorici praznoval biserno mašo msgr. dr. Kazimir Humar. Slovesnost je lepo sovpadala prav s praznovanjem farnega zavetnika naše slovenske mestne duhovnije. Poleg tega pa je bil po maši še zaključni koncert gojencev SCGV Emil Komel.

V začetku je slavljence nagovoril in pozdravil voditelj slovenske duhovnije msgr. Cvetko Žbogar. Pri mašni daritvi pa sta še somaševala škofov vikar msgr. Oskar Simčič in prof. Stanko Jericijo. Prisoten je bil tudi dolgoletni voditelj slovenske duhovnije msgr. dr. Franc Močnik. V pridigi je msgr. Simčič v glavnem prikazal jubilarntovo duhovniško pot, ki je bila tesno povezana z delom za slovenske vernike v Gorici. Na raznih področjih, kjer je deloval poleg dušnega pastirstva (šola, katoliški tisk, Marijina družba, skavtje), je dr. Humar zapustil trajne sle-

FOTO BUBINČA

dove zlasti v težkih povojnih časih, ko je jasno nastopil v obrambo resnice, tudi ko to ni bilo lahko.

Slovesnost pri sv. Ivanu je zelo lepo uspela, biseromašnik pa se je številnim prisotnim vernikom iz srca zahvalil za prisotnost in voščila.

VERSKI PRAZNIKI V ŠTANDREŽU

DOŽIVETA DUHOVNA SREČANJA

Zadnje dneve pastoralnega leta so bogatili različni prazniki, ki so se zaradi poznega velikonočnega praznovanja strnili v čas pomladi. Po prisrčni šmarnični pobožnosti, ki smo jo tudi letos obhajali po vaških dvoriščih, in po množičnem župnijskem romanju na Sv. goro smo na Binkošti sklenili pastoralno in veroučno leto. Med mašo, ki so jo oblikovali otroci in mladina, so veroukarji prejeli priznanje za redno in dejavno prisotnost pri župnijskem verouku. Letos jih je bilo kar 56. Z binkoštnim praznikom smo povezali tudi mladinski dan, ki je v župnijski park priklical veliko otrok in staršev. Starejša mladina in katehisti so pripravili za vse udeležence primerno srečanje.

Zadnji pomembnejši in duhovno bogat praznik pa smo doživeli pretekli četrtek, ko smo tudi v naši župniji praznovali slovesnost Rešenjega Telesa in Krvi. Članom župnijskega pastoralnega sveta se je zdelo namreč primernejše, da praznovanje zopet prenese

na dan, ki mu je za to določen po cerkvenih in liturgičnih predpisih, t.j. na četrtek po prazniku Sv. Trojice. V cerkvi se je v večernih urah zbrala množica vernega občestva, ki je z molitvijo, petjem, poslušanjem in premišljanjem doživela evharistično skrivnost, v duhu povezana s sv. očetom in vsemi, ki so bili pretekli teden prisotni na evharističnem kongresu v Rimu. Po maši se je razvila evharistična procesija po vasi. Pri njej je sodelovalo mlado in staro, bolno in zdravo. Pri treh oltarjih je sam Bog blagoslavljal domačo vas, njena polja in vrtove, travnike in vinograde, ljudi in njihovo delo. Zahvalna pesem, ki je zadelo obvrnitvi v cerkev, je bila izraz veselja in hvaležnosti, da smo v Štandrežu ljudje še verni in deležni Božje ljubezni.

Nova pobuda praznovanja Sv. Rešnjega Telesa je navdušila udeležence, ki so sklenili, da bomo odslej tudi v domači vasi praznovali praznik Evharistije na dan četrтка.

KC BRATUŽ / VEČER Z... IZTOKOM MLAKARJEM

"TRUBADUR" MED NAMI

Dramski umetnik, član PDG Nova Gorica, Iztok Mlakar je bil 26. junija že drugi gost Kulturnega centra Lojze Bratuž kot izvajalec zabavnih pripovednih pesmi ob spremeljavi godca Davida Šuligoja. Prvič je nastopil v KC letošnjo zimo ob sklepu niza gledališke ponudbe *Iskrivi smeh na ustih vseh*. Mrzli zimski večer je takrat Mlakar s svojo toplo domačnostjo in pristno preprostostjo tako ogrel, da so prisotni vzbudili radovednost v tistih, ki nastopa niso videli. Želji po ponovnem srečanju s "trubadurjem" je z veseljem ustregel Kulturni center, ki je vnovič povabil igralca v svojo sredo. Tokrat se je njegovo ze-

lo prijetno petje-kramljanje razvnelo pod naslovom *Večer z...* To geslo bodo obiskovalci dvorane gotovo zasledili tudi v prihodnji sezoni, saj KC načrtuje še veliko večerov v družbi znanih gledaliških, pa tudi drugih izvajalcev. Mlakar je s svojim izvajanjem, ki ga žlahtni gledališka izkušnost, in seveda s svojimi veselimi, večkrat s šegavostjo ožarjenimi, pa tudi z melanholijo zasenečenimi pesmimi, ki pojejo v barvitih solkanskem narečju o tegobah in radostih preprostega človeka, osvojil poslušalce, da so mu iskreno zaploskali in ob koncu pri kozarčku z zadovoljstvom čestitali.

IK

ZAKLJUČNI KONCERTI PRI SCGV KOMEL

V Slovenskem centru za glasbeno vzgojo Emil Komel je ves mesec junij (in še prej) potekala vrsta zaključnih koncertov gojencev te goriške glasbene ustanove. V Kulturnem centru Lojze Bratuž so se vrstili nastopi mlajših in starejših gojencev, ki so pokazali doseženo znanje in stopnjo, ki so jo vsak na svojem področju dosegli. V glavnem gre za instrumentalne nastope, seveda pa je poleg njih tudi nekaj vokalnih koncertov. S tem so gojenci centra Komel občinstvu, predvsem pa staršem in prijateljem, dokazali, da so temeljito izrabili študij med šolskim letom, seveda predvsem sebi v zadoščenje.

Eden takih nastopov je bil 13. junija z nastopi solistov. Večer je bil posvečen spomenu na pokojnega glasbenika in znanega trgovca glasbil Giuliana Pecarja. Na večeru so nastopili že bolj zreli gojenci s klavirjem, solopetjem in drugimi instrumenti.

Zaključni koncert pa je bil v soboto, 24. t.m., v cerkvi sv. Ivana, in sicer v počastitev 250-letnice smrti velikega skladatelja J.S. Bacha z orgelskimi in komornimi deli ter skladbami za čembalo in violino. Gojenci so na splošno pokazali svoje zadovoljive oz. dobre dosežke in s tem potrdili pomen glasbenega študija.

KMETIJA, KI SE UKVARJA Z VINOGRADNIŠTVOM IN KOKOŠJEREJO MED KRAJEMA CONEGLIANO VENETO IN VITTORIO VENETO, IŠČE DRUŽINO, MOŽA IN ŽENO, Z IZKUŠNJAMI NA PODROČJU GOJENJA TRT IN VZREJE PERUTNINE Z UPORABO VIŠKE TEHNOLOGIJE IN NAJSODOBNEJŠIH PRIPOMOČKOV. NA RAZPOLAGO JE ZASTONJ BIVANJE V KMEČKI HIŠI.

ZA INFORMACIJE KLIČITE NA TEL. 0338 2812061 OB OBEDIH

10

ČETRTEK
29. JUNIJA
2000

IN MEMORIAM

LOJZE
LEVPUŠČEK

Med organiste in pevovodje, ki so v dobi črne diktature skrbeli, da bi slovenska nabožna in ljudska pesem ne utihnila, sodi tudi Lojze Levpušček.

Rodil se je 1. januarja 1913 v Pevmi. Oče Anton je bil avstrijski žandar in ob izbruhu prve svetovne vojne je z družino moral v begunstvo najprej na otok Ponzio, nato pa v Averso. V mladih letih je zahajal v prosvetno društvo Prapor v Pevmi. Takratni župnik, g. Jože Abram, ga je poslal na glasbeno šolanje v Gorico k prof. Emilu Komelu. Pri trinajstih letih je že orgljal pri bogoslužju in, ker so bili takrat hudi časi, je moral tudi on v ječo, ker je učil slovensko petje. Sredi avgusta 1934 so ga poklicali v Števerjan, kjer je kot organist in pevovodja deloval do leta 1941. Večkrat je orgljal tudi v slovenskih Brdih, kjer se ga starejši še spominjajo. Spodbudila sta ga versko in narodno prepričanje za ohranitev ogrožene slovenske besede. L. 1943 se je poročil s Števerjanko Valerijo Maraž in se popolnoma posvetil kmetiji v Podgori, ki si jo je s pomočjo staršev kupil leta 1936. Vsakdo, ki je zahajal na njegov dom, lahko pove, da ga je vedno sprejel z nasmehom in lepo besedo, tudi če mu je na srcu ležal težki kamen, ker mu je pred leti življenje vzelo hčerko in ženo. Po značaju je bil optimist, a je trdil, da je naša usoda zapisana od zibelke do groba in se ji zato ne moremo izogniti. V tolažbo mu je bila hčerkinja družina; pravnuka je vedno spodbujal, da bi zrastle v veri, upanju in ljubezni.

PREDSTAVITEV KNJIGE RAFKA DOLHARJA V ŠTEVERJANU

KAR MOREŠ, MORAŠ!

V petek, 23. t.m., se je zvečer številna skupina ljudi zbrala v Števerjanu na Klancu št. 14. V organizaciji krožka Anton Gregorič so pod lipo in na krasni razgledni točki predstavili najnovejšo knjižno novost, za katero je poskrbel Rafko Dolhar, in sicer *Tržaški poldnevnik*, ki ga je izdala založba Mladika iz Trsta. Večer je vodila Erika Jazbar, obogatila ga je moška skupina Akord, ki je na začetku in na koncu zaobjela srečanje s slovensko pesmijo.

O avtorju in knjigi sta spregovorila Drago Legiša in Stefan Bukovec, vidna družbeno-politična delavca, ki sta obdobje, o katerem govori knjiga, doživela v prvi osebi na Tržaškem in Goriškem. *Tržaški poldnevnik* zajema dnevniške zapise odbornika in svetovalca na tržaški občini ter pokrajinskega tajnika SSK v letih 1976-78. O obdobju sta spregovorila predstavnik, ki sta omenjena leta doživela v prvi osebi in na vidnih ozi. odgovornih funkcijah na Tržaškem in Goriškem.

Dr. Drago Legiša je tako uokviril omenjeno triletje v širši italijanski politični kontekst, v obdobje Alda Mora oz. pri nas let Osimske pogodbe. V svojem posegu je ob prodor-

FOTO BUNBACA

ni analizi avtorjevega političnega in vsestranskega delovanja spregovoril o problematikah, s katerimi se je naša narodnostna skupnost ubadala pred 25 leti. V bistvu si naši ljudje in družbeni predstavniki že pol stoletja prizadevajo eno in isto stvar, medtem ko se njih trenutni sogovorniki sprenevedajo, ne držijo besede in tako dolgoročno strežejo po življenju naši manjšinski skupnosti.

Dr. Stefan Bukovec je omenjeno obdobje vključil v goriške razmere in orisal "osimsko obdobje" pri goriških Slovencih. Razlika med pričakovanji in razočaranji je bila v Gorici manj občutena; edino, za kar so si na Goriškem pri-

zadevali, so bile jasne zaščitne norme, saj omenjeno ozemlje ni spadalo v Londonski memorandum. V Gorici sami pa ni vladala taka nestrpnost, saj je bila prisotnost manjšine številno močnejša in je bila zato teža naših predstavnikov bolj občutena. Kominform na Goriškem niti ni povzročil takega razdejanja kot na Tržaškem, kar posledično pomeni, da je bila manjšina bolj povezana. Dr. Bukovec je poudaril tudi vzgojni pomen knjige, saj avtor večkrat podčrta nujnost prisotnosti slovenskih predstavnikov v izvoljenih telesih ter geslo, ki bi nam moralo biti skužno: kar moreš, moraš!

SP

30. FESTIVAL ŠTEVERJAN 2000

VESELI ZVOKI VABIJO

"Obletnice so mejniki kot obcestni kamni na poti našega življenja, so znamenja nas samih in našega dela." Tako razmišlja napovedovalec Janez Dolinar v uvodni misli na spletni strani www.sedej.org, ko napoveduje letošnji jubilejni Festival narodnozabavne glasbe Števerjan 2000. Ko se pripravljajo, da bo že desetič napovedoval na osrednji števerjanski prireditvi, se spominja na pretekle festivale, "na čudovito občinstvo, pozorne in gostoljubne organizatorje, na glasbenike, pevce

in sodelovalce." Skupno z napovedovalko Betko Šuhel, ki bo letos že petič med Borovci, sta doživela veliko prijetnih uric. "Števerjanci so upravičeno ponosni na svoj Festival," zadovoljno ugotavlja Dolinar, saj je obogatil domačo glasbo z več kot 500 novimi melodijami... Po Brdih se bodo spet razlegale festivalske melodije, sanjavi valčki in poskočne polke bodo odmevali na tej in oni strani meje, ne meneč se za začrtano državno mejo.

In res je na vaškem trgu vse živo, priprave potekajo mrzlično in pričakovanje krepko narašča. Prvi dan festivala, ki želi proslaviti okroglo obletnico z zagnanim navdušenjem, bo **petek, 7. julija**. Z začetkom ob 20.30 bodo stopili na oder ansambli Šibovniki iz Prevalj, Rokovnjači iz Lukovice, Francič iz Šentjerneja, Slovenski sekstet iz Mengša, Toni Sotošek iz Krškega, Nanos iz Cola, Družinski trio Pogladič iz Vojnika, Mlade frajle iz Laškega, Lauffari iz Cerknega, Rogla iz Loč, Vigred iz Laškega, Dinamika iz Desternika in Bobri iz Brezovice. Dan kasneje, **8. julija**, se bodo ob isti uri pomerili ansambli Cvet iz Radeč, Eks iz Dobja pri Planini, Rogaški odmev iz Rogaške, Marjan Kočvar iz Senovega, Boris Razpotnik iz Domžal, Lipovšek iz Velenja, Meh iz Kostanjevice na Krki, Slovenski zvoki in Štajer Express, oba iz Šentjurja, Hit 5 iz Slovenj Gradca, Sicer iz Mengša, Kristal iz Novega Mesta, Jasmin iz

Blanca, Frajkinclaki iz Jurovskega Dola, Tornado iz Ptujja. AVSENIKOV VEČER

Finalni del festivala, ki bo gotovo privabil v vinorodno vasico ogromno ljudi od vsepovsod, bo v **nedeljo, 9. julija**, in sicer z začetkom ob 17.30. Krona nedeljskega srečanja pa bo po podelitvi nagrad nastop izjemnega gosta, vzornika vseh slovenskih narodnozabavnih glasbenikov, ki je v desetletjih svojega delovanja zaslovel po vsem svetu: legenda Slavko Avsenik bo pričaral nepozabne trenutke, ki se bodo z zlatimi črkami zapisali v zgodovino števerjanskih festivalov. Nastopil bo z Ansambлом Gašperji (na sliki), ki zadnjih deset let uspešno opravlja svoje poslanstvo prav pod Avsenikovim mentorstvom in z njegovo glasbo.

Vsi ljubitelji narodnozabavne glasbe in vesele družbe ste torej vabljani od 7. do 9. julija v Števerjan, ki vas bo v praznični obleki toplo sprejel. Ne izgubite dragocene priložnosti, saj, kot pravi Dolinar, "Števerjan je preprosto treba doživeti!"

DD

OBVESTILA

ZA SVETOLETNO romanje v Rim z Novim glasov od 4. do 8. septembra je dovolj prijavnjenih udeležencev. Navodila ste dobili pri vpisu, pozneje bomo objavili še druge informacije, zlasti glede avdicence pri papežu.

NABIRALNA AKCIJA za obnovo župnijskih prostorov pri sv. Ivanu v Gorici na pobudo SD Sončnica: lahko prispevate z darovi in brezobrestnimi posojili od enega do petih let. **Darove** lahko nakažete na tekoči račun št. 94981 pri Goriški hranilnici, ul. Carducci, na ime: *Chiesa di San Giovanni - Gorizia*, ali pa jih oddaste župniku ali na upravo NG. **Za posojila** se obrnete do župnika.

SSO GORICA. Do 1. septembra bo urad odprt od ponedeljka do petka od 9. do 13. ure. Sedež bo zaprt od 14. do 18. avgusta.

KNJIZNICA D. FEIGEL v Gorici bo poleti odprta po tem urniku: od 3.7. do 4.8. od 8. do 14. ure, zaprta od 7.8. do 1.9.

V SOBOTO, 1. julija, bo na Trgu Republike v Trzinu prireditve, ki jo bosta oblikovala ženska skupina Stu ledi in tamburaški ansambel iz Boljunca. Začetek ob 21. uri. Vstop prost; na razpolago bo 400 sedežev. V primeru slabega vremena bo prireditve odpadla.

SVETOLETNO SREČANJE bolnikov in starejših iz sovodenjske občine bo v nedeljo, 2. julija, ob 17. uri v Rupi. Vodi misijonar z Mirenskega Grada. Spovedovanje pred mašo in med njo, maziljenje in sv. obhajilo. Po maši družabnost. Vabljeni tudi od drugod!

DAROVI

ZA LAČNE po svetu/misijon p. Kosa: N.N. z Opčin 85.000; N.N. s Peči 200.000 lir.

DRUŽINA P.F. v zahvalo Bogu ob življenjski obletnici ter krstu vnuka Jakoba za center pri sv. Ivanu 500.000, za cerkev v Doberdolu 300.000 ter za novonastalo pevsko skupino Musicum 200.000 lir.

ZASKLAD sestre Mihelangele: N.N. 200.000; v spomin na pok. Mirka Gravnarja N.N. 100.000 lir.

ZA CERKEV v Števerjanu: namesto cvetja na grob Cirilu Terpinu Ivan, Lucija, Ivanka in Sonja Maraž 500.000; v spomin na Valdo Pintar ob 1. obl.

smrti Jožica Pintar 100.000; N.N. 120.000; N.N. 50.000; N.N. za nove elektronske orgle 50.000; Viktorija Dornik 40.000; N.N. 50.000; v spomin na Mirka Gravnarja Patrizia in Marco Felluga 200.000, Vilma Nibrant 100.000, Marija in Stano Fabjan 100.000, Mirjam, Ester in Mitja Komjanc 100.000, Mirka, Aleš, Simon, Agata in Ida 300.000; ob krstu Nikolaja stari starši Pavo 100.000, starši Hlede 100.000; ob krstu Mihe družina Znidarčič 100.000; namesto cvetja na grob Santu Serafinu N.N. 100.000; N.N. v zahvalo 100.000; zakonca Drufovka ob 25. obl. poroke 100.000; namesto cvetja na grob Remigiju Veliščku Lojza in Katica 100.000; N.N. 100.000 lir.

ZA CERKVENI pevski zbor v Števerjanu: v spomin na Mirka Gravnarja N.N. 100.000; zakonca Drufovka 100.000 lir.

ZA CERKEV na Peči: N.N. 100.000 lir.

ZA CERKEV v Zgoniku: ob krstu male vnukinje Sare notni Skupek iz Koludrovce 150.000 lir.

V SPOMIN na Alojza Levpuščka darujejo bratje in sestra Vogrič 200.000 lir za cerkev v Podgori in 200.000 za cerkveni pevski zbor Podgora.

ZA CERKEV sv. Ivana: ob biserni maši dr. Kazimirja Humarja stolne pevke in družbenice 600.000; ob krstu Petra družina Soban 300.000 lir.

ČESTITKE

Dragemu možu, očetu in dedku FRANCU ob okrogli 70-letnici iz srca želijo vse dobro žena Adela ter otroci Damijan z družino, Myrta in Bogdan Podveršič.

Sekcija SSK Števerjan želi vse dobro na skupni poti ERIKI JAZBAR in MARKU VOGRIČU.

BISERNA POROKA

Preteklega 12. junija sta tih obhajala 60-letnico skupnega življenja Jadviga in Maks Komac. Težko prizadeta zaradi prerane izgube sina Petra ob koncu lanskega leta svoje biserne poroke nista praznovala. Spomnili so se ju le njihovi najbližji in drugi sorodniki. Njihovim čestitkam in voščilom se pridružuje tudi naš list.

Ob izgubi našega dragega

LOJZETA LEVPUŠČKA

se zahvaljujemo g. Vojku Makucu, g. Antonu Lazarju, Brunu Rustji, Stanku Kuštrinu in članom združenih zborov, ki so peli pred cerkvijo, zboru Podgora, ki je pel pri maši, in vsem, ki so nam stali ob strani v teh težkih trenutkih.

Zet Stefan, vnukinja Elena z možem Romeom ter pravnuka Enrico in Samuel Podgora, 29. junija 2000

30.6.1999 - 30.6.2000

DAVORIN PELICON

Minilo je leto dni, od kar tebe med nami več ni, a tvoj spomin zmeraj živi v naših srcih, mislih in dejanjih.

Iskrena zahvala naj gre vsem, ki se ga s cvetjem in molitvijo neprenehoma spominjate.

Svojci

Sovodnje ob Soči, 30. junij 2000

V cerkvi v Št mavru sta se v torek, 27. t.m., poročila dr. ERIKA JAZBAR in inž. MARKO VOGRIČ.

Novemu paru želimo obilo sreče, zdravja, zadovoljstva in božjega blagoslova na skupni življenjski poti. Nevesta je goriška občinska svetovalka in hkrati dragocena sodelavka našega časnika, ženin pa je upoštevani inženir pri znanem podjetju Danieli. Čestitkam mnogih prijateljev in znancev se iz vsega srca pridružujejo člani uredništva in uprave Novega glasa.

DRUŠTVO F.B. SEDEJ IZ ŠTEVERJANA

vabi na

URADNO ODPRTJE 30. FESTIVALA
ŠTEVERJAN 2000

v **nedeljo, 2. julija, ob 11.30** v pevsko sobo župnijskega Sedejevega doma v Števerjanu. Sledila bo

OTVORITEV RAZSTAVE AKVARELOV
ANDREJA KOSIČA,

ki jih bo predstavil prof. Joško Vetrh. Povezoval bo društveni mešani pevski zbor. Toplo vabljeni!

POD POKROVITELJSTVOM ZSKP - GORICA

11

ČETRTEK
29. JUNIJA
2000

VABLJENI LJUBITELJI TRADICIJE IN INOVACIJE

SEDMA POSTAJA TOPOLOVO

ERIKA JAZBAR

"Vidni kraji / in nevidni kraji, / resnični kraji / in domišljjski kraji / bodo zapolnjevali našo pot." Omenjene verze lahko preberemo na uvodni strani krajše brošure, za katero so poskrbeli v Topolovem in ki oznanja letošnjo izvedbo Postaje. Že vrsto let ob tem času poročamo o bogatem kulturnem poletju, ki se obeta v Benečiji in nudi vsem ljubiteljem kreativnosti bogato paleto srečanj za julijske in avgustovske poletne večere. Vsakdo lahko izbere umetniško govorico in pristop do glasbe, gledališča ali umetnosti, ki mu je najbližji in posledično udeležbo na Mittelfestu, Folkestu, Postaji Topolovo, Senjamu beneške pesmi ali na raznoraznih družabnih in kulturnih srečanjih, ki jih prirejajo v beneških vaseh in v Čedadu. O zloglasnem programu Mittelfesta smo že pisali v prejšnjih številkih, tokrat bomo spregovorili o iniciativni, ki žanje iz leta v leto večji uspeh pri najrazličnejših skupinah ljudi in je postalo tradicionalno srečanje beneškega poletja. O prvi Postaji Topolovo smo poročali pred šestimi leti, ob vsaki izvedbi so nas organizatorji presenetili z novostmi, ki so v krajšem časovnem presledku vsebinsko obogatile posrečeno in priljubljeno iniciativo, tako da je beneška vasica poznana ne le v naši deželi, temveč daleč

naokrog. Da je Topolovo majhna beneška vasica v grmiški občini, ki šteje 50 prebivalcev, vsi že dobro vemo. Gre za tipičen primer gorskega zaselka Nadiških dolin, ki ga je po vojna politična brezbriznost demografsko osiromašila, saj so bile mlade družine primorane zapustiti rojstni kraj in iskati sreče drugod. Praznih vasi je v Benečiji ničkoliko. Topolovo so postale živ dokument polpretekle zgodovine slovenske Benečije, ki ga umetniki, novinarji, udeleženci in še kdo drug nosijo na raznorazne konce naše dežele, države in še dlje.

V mesecu juliju zaživi beneški zaselek v umetniško razstavišče, raziskovalni laboratorij, kulturno zbirališče, za marsikoga pomeni priložnost za soočanje izkušenj, jezikov, svetov; ob likovni umetnosti so uporabljene govorice še poezija, gledališče, glasba, video, ki se prepletajo z etničnim, družbenim in kulturnim zaledjem vsebinsko bogate beneške vasi. Ravno v tem gre namreč iskati sugestivnost in posebnost Postaje Topolovo. Na njej srečamo domačo beneško-slovensko govorico, pesem in ljudsko izročilo, ki se prepletajo s kreativnostjo zloglasnega newyorškega, avstralskega ali frankfurtskega umetnika; Beneško gledališče in domači senjam ob videoposnetkih, Glasovih iz čalkalnice (srečanja s poezijo), koncertu klezmer glasbe ali ra-

djske produkcije iz Topolovega. Skratka novi trendi v atemporalnem prizorišču gorskega zaselka Nadiških dolin, poskusi prepletanja in krasna srečanja za vse tiste, ki ljubijo poletne večere, sproščeno vzdušje, medsebojno spoznavanje kulturnih in izraznih različnosti, zanimive osebnosti, ki jih boš redkokdaj srečal v naših krajih.

Kdaj in kako pa bo letos stekla Postaja Topolovo? V organizaciji Društva beneških umetnikov, s podporo domače uprave ter videmske pokrajine bodo sedmo izvedbo Postaje Topolovo slovesno odprli v soboto, 1. julija, ob 17. uri. Koreograf iniciative ostaja tudi letos Moreno Miorrelli ob Donatelli Ruttar, predsednici Društva beneških umetnikov. Vsakdo, ki se bo napolnil v Topolovo od 1. do 16. julija, bo ob petkih, sobotah in nedeljah lahko doživel krasne večere. Program je dokaj pester in bogat, katerakoli umetniška govorica je že na programu, udeležencu ne bo dolgčas. Za sabo pa mora nujno prinesiti pripravljenost na sprejemanje posebnih izkušenj, sproščenost, radovednost; glavno pa je, da se zna prepuščati doživetjem.

Potrebne informacije o srečanjih in avtorjih lahko vsakdo dobi na naslovu spletnih strani www.friul.it/topolo, www.natisone.it ali na telefonski številki 0432 725062.

ŠPETSKA FORANIJA

JUBILEJNO ROMANJE NA STARO GORO

V nedeljo, 11. junija, se je velika množica vernikov iz Nadiških dolin podala na skupno romanje vseh domačih župnij špetske foranije na Staro goro, ki je za beneške Slovence najbolj priljubljena Marijina božja pot. Odgovorni trdijo, da je bilo romarjev približno tisoč. Verniki so se v jutranjih urah zbrali na starogorskem trgu, od koder je krenila proti svetišču procesija s križi župnij, z duhovniki, pevskega zbori in zelo številnimi verniki. Med procesijo, ki so jo odgovorni pripravljali že dalj časa in je potekala v znaku sprave, so verniki peli litanije posvečene svetnikom, ki domujejo v domačih cerkvah Nadiških dolin.

Ob 10. uri je bila slovesna sveta maša, ki so jo obogatile številne pesmi. Pesmi in mašno darovanje je bilo v italijanskem in slovenskem jeziku. Opoldan so se verniki zbrali na družabanosti, ki so jo popestrili pevski zbori in domači ansambli.

IN MEMORIAM

IDA EHRlich VDOVA DOLHAR

Velika množica je v soboto, 25. t.m., v Žabnicah pospremila na zadnji poti gospo Ido Ehrlich, vdovo po prezgodaj umrlem zdravniku in zobodravniku dr. Alojziju Dolharju. Rajnka gospa Ida je izhajala iz znane in ugledne družine Ehrlich iz Žabnic, kjer se je rodila pred 87 leti. V Žabnicah je kot dekle spoznala mladega slovenskega zdravnika, ki se je rodil pri Sv. Ivanu v Trstu in začel opravljati svoj poklic prav v Kanalski dolini. V zakonu so se jima rodili trije otroci, Vida, Rafko in Miran, ki so vsi obiskovali leta 1945 ustanovljeno slovensko realno gimnazijo v Trstu. To pomeni, da so morali še mladi med šolanjem živeti daleč od svojih staršev, kar je bila cena, ki so jo plačali

samo zato, da so se lahko izobraževali in vzgajali v slovenskem jeziku. Vsi trije so nato tudi dokončali univerzo, saj sta sinova zdravnika v Trstu, hči pa je diplomirala na univerzi v Vidmu. Dr. Rafko pa je tudi znan slovenski manjšinski javni delavec ter hkrati uveljavljeni slovenski pisatelj in tudi sodelavec našega časnika.

Rajnka gospa Ida je živela na Trbižu in postala leta 1969 vdova, ker se je njen mož smrtno ponesrečil v slovenskih gorah, ki jih je imel tako rad in na katere je redno zahajal. Bilo mu je 67 let. Pred nekaj tedni je gospa Ida na svojem domu na Trbižu hudo zbolela, prepeljali so jo v tržaško bolnišnico, a se je v torek, 20. t.m., za vedno poslovila od tega sveta. V soboto, 24. t.m., se je od pokojnice, ki je bila na parih pri Sv. Ani, poslovilo veliko prijateljev in znancev s Tržaškega, v župni cerkvi v Žabnicah pa je bil žalni obred, ki sta ga opravila ukrajinski župnik Gariup in trbiški župnik ter dekan Gherbezza. Krsto so nato položili v grob, kjer čaka na vstajenje tudi njen mož. S tega mesta na pokopališču se krasno vidijo Svete Višarje, ki so rajniki gospe kot domačinki iz Kanalske doline bile vedno tako pri srcu.

Naj dobra žena in mati mimo počiva v domači zemlji. Hčeri in sinovoma ter vsem sorodnikom izrekamo globoko občuteno sožalje. Izrazom sožalja se pridružujeta uredništvo in uprava Novega glasa.

OBVESTILO

RAFAELOVA DRUŽBA prisrčno vabi v nedeljo, 6. avgusta, na romanje treh Slovenij na Svete Višarje. Letošnja pešpot se bo pričela ob 8. uri zjutraj ob vznožju gore nad Žabnicami, od koder se bodo verniki ob premišljevanju in petju križevga pota povzpeli na vrh. Ob 10.30 bo v Erlichovem domu g. Anton Drobnič predaval o škofu Rožmanu in revoluciji. Vrhunec dneva bo predstavljala sveta maša, ki se bo začela ob 12. uri. Daroval jo bo novoposvečeni koprski pomožni škof dr. Jurij Bizjak. Na romanje so lepo vabljeni rojaki iz zamejstva, zdomstva in domovine, vsi, ki jim je pri srcu čudovita romarska pot na Tromeji.

GLOSA

O šolskem zvoncu

JURIJ PALJK

O tistem seveda, o katerem je moj sošolec v osnovni šoli lepo zapisal v šolski nalogi, da ga ima vedno rad, ko zazvoni konec šolske ure, in raje takrat, ko zazvoni konec pouka; še najraje pa takrat, ko v šolskem letu oznani konec pouka in obenem naznani počitnice. Spominjam se, da učiteljica ni bila ravno navdušena nad njegovim prostim spisom, a dejstvo je, da je moral biti dober, ker bi se ga danes ne spominjal več, kot se večine ne spominjam.

Tudi letos je zvonec odzvonil zadnji šolsko uro; samo še maturantje, pravzaprav abiturienti, so sedaj ob knjigah. Kmalu bodo tudi oni prešernejše zadihali, saj so tudi zanje počitnice pred vrati.

Da so počitnice čarobna beseda za šolarje, ni potrebno posebno govoriti, ker je dovolj, da se spomnimo lastnih pričakovanj zadnjega dne šolskega pouka, ko smo nestrpno čakali, da bo šolski zvonec končno le zazvonil in nas bo tisti dolgi "driiiiiiii" odrešil šol-

skih muk. Šolski zvonec je torej odšel tudi sam na počitnice do septembra, ko se bo spet oglasil. Prav pa bi bilo, če bi se med počitnicami malo zamislili nad šolskim zvoncem in vsem tistim, kar ta zvonec pomeni. Jasno je, da mislimo na našo šolo, ki je, kot vse v Italiji, "v večnem prehodnem obdobju"; tako je zbadljivo pripomnil kolega, ko sem mu pred časom potožil, da sam nisem vedel, kako težko je včasih usklajevati mnenja šolarjev, učiteljev in staršev. Pripadam namreč še tistim rodovom ljudi, ki smo enostavno hodili v šolo, kjer so o vsem odločali ravnatelji in učitelji, naši starši pa so morda enkrat na leto odšli na roditeljski sestanek, na katerem so izvedeli, kako nam gre v šoli. Če nam je šlo dobro, je bil doma mir; če smo bili v šoli slabi, je bilo po prihodu staršev doma najmanj kričanje, večkrat pa je tudi kaj padlo, po zadnji plati seveda. To so bili časi, ko je učitelj ob duhovniku, zdravniku in morda še lekarnarju imel v

družbi mesto, ki mu danes žal ne pripada več, potisnjen, kot je, v anonimnost in nemoč. V današnji družbi namreč učitelj in profesor nimata več tistega uglednega mesta, ki sta ga imela, in to zaradi več razlogov; eden je gotovo tudi ta, da ju država peha v tako stanje tudi z nizko plačanim delom, vsakodnevnim jemanjem ugleda, ki gre od nesramnega in nekaznovanega roganja učenec do vsakodnevnega pisanja v sredstvih obveščanja, kako je šola slaba in kako jo bo potrebno izboljšati z vedno novimi reformami, ki jim zares ni videti konca. Za vsak poklic in za učiteljev poklic še posebej je najslabše to, da v družbi, v kateri je, izgubi svoje ustrezno mesto in ugled.

Jasno je, da v družbi, ki prisega samo na dobiček in denar, slabo plačan učitelj nima mesta. Sami ste gotovo že slišali, kako se omalovaževalno govori o nekom, da je učitelj, in še bolj žaljivo o drugem, da

je samo suplent na neki šoli, češ: "Glejte ga, tepca, ko pa druge službe ni mogel dobiti! Sedaj nekaj uči, niti ne vem, kje in kaj uči, a vem, da je suplent, revež! Kaj pa je literaturo študiral? A ni mogel prej pomisliti, da s tisto fakulteto ne bo mogel dobiti druge službe, a?" Ljudje, ki tako govorijo, niti pomislijo ne, da ta suplent, ta razočarani učitelj, ki je frustriran in s težavo vstaja iz postelje vsak dan, da gre na tlako v šolo in ne z veseljem učit, da ta učitelj uči njihove otroke! Le kako bo lahko učitelj, ki nima ne ugleda ne veselja do učenja in ne osebnega zadovoljstva ob delu kaj dobrega naučil naše malčke?

Jasno je, da malce pretiravamo, a vseeno je v gornjih trditvah več kot samo kanček resnice. Dovolj je bilo videti, s kakšnim zadovoljstvom so se letos odpravljali tudi naši učitelji in profesorji na počitnice. Pravzaprav niso šli na počitnice, ker je državna šola tako grozljivo birokratsko urejena, da imajo naši šolniki še po koncu šolskega leta nenehno neke sestanke, seminarje in spet sestanke in kaj jaz vem še kaj, in to v vseh nemogočih urah, da so resnično lahko siti vse-

ga: šole, sami sebe, kolegov in poučevanja. Res pa je tudi to, da bi marsikateri naš šolnik moral biti vesel, da ima v naši šoli možnost zaposlitve; tudi to dejstvo se premalo poučarja, kot se tudi vse manj govori o plemenitem poslanstvu učiteljev in profesorjev. Naj ne zveni preveč banalno, a dejstvo je, da je poklic učitelja tak poklic, kjer morajo biti poleg znanja zraven še srce, srčna kultura, predanost delu in volja do žrtvovanja, brez katere ni dobrega učitelja; zato tudi ni dobrega poučevanja in dobrih učencev. To lahko sami vidimo pri vzgoji naših otrok; to je pomembno tudi zato, da vsaj mi, starši šoloobveznih otrok in tisti, ki našo šolo redno spremljamo, spoštujemo delo učiteljev in učitelje same, jim skušamo pomagati tudi z dobronamerno kritiko, če je potrebno. Dobronamerna kritika pa ne pomeni razdiralnih besed in kritiziranja vsepovprek, da padajo besede kot seki v že itak preveč upognjene učiteljske hrbte. Končno gre za prihodnost naših otrok, za prihodnost slovenske šole in naše narodne skupnosti v zamejstvu. Prevečkrat smo Slovenci v Italiji namreč že do-

živeli, da je v naših, nekdanj beneško lepega živčava polnih slovenskih šolah zadnjič zazvonil šolski zvonec in je dežurni postrežnik za vedno zaprl šolska vrata, skozi katera danes nihče več ne stopa. Prevečkrat smo že slišali zadnjič zvoniti naš šolski zvonec in še danes nas vse, vsaj upam, tesnobno stisne, ko se vozimo mimo za vedno zaprtih slovenskih šol, v katerih kraljujejo miši, namesto da bi v njih slišali otroško nagajivost in razposajeno vedoželjnost.

Šola je namreč last vseh in učitelji so tudi naši, taki, kakršni so; med njimi je gotovo večina dobrih in smo jim hvaležni za nezamenljivo delo, ki ga opravljajo. Prav bi bilo, da bi z njimi bolj sodelovali, jih podpirali ter cenili njihovo delo in jih imeli radi, kot jih imajo radi naši malčki, za katere so še vedno, hvala Bogu, učitelji. In, saj veste, ne, da je učiteljeva beseda za naše malčke sveta? Tudi potem, ko je šolski zvonec že odzvonil začetek počitnic. Oglasil se bo spet na jesen; do takrat pa nasvidenje šolarčkom in nasvidenje in prijetne počitnice tudi našim učiteljem!

V LJUBLJANI OB DNEVU DRŽAVNOSTI

POTRJENA ZAVEZANOST DOMOVINI

MARJAN DROBEŽ

Nova vlada je bolj pozorna do dokazovanja in vrednotenja narodne in državne identitete, kot pa so bile vlade, ki so Slovenijo upravljale v zadnjih osmih letih. Poudarjajo, da je treba ohraniti največje vrednote, ki jih je slovenski narod dosegel in oblikoval v svojem razvoju, in dometi, da obstaja vrednostno središče nacije in države, ki se mora gojiti in prenašati na mlade generacije.

Skladno s takimi izhodišči in obnovljenim duhom patriotizma so potekale slovesnosti v počastitev 25. junija, dneva državnosti. Ta praznik zaznamuje tisti dan leta 1991, ko je takratna slovenska skupščina sprejela temeljno ustavno listino o samostojnosti in neodvisnosti republike Slovenije ter Deklaracijo o neodvisnosti. Dan pozneje, 26. junija 1991, je bila suverena slovenska država slovesno razglašena, s čimer so se končala prizadevanja za njeno samostojnost in se je začel (tudi s t.i. desetdnevno vojno) boj za njeno osamosvojitve.

Letos so proslavljanja potekala v sijaju in na ravni praznovanja v prvih dveh letih po osamosvojitvi. Dan državnosti so zaznamovali v vseh slovenskih diplomatskih in konzularnih predstavništvi v tujini (tudi v Trstu), ob koncu

šolskega leta pa so učenci oz. dijaki, skupaj z učitelji in profesorji počastili tudi omenjeni državni praznik. Povratek k pravi vsebini proslavljanja se je pokazal tudi s poudarjanjem politikov, npr. obrambnega ministra Janeza Janše, da mora država poskrbeti za socialno in materialno zaščito policistov in pripadnikov teritorialne obrambe, ki so sodelovali v vojni za Slovenijo. Zveza veteranov vojne za Slovenijo je tudi podelila prve častne nazive slovenske družine. Ta čast pripada vsem družinam, takih pa je veliko tudi na Primorskem, ki so pred vojno za osamosvojitve hranile orožje, strelivo in opremo Teritorialne obrambe, ki jo je pod svoj nadzor hotela vzeti vojska tedanje skupne države, in družine, ki so v osamosvojeni vojni izgubile svojega člana.

Osrednja proslava je bila v soboto, 24. junija, zvečer na Trgu republike v Ljubljani. Slavnostna govornika sta bila predsednik države Milan Kučan in predsednik vlade dr. Andrej Bajuk. Njuna govora sta se odlikovala po strpnosti, realizmu in po podobnih poudarkih glede sedanjih razmer v Sloveniji in prihodnosti države. Milan Kučan je, npr. menil, "da država ni last političnih strank in njihovih interesov. Je last vseh Slovencev, ki smo jo ustvarjali.

Nihče nima pravice v imenu ene resnice ponarejati slovenskih osvobodilnih gibanj. S takim ravnanjem bi zatajil voljo in vrednote plebiscita in osamosvojitve. Postavil bi pod vprašaj našo skupno odločitev izpred desetih let." Predsednik vlade dr. Andrej Bajuk pa je v svojem slavnostnem govoru opozoril na boleče točke slovenske zgodovine in dejal, "da je slovenstvo dovolj velika vrednota, da vzamemo nase vso svojo zgodovino." Izrazil je trdno prepričanje, da ima demokratična država svoj smisel le tedaj, "če se državljani zavedajo, da so nosilci oblasti, ki nikakor ne pomeni samo moči, ampak tudi dolžnost delati za njeno blaginjo." Premier je nazadnje opozoril še na najpomembnejšo nalogo, namreč, "da moramo ustanoviti moderno in sodobno Evropo na slovenskih tleh."

Slovesnosti na Trgu republike v Ljubljani sta se prejšnjo soboto udeležila tudi deželni podtajnik SSK Damijan Terpin in članica deželnega tajništva Erika Jazbar. Na sprejemu, ki je sledil proslavi, sta v krajšem razgovoru z dr. Andrejem Bajukom povabila slovenskega premierja na obisk med zamejske Slovence, ki živijo v Italiji.

Ob dnevu državnosti je imel slavnostno sejo tudi državni zbor.

"DRNOVŠEK NEPRECENLJIV PRIJATELJ ZDA"

Politična kronika v Sloveniji je v prejšnjih dneh beležila še nekaj aktualnih dogodkov. Predsednik države Milan Kučan je predsednika državnega zbora Janeza Podobnika pisno povabil, naj mu sporoči, ali bo parlament spreminil volilni zakon. To je važno za predsednikov odločitev o datumu parlamentarnih volitev, ki naj bi bile med 1. oktobrom in 12. novembrom.

V zunanjem ministertvu so pripravili novo poročilo o pripravah Slovenije za sprejem v EU. Vlada je v okviru kolegija za evropske zadeve sklenila, da bodo brezarinske prodajalne na mejnih prehodih Slovenije z Italijo in Avstrijo zaprli ob koncu tega leta. Pospešili bodo tudi izvajanje zakona o denacionalizaciji, torej proces vračanja premoženja, ki je bilo zaplenjeno ob koncu druge svetovne vojne.

Clinton je Drnovšku poslal pismo in se mu v njem zahvalil za uspešno vodenje slovenske vlade v minulih osmih letih. V pismu je tudi poudaril, "da je bil Drnovšek neprecenljiv prijatelj ZDA in moje administracije", in izrazil upanje, "da bo ostal aktivno navzoč tako v Sloveniji kakor na mednarodnem prizorišču, saj lahko svet in Slovenija z vašim globokim razumevanjem in modrimi nasveti le pridobita." Bivši slovenski premier pa je v intervjuju, ki ga je 24. junija objavil ljubljanski Dnevnik, izjavil, da bo na volitvah leta 2002 najbrž kandidiral za novega predsednika države.

VPISI NA GIMNAZIJO V VIPAVI

SODOBEN POUK

MIRAN MIHELČ

S preselitvijo v nove prostore, in to jesen še z odprtjem prvega dela novega dijaškega doma, pomeni Škofijska gimnazija v Vipavi neprecenljivo obogatitev za primorsko srednje šolstvo, saj je po nasilni socialistični revoluciji pri nas nastala velika praznina v smeri in kvaliteti vzgoje in učenja sploh. Ateistična državna šola otroke vernih staršev še danes vzgaja v nasprotju z njihovimi pričakovanji in tudi izviri evropske kulturne tradicije sploh. Zato si ni težko misliti, kako bi bili starši na Primorskem zadovoljni, če bi v tej gimnaziji že v naslednjem letu dobili dovoljenje države in zmogli odpreti še tretji oddelek prvega letnika.

Zanimanje za letošnji vpis dijakov v slovenske škofijske gimnazije presega vsa pričakovanja. Tudi v vipavski so morali uvesti selekcijo glede na učni uspeh, čeprav imajo sedaj že paralelke. V prva razreda je bilo sprejetih maksimalno število, to je 64 kandidatov. Lahko torej ugibamo, da bi skupaj s tistimi, ki se niso uspeli vpisati, ustanovili tri manj številne razrede že letos.

Kot je povedal ravnatelj Vladimir Anžel, je od teh ena tretjina fantov in dve tretjini deklet. Sedem jih je iz Zgornjega Posočja, kar je dober napredek v primerjavi s prejšnjimi leti. S povečanjem možnosti bivanja v dijaškem domu bo zanimanje še raslo. Do jeseni bo v delu že ureje-

nega dijaškega doma na razpolago 37 ležišč, kasneje pa še 80. Izboljšanje infrastrukture bo gimnaziji omogočalo nadaljnji razvoj.

Posebnost kvalitete sodobnega pristopa do dijakov že v prvem letniku se kaže že pred začetkom pouka. Da se bodo ti dijaki boljše spoznali in lažje odločili, kdo bo s kom v sobi itd., gimnazija organizira počitniške dni na Ligu, in sicer za dekleta od srede, 19. julija, do sobote v tem času.

Po teh prvih stkanih vezeh bodo tudi skupnost gradili lažje naprej. Lažji bo začetek šolskega leta, saj se bodo na prvi šolski dan srečali že kot stari znanci. Na Ligu bodo po preizkušeni praksi predstavili nekaj metod učenja in posebnosti te šole, saj je splošno znano, da pomeni nenaaden prehod iz osnovne šole v srednjo mnogim dijakom močan in za koga usoden stres. Šele po daljšem času se ulovijo v normalnejši ritem, ko se naučijo boljših prijemov učenja. Da jim to težavo prihranijo, se imajo na škofijski gimnaziji priliko tega naučiti že pred začetkom šole. Ker so na Ligu tudi športna igrišča, jim priporočajo, da vzamejo s seboj tudi športno opremo. Za zabavo pa naj mladi poskrbijo kar sami, saj je vedno med njimi kakšen kitarist, harmonikar itd, tako da se na kasetofone in tranzistorje nihče ne spomni, saj je samo ustvarjalna mladost največji izziv.

FRANC ZAGOŽEN V NOVI GORICI

SKRB NOVE VLADE ZA PRIMORSKO

V Novi Gorici je bil v četrtek, 22. junija, združitveni občni zbor SLS in SKD, ki sta se na državni ravni združili 15. aprila letos. Predsednika omenjenih bivših strank v Novi Gorici, Matjaž Kulot in Franc Vodopivec, sta v svojih poročilih obrazložila in ocenila delovanje SKD in SLS na območju mestne občine Nova Gorica in poudarila, da je tudi na krajevni ravni že prišlo do dejanske združitve obeh političnih strank. Ob tem je Matjaž Kulot dejal tudi naslednje: "Res je škoda, da smo si v preteklosti, zaradi neusklajene politike, drug drugemu odvzeli volivce. Odslej tega ne bo več in je samo od nas odvisno, kako bomo prodorni pred volivci, kako jih bomo nagovorili, kaj jim bomo obljubili in kako bomo obljube izpolnili. Ne bomo se mogli več izgovarjati. Sedaj smo ena stranka, z enim programom in s skupno volilno bazo.

Združitvenega kongresa v Novi Gorici se je udeležil tudi dr. Franc Zagožen, predsednik nove združene stranke, ki se imenuje SLS+SKD, Slovenska ljudska stranka.

FOTO MAG. R. BALEN

Vse vodilne funkcionarje stranke na območju mestne občine Nova Gorica je seznanil s pripravo stranke na državnozborske volitve, ki bodo jeseni, in z aktualnimi družbenogospodarskimi problemi v Sloveniji. Ob tem je izrekel obžalovanje, da v novi vladi, ki jo vodi dr. Andrej Bajuk, ni nobenega ministra iz Primorske, "kjer ima stranka sicer veliko privržencev in volivcev". Poudaril pa je, da bo vlada, kljub kratkemu obdobju, ki ji je na voljo, sprejela tudi več ukrepov v korist Slovenske Istre in Goriške. Prizadevali si bomo, da bo vlada sprejela tudi odredbo o ustanovitvi nove univerze na Primorskem.

M.

PREDLOG SPORAZUMA

S PREPUSTNICO DO ZAPOSLOTITVE ČEZ MEJO

V Območni službi za zaposlovanje v Novi Gorici so izdelali predlog sporazuma med Slovenijo in Italijo, s katerim bi legalizirali zaposlovanje na obmejnih območjih obeh držav. Posamezniki, ki so zainteresirani za delo čez mejo, naj bi dobili dovoljenje na osnovi prepustnice za maloobmejni promet. S to zadevo se ukvarja tudi t.i. Čezmejna zaveza. To je za naš časnik dejal predsednik omenjene zaveze Giorgio Brandolin. Sklenitev morebitnega sporazuma o zaposlovanju na obmejnih območjih pa sodi v pristojnost državnih organov Slovenije in Italije.

Direktorica Območne službe za zaposlovanje v Novi Gorici Erna Kufersin-Rehberger je v pogovoru za Novi glas poudarila, da je v Gorici, Trstu, Vidmu in drugod v Italiji zaposleno precejšnje število delavcev iz obmejnih krajev na Goriškem. Žal pa mnogi nimajo delovnih dovoljenj. Tudi zaradi tega zaposlovanja je na Goriškem najnižja brezposelnost v Sloveniji. Čedalje več je tudi primerov, ko se Italijani zaposlujejo v Sloveniji.

M.

AJDOVŠČINA IZBIRA NOVEGA PODŽUPANA

Župan občine Ajdovščina Marjan Poljšak je na častniškarski konferenci v torek, 20. junija, sporočil, da je odzvel vsa pooblastila in pristojnosti podžupanu Igorju Česniku. Slednji priprada političnemu krogu t.i. pomladnih strank in je bil tudi njihov kandidat na nedavnih nadomestnih volitvah za ajdovskega župana.

Po Poljšakovem zatrjevanju je podžupan v dveh primerih deloval v nasprotju s pričakovanji in voljo župana. Do nasprotja med njima je prišlo na zasedanju občinskega sveta, kjer so razpravljali o morebitnem povečanju plač v lekarni Ajdovščina. Odgovornost za zaplete, ki so nastali, je Česnik domnevno prevzel na župana. V drugem primeru pa Marjan Poljšak podžupanu zameri, da ni podprl njegovega predloga glede tehnologije nove čistilne naprave v Ajdovščini.

Ajdovski župan je povedal, da je že pričel postopek za izvolitev novega podžupana. O kandidatih naj bi odločali na prihodnjem zasedanju občinskega sveta, ki bo 13. julija. Zadeva pa najbrž ne bo hitro rešljiva, ker imajo v občinskem svetu svetniki pomladnih strank večino, in oni, kot kaže, podpirajo podžupana Igorja Česnika.

PREDSTAVITEV NOVE KNJIGE V VIPAVI

ŽIVLJENJE OB TRTI IN KRŠINU

Med prireditvami v Vipavi v počastitev občinskega praznika in ob dnevu državnosti Slovenije so v soboto, 24. junija, v Škofijski gimnaziji predstavili knjigo z naslovom *Življenje ob trti in kršinu*.

Beseda *kršin* je narečnega izvora in z njo na Vipavskem označujejo visoko travo z ozkimi dlakavimi listi in trdimi koreninami, ki so jih uporabljali za izdelovanje krtač. Gre za pričevanja sedemdvajset moških oziroma žensk iz Vipave in okolice o življenju, ki so ga živeli ali ga še živijo, ter o usodi in drugih okoliščinah, ki so jih spremljale. Njihovi spomini segajo daleč v preteklost, saj govore tudi o prednikih in raznih dogodkih, ki so se dogajali celo pred dvesto leti. Svoje življenje je opisalo sedem domačinov, kar dvajset pričevanj pa je zapisala Magda Rodman, ki je projekt organizirala in knjigo skupaj z dr. Marijo Makarovič tudi uredila.

Od življenjepisov jih enajst pripada moškim in šestnajst ženskam. Najstarejša avtorica Julijana Ambrožič iz Slapa je bila rojena l. 1905, najmlajši avtor pa je Jože Koren iz Vipave, rojen l. 1927.

Knjiga pomeni bogat prispevek domoznastvu o Vipavi in okolici, spoznavanju razmer in življenja med drugo svetovno vojno in po njej, ko je osvoboditev pri marsikaterem pomenila tudi razočaranje in začetek novih težav. Iz naslovov prispevkov je moč doumeti stiske in težko življenje posameznikov in njihovih družin.

Knjigo *Življenje ob trti in kršinu* je izdala in založila občina Vipava, besedila je lektoriral in slovarček narečnih izrazov sestavil prof. Božidar Premrl, izdajo pa so finančno podprli tudi ministrstvo za kulturo in domači darovalci. Izšla je v nakladi 1000 izvodov.

Predstavitvi knjige je sledil pogovor z nekaterimi pričevalci lastnega življenja; zazelo številne udeležence, ki so napolnili dvorano Škofijske gimnazije v Vipavi, pa so pripravili tudi priložnostni kulturni program.

M.

ITALIJANSKO PRAVO

ŠE O PORODNIŠKIH DOPUSTIH

DAMJAN HLEDE

Takoj po okrožnici št. 109 z dne 6. junija 2000, o kateri je bil govor v prejšnji številki NG, je zavod Inps objavil še drugo okrožnico v zvezi s porodniškimi dopusti, okrožnico, ki nosi številko 117 z dne 20. junija 2000, ni pa neposredno posvečena koristnikom dopustov, pač pa njihovim delodajalcem.

Zakon št. 53/2000, ki je uvedel reformo porodniških dopustov, je namreč v drugem odstavku desetega člena predvidel priznanje posebne olajšave na področju obveznih prispevkov za tista podjetja, ki namesto (zaradi porodniškega dopusta) odsotnega delavca ali delavke vzamejo v službo namestnika s časovno omejeno delavsko pogodbo. Olajšava je enaka 50% obveznih prispevkov za nadomestnega delavca. Koristimo pa jo lahko le do dopolnitve otrokovega prvega leta starosti oz., v primeru posvojitve ali sprejema v varstvo, za eno leto od tega trenutka. Olajšave lahko koristijo samo podjetja (ne glede na sektor, v katerem delujejo), ki imajo manj kot dvajset zaposlenih. Zavod Inps določa, da je za seštevek zaposlenih treba upoštevati stanje v trenutku sprejema

namestnika v službo, da je treba v seštevek vključiti vse delavce ne glede na njihovo kvalifikacijo, z vključnimi delavci na domu, vodstvenimi uslužbenci in nadomeščenim delavcem. Iz seštevek pa so izključeni tisti, ki so vpisani s pogodbo za formacijo in delo (it. contratto di formazione e lavoro) in vajenci. Uslužbenec s pogodbo part-time pa je treba upoštevati sorazmerno z njihovim delavnim urnikom z ozirom na tistega, ki ga določa kolektivna pogodba. Zavod Inps določa, da so neodvisne delavke, ki jih je možno nadomestiti z olajšavami, le neposredne obdelovalke zemlje in trgovke, ki že koristijo porodniško doklado v skladu z zakonom številka 546/1987.

Za koriščenje olajšave morajo zainteresirana podjetja javiti zavodu Inps samopotrđilo, na katerem izjavljajo obstoj omenjenega obsežnostnega pogoja in to, da gre za nadomestitev zaradi porodniškega dopusta. Podjetjem pritiče olajšava od dne, ko je zakon št. 53/2000 stopil v veljavo, torej od 28. marca 2000 dalje. Podjetja lahko zato do prihodnjega 16. septembra zaprosijo olajšavo tudi za nazaj, od 28. marca dalje.

PROGRAMA INTERREG II. IN III.

SODELOVANJA IN EVROPSKI POSEGI

Deželna uprava Furlanije-Juljske krajine je v četrtek, 22. junija, predstavila obratun čezmejnega sodelovanja med Italijo, Slovenijo in Avstrijo v okviru programa Evropske skupnosti Interreg II. Srečanje je potekalo v Formentinijem dvorcu v Števerjanu in ga je odprl deželni odbornik za finance Romoli.

Interreg II. je zajel obdobje 1994-99. V tem času je Evropska zveza financirala številne programe čezmejnega in mednarodnega značaja, ki so jih predstavile javne uprave in druge ustanove iz dežele Furlanije-Juljske krajine. Realizacija teh programov je potekala v sodelovanju s partnerji iz Slovenije ali Avstrije. Pobude niso še vse v celoti uresničene, čeprav je že potekel rok, ko bi morale biti. Področja, ki so bila deležna evropskega finančnega posega, gredo od zaščite narave do turističnega in gospodarskega področja, od kulture do kmetijstva, obrtništva in raznih uslug predvsem na področju računalništva. Finančne pomoči je bilo deležno celotno obsejno področje treh pokrajin, videmske, go-

riške in tržaške. Videmsko področje je prejelo znatne prispevke za pobude z Avstrijo in Slovenijo. Veliko sredstev je bilo vloženo za posodobitev in prilagoditev varnostnih in sanitarnih predpisov gorskih koč in stez. V Reziji so v sodelovanju s Triglavskim parkom uredili opazovalni center za mlade raziskovalce Julijskih Alp.

V Špetru je gorska skupnost Nadiških dolin uredila prostore za predelavo in prodajo krajevnih tipičnih kmečkih pridelkov, predvsem sadja. V teh prostorih deluje zadruga, ki združuje 300 pridelovalcev sadja in razpolaga z napravami za predelavo 10.000 stotov sadja. Zadruga sodeluje s kmeti iz Bovca, Kobarida in Tolmina. V goriški pokrajini pa je s sredstvi programa Interreg II. Deželna ustanova za razvoj in promocijo kmetijstva E.R.S.A. zgradila sodobne naprave za vinogradništvo. V prostorih kmetije nekdanje umobolnice deluje center z dvajsetimi raziskovalci, več jih je iz držav Vzhodne Evrope. Center zbira in raziskuje genetske značilnosti trtnih sort, ki so avtohtone v vzhodnih državah. Najbolj zanimive so sorte iz Istre in Kavkaza. S tako genetsko banko skušajo raziskovalci pridobiti nove sorte trt, ki bodo odpornejše proti različnim boleznim. Goriška pokrajina je izkoristila evropska sredstva za preureditev turističnih in športnih struktur ob Soči. V sodelovanju z Novo Gorico so na obeh straneh meje uredili pristajališča za kajake. Goriška občinska uprava je sredstva namenila kulturnim dejavnostim in ohranitvi kulturne in krajske dediščine. Te pobude je uresničila v sodelovanju z Goriškimi muzejem. V občini Dolenje so uredili mejni prehod na Venkovem. Evropska skupnost je podprla tudi pobudo Goriške Mohorjeve zadruge za izdajo dvojezične publikacije o goriških likovnih umetnikih.

Tržaška pa je sredstva Interrega II. uporabila za preureditev begunskega naselja na Proseku v center za mladinski turizem, za ureditev steze za pešce in kolesarje iz stare železniške proge, ki je mimo Drage povezovala Trst z dolino Glinščice.

Evropska zveza je medtem že odobrila sredstva za program Interreg III. Sredstva so znatno večja od tistih v prejšnjem programu in veljajo za obdobje 2000-2006. Deželna uprava je že ustanovila več delovnih skupin, ki se bodo dogovorile s partnerji v Sloveniji in Avstriji za vsebino posegov čezmejnega sodelovanja.

VZORČNI SEJEM V TRSTU

USPEŠEN DAN SLOVENIJE

Pravkar končani tradicionalni tržaški mednarodni vzorčni velesejem je v svojem okviru kot običajno imel tudi dan, posvečen gospodarski in turistični ponudbi iz Slovenije.

FOTO KROMA

Dan Slovenije je bil v petek, 23. junija, potekal pa je pri slovenskem standu v hali G tržaškega sejmišča, kjer je na ogled ponudba zlasti slovenskih gospodarskih dejavnikov s primorskega območja. Ob tej priložnosti je v Trst prišla delegacija, ki jo je vodila podpredsednica Gospodarske zbornice Slovenije Marta Kos in ki so jo sestavljali še direktor območne zbornice GZS iz Koprca Tomaž Može, direktor Obrtne zbornice Nova Gorica Rino Velikonja, župan občine Divača Rajko Vojtkovszky in predstavnik občine Hrpelje-Kozina. Na krajši slovesnosti, kjer so bile na voljo kraške dobrote, so bili prisotni, poleg seveda slovenske delegacije, številni drugi predstavniki krajevnih oblasti in gospodarskih ustanov, med njimi predsednik tržaške trgovinske zbornice Adalberto Donaggio in podpredsednik tr-

žaške sejemске ustanove Giorgio Ret.

Sicer je bil Dan Slovenije tudi priložnost za vrsto razgovorov, ki jih je slovenska delegacija imela z vodstvom tržaške trgovinske zbornice, s predsednikom Gospodarske zbornice Srbije Pavličevićem, predvsem pa z delegacijo Slovenskega deželnega gospodarskega združenja, ki so jo sestavljali podpredsednika Marko Štavar in Robert Vidoni, predsednik sekcije za mednarodno trgovino Aleksander Rustja in direktor Servisa Vojko Kocjančič. Tema pogovorov je bilo boljše sodelovanje med matičnim in zamejskim gospodarstvom (predvsem v smislu boljšega koriščenja podatkovne baze GZS in skupnega koriščenja evropskih programov). Govor pa je bil tudi o organiziranosti gospodarskih zbornic v Sloveniji in Italiji v luči prilaganja evropskim standardom.

DELOVANJE DEŽELNIH ZADRUŽNIH BANK

43 MILIJARD ČISTEGA DOBIČKA

Zadružne banke in posojilnice v deželi Furlanije-Juljske krajini, med katere spadajo tudi slovenski zadružni denarni zavodi, so v poslovnem letu 1999 dosegle 43 milijard lir čistega dobička. Ta podatek je navedel predsednik deželne federacije zadružnih bank Italo Del Negro na letnem občnem zboru, ki je bil v soboto, 24. t.m., v kraju Magnano in Riviera. Prisoten je bil tudi vse-

SENATOR MITJA VOLČIČ ZA INDUSTRIJSKO CONO

Industrijska cona, ki so jo sicer na Tržaškem predvidevali med Jugoslavijo in Italijo Osimski sporazumi, bi lahko postala stvarnost na Goriškem, na ozemlju med Novo Gorico in Gorico. Tako je menil senator Dimitri Volčič na srečanju, ki so se ga v soboto, 24. t.m., v Gorici udeležili še goriški župan Valenti, njegov novogoriški kolega Špačapan, deželni odbornik za finance Romoli, župan iz Šempetra Valenčič, direktor za razvoj gospodarstva na Primorskem Konic in številni predstavniki trgovcev in podjetnikov iz Gorice. Evropski in rimski senator Volčič je povedal, da je pregledal evropska, mednarodna in italijanska pravna določila in ni našel zaprek, da do industrijske cone ne bi moglo priti.

ZVEZA NEPOSREDNIH OBDELOVALCEV

NOV DEŽELNI PREDSEDNIK

Na deželnem občnem zboru Zveze neposrednih obdelovalcev v Basilianu pri Vidmu so v soboto, 24. t.m., izvolili novega deželnega predsednika te kmečke stanovske organizacije. To je vinogradnik Claudio Filipuzzi iz kraja San Martino pri Tilmentu, ki je bil doslej predsednik pordenonske pokrajinske federacije. Ob izvolitvi je novi predsednik izrazil upanje, da bo mogoče obnoviti usklajevanje deželne kmetijske politike ob t.i. zelenem omizju, ko ob deželnih in drugih institucionalnih predstavnikih o tekočih vprašanjih na področju kmetijstva in možnih razvojnih načrtih razpravljajo tudi predstavniki stanovskih organizacij. Filipuzzi je tudi izrazil upanje, da bo deželna večina znala premestiti notranja nesoglasja in uskladiti svoje poglede na potrebe primarnega sektorja. Navedel pa je tudi številne izzive, ki se napovedujejo za kmete. Tako je omenil potrebo po posodobitvi kmetij, po iskanju alternativnih kultur, ki naj postopoma nadomestijo ekstenzivnost koruze in soje, izboljšanje tržnega sistema v deželi za kmetijske pridelke ter posodobitev tehnične pomoči kmetovalcem.

STANDARD ISO 9002

PRESTIŽNI CERTIFIKAT PODJETJU COGECO

Dne 13. junija je priznana tržaško podjetje Cogeco SpA, ki je že več desetletij prisotno na kamnem tržišču, prejelo certifikat o izpolnjevanju kakovostnega standarda ISO 9002 za uvoz in prodajo surove kave na debelo na italijanskem ozemlju. Podjetju je certifikat izdala družba SGS ICS, ki je specializirana v nadzoru in inšpekciji in postopkih certificiranja in je na tem področju pridobila mednarodni ugled.

Gre za pomemben dosežek za podjetje, ki ga imata v lasti slovenski družini Polojaz in Lokar. Priznanje temelji zlasti na uvedbi sistema kakovosti, katerega vzpostavitev je pri podjetju Cogeco trajala leto dni in ki v ospredje postavlja kupca in njegove želje s tem,

da mu skuša zagotoviti čim višjo kakovost storitev in blaga. To omogoča tudi kakovosten in uspešen sistem vodenja, na katerem bo temeljila nadaljnja rast podjetja.

Podjetje Cogeco je ključni člen grupacije, v kateri je že več let prisotna tudi ugledna družba Cremcaffè. Tržaška pražarna Cremcaffè-ja in pražarna Guarany iz Milana, ki tudi spada v to grupacijo, sta v lanskem letu že pridobili certifikat ISO 9002. Sicer je družba Cremcaffè že nekaj let močno prisotna na slovenskem (preko podjetja World-caf) in hrvaškem trgu tudi z lastno proizvodnjo, ki jo predstavljata pražarni v Sežani in v Boljunu v hrvaški Istri.

ETOLOG GIORGIO CELLI V GOSTIŠČU NA SUBIDI

METAFORA NAPREDKA

Giorgio Celli, znani italijanski etolog, poznavalec obnašanja živali in odnosa med živaljo in človekom ter obratno, je bil v petek, 23. t.m., gost znanega gostišča na Subidi pri Krminu Pri lovcu, ki ga upravljata Loredana in Joško Sirk z družino.

Girorgio Celli je širšemu občinstvu znan predvsem kot voditelj televizijske oddaje *V kraljestvu živali*, ki je že več let na sporedu na italijanski državni televizijski mreži RAI 3, sicer pa je tudi profesor na univerzi v Bologni in pisec številnih dram in komedij, za katere je prejel vrsto uglednih nagrad, napisal pa je tudi več knjig o živalskem svetu in našem odnosu do živali.

Prav nova knjiga *Bizoni gredo v nebo*, ki je izšla pri videmski založbi Edizioni del Labirinto, je bila povod, da so prijaznega in duhovitega gosta povabili na Subido, da bi jo predstavil tudi v naših krajih. Izбира Sirkove domačije in gostišča je bila posrečena, saj se je prijaznega okolja in domačnosti ter visoke kakovosti gostinske ponudbe Sirkove družine najbolj razveselil prav Celli sam. Pred tiskovno konferenco je namreč Sirkova družina ponudila prisotnim dobrodošlico in ob kozarcu, pršutu in dišečem koruznem kruhu, ki ga po receptu gospodarjeve mame pečejo v gostišču, se je tudi prof. Celli imenitno in nevsiljivo razgovoril s številnimi prisotnimi.

Prof. Giorgio Celli je eden redkih televizijskih ljudi, ki smo jih spoznali, ki se obnaša

enako v vsakdanjem življenju, kot se obnaša na televizijskih zaslonih; je tudi zato očarljiv, ker je neposreden, duhovit in zdrav človek; ohranil je pristno človečnost tudi po dolgih letih študija in "medijske" slave. Med razgovorom z njim smo izvedeli, da dobro pozna Slovenijo in njene lepote, na katere je navezan, saj je večkrat obiskal našo matično državo; še posebej pa se je veselil, ko je obiskal Čebelarski muzej v Sloveniji, ki je po njegovem mnenju eden najlepših v Evropi. Povedal je tudi, da ga je Slovenija očarala predvsem s prijaznostjo ljudi in z naravo, ki je v Sloveniji, hvala Bogu, veliko bolj neokrnjena kot drugod v Evropi.

Giorgia Cellija in njegovo knjigo *Bizoni gredo v nebo* je predstavila na lepem ganku Sirkove domačije dr. Elena Guerra, večer z avtorjem pa je uvedel Joško Sirk, ki je hudo domišljivo dejal, da je avtorja pred predstavitvijo sam vprašal, ali lahko predstavljajo knji-

go pri strastnem lovcu, kot je on... Dr. Elena Guerra je dejala, da je dramsko delo *Bizoni gredo v nebo* lep primer, kako lahko na umetniški način podaja znanstvena odkritja in dognanja. Cellijevo delo je namreč drama o bizonih v Ameriki, bizonih, ki so se morali, podobno kot Indijanci, umakniti osvajalcem Divjega zahoda, saj je to po avtorjevih besedah "prozorna alegorija spopada med bivolom in vlakom". Priseljenci v Novi svet, na ozemlje današnjih Združenih držav Amerike, so namreč gradili železniške tirnice po poteh, ki so si jih v stoletjih "zgradili" bizoni in so se zato morali bizoni umakniti v naravne rezervate, človek pa jim je tudi stregel po življenju. Knjiga Giorgia Cellija je nastala kot literarni zapis o odnosu med človekom, naravo in bizoni, kjer je bizon žrtev, dejansko pa metafora našega napredka, ki gre večkrat v škodo živalskim vrstam in vsemu naravnemu redu.

JUP

EVROPSKO NOGOMETNO PRVENSTVO 2000

ŠE ZADNJE PREIZKUŠNJE

Evropsko nogometno prvenstvo se počasi bliža koncu, saj sta pred nami le še dve polfinalni tekmi in že bomo vedeli, kdo se bo boril za mesto evropskega prvaka in komu bosta šli nevhvaležni tretje in četrto mesto.

Azzurrom gre kot po maslu, saj so ugnali Romune; pri tem je imel smolo le Conte, ki ga je namerno poškodoval slovti Hagi. Romunskemu igralcu bodo seveda naložili tako disciplinsko kot tudi denarno kazen in je torej njegovo slovo od nogometa kaj klavarno. Italijanska enajsterica

bo danes, v četrtek, 29. junija, igrala svoj polfinale z Nizozemci, ki so kar s teniškim izidom šest proti ena in tremi goli Kluiverta (Berlusconijevi milanisti se jočejo!) ugnali Boškovo nesrečno Jugoslavijo porednih in neubogljivih nogometnih asov in jim tako pred svetom povedali, da disciplina še vedno in tudi v nogometu nekaj velja. Boškovo bo odšel, kot bo odšel tudi marsikateri jugoslovanski nogometaš; iz reprezentance namreč.

Francozi imajo srečo, kot jo znajo le oni imeti, in pri

vsem tem je zabavno še to, da zase mislijo, da so najboljša nogometna ekipa na svetu! Ponižnosti ne poznajo, morda pa bo le Portugalcem v drugi polfinalni tekmi evropskega prvenstva uspelo naučiti tudi "petelinčke" te čednosti, ki njihovem narodu ni lastna. Ker bosta tekmi te dni, bo kmalu vse jasno, naslednji teden pa bomo že pisali o zmagovalcu...

Do takrat pa mirno kri in uživajte v nogometnih tekmah, če seveda nimate boljšega opravila!

ZUT

ZAČETEK DEL V BAZOVICI

NOV ŠPORTNI CENTER ZA ŠD ZARJA

Slovenski šport na Tržaškem bo v enem letu postal bogatejši za nov športni center. V Bazovici so namreč začeli graditi novo središče domačega Športnega društva Zarja. Že obstoječemu travnatemu igrišču se bodo pridružile pokrite tribune za okrog 400 gledalcev, skladišča, nove slačilnice za igralce in sodnike, balinarski stezi, manjša telovadnica, prostori za prvo pomoč in stavba, v kateri bodo sejna dvorana, uradi, bar in prostor za mlade.

Poleg vsega tega bodo tudi uredili parkirišče za 150 vozil. Načrte za gradnjo centra, ki ga bo zgradilo podjetje Nostini iz Rima, so predstavili prejšnji torek, 20. t.m., v Bazovici. Pri ŠD Zarja računajo, da

bo novi športni center naredil že konec decembra letos ali v začetku januarja prihodnjega leta.

Stroške v višini okoli dveh milijard lir za izgradnjo športnega centra bi morala kriti sredstva, ki bi jih morala prispevati deželna uprava Furlanije-Julijske krajine v okviru dogovorov (in deželnih zakonov) o protivrednostih za gradnjo sinhrotrota pri Bazovici. Poldrugo milijardo lir deželnega denarja bo posredovala občina Trst, 450 milijonov lir pa bodo črpali iz sklada bazovskega jusarskega odbora. Stroške za načrte, ki jih je pripravil arh. Marino Korovec, pa je krila fundacija CRT iz Trsta.

ODMEVNA DOGODKA NA TRŽAŠKEM

KOLESARSKA DIRKA IN MEDNARODNA REGATA

Konec prejšnjega in začetek tega tedna sta na Tržaškem minila v znamenju športnih dogodkov tako vsedržavnega kot mednarodnega pomena.

V nedeljo, 25. junija, je po tržaških cestah potekala dirka, veljavna za vsedržavno italijansko prvenstvo za poklicne kolesarje. Dogodka, ki bo ostal v spominu Tržičanov zaradi deževnega in vetrovnega vremena, predvsem pa zaradi izredno hudih prometnih zastojev (mesto je dejansko ostalo odrezano od okolice, za kar so v naslednjih dneh izbruhle hude polemike), se je udeležilo 172 kolesarjev, ki so prekosarili progo, dolgo 235 kilometrov (od predvidenih 254). Dirko je zmagal Michele Bartoli, ki je tekmoval za ekipo Mapeia, drugi in tretji pa sta bila Bartolijeva klubska tovariša Simoni in Nardello.

Pred tržaškim nabrežjem pa poteka te dni prestižno mednarodno jadralno tekmovanje Nations Cup-La sfida. Udeležujejo se je jadralci in krmarji, ki so zasloveli na najprestižnejšem jadralnem tekmovanju na svetu, America's Cupu (eno ime za vse: krmar jadralnice America's Paul Cayard). Tekmovanje bi se moralo začeti že 25. t.m., a so ga zaradi slabega vremena preložili na naslednji dan, ponedeljek, 26. t.m.

POLETNE IGRE MLADIH V GORICI

SREDNJEVROPSKI ŠPORT

Te dni potekajo v Gorici športne igre mladih iz sedmih srednjeevropskih držav, ki so vključene v skupnost Alpe Jadran. V ponedeljek zvečer, 26. t.m., je bilo na goriškem Travniku zelo slovesno, saj je bila tam otvoritvena slovesnost poletnih mladinskih športnih iger skupnosti Alpe Jadran. V Gorico so se prišli družiti in tekmovati med seboj mladi iz Nemčije, Avstrije, Madžarske, Švice, Hrvaške in Slovenije ter seveda Italije. Ponedeljkova slovesnost je bila lepa, saj so mladi kaj kmalu našli skupni jezik in takoj začeli sklepati nova prijateljstva. To je tudi eden od razlogov za prirejanje poletnih športnih iger, katerih se lahko udeležujejo samo mladi, ki še niso dopolnili 17 let. Na stadionu na Rojcah bodo atletska tekmovanja, v športni hali in v dvoranih UGG v Gorici, Stella Matutina in v Štandrežu bodo košarkarske tekme. Plavanje bo tudi na Rojcah, medtem ko bodo dekleta igrala odbojko na gospodarskem razstavišču. Priredili bodo tudi tekmovanje v lokostrelstvu. Poletne športne igre naj bi se sklenile z nagrajevanjem v petek, 30. t.m.

Te dni potekajo v Gorici športne igre mladih iz sedmih srednjeevropskih držav, ki so vključene v skupnost Alpe Jadran. V ponedeljek zvečer, 26. t.m., je bilo na goriškem Travniku zelo slovesno, saj je bila tam otvoritvena slovesnost poletnih mladinskih športnih iger skupnosti Alpe Jadran. V Gorico so se prišli družiti in tekmovati med seboj mladi iz Nemčije, Avstrije, Madžarske, Švice, Hrvaške in Slovenije ter seveda Italije. Ponedeljkova slovesnost je bila lepa, saj so mladi kaj kmalu našli skupni jezik in takoj začeli sklepati nova prijateljstva. To je tudi eden od razlogov za prirejanje poletnih športnih iger, katerih se lahko udeležujejo samo mladi, ki še niso dopolnili 17 let. Na stadionu na Rojcah bodo atletska tekmovanja, v športni hali in v dvoranih UGG v Gorici, Stella Matutina in v Štandrežu bodo košarkarske tekme. Plavanje bo tudi na Rojcah, medtem ko bodo dekleta igrala odbojko na gospodarskem razstavišču. Priredili bodo tudi tekmovanje v lokostrelstvu. Poletne športne igre naj bi se sklenile z nagrajevanjem v petek, 30. t.m.

JADRANJE / NOČNA REGATA JK ČUPA

ZMAGAL JE VELIKI VIHARNIK

V dneh 24. in 25. t.m. je v Tržaškem zalivu potekala 9. nočna regata Jadralnega kluba Čupa Sesljan-Piran-Sesljan, ki se je udeležilo 40 jadralnic, porazdeljenih v šest kategorij. Tekmovanja, ki je doživelo tudi nevihto na morju, se je udeležilo tudi nekaj prestižnih čolnov. Med te spada jadralnica Veliki Viharnik

krmarja Dušana Puha (Y.C. Pirat Portorož), ki je bila tudi zmagovalka regate v prvi kategoriji. Viharnik je na cilju prehitel sestrsko jadralnico Pozejdon (klub 2M) krmarja Bruna Antonaca, medtem ko je tretje mesto zasedla jadralnica Trappola grljanskega jadralnega kluba, ki jo je krmaril Marco Bodin.

V drugi kategoriji je zmagala Čupina jadralnica Sciuscià krmarja Tomaža Miliča, v tretji Challenge Maurizia Planineja (JK Pietas Julia), v četrti Faraonika Franceta Miheliča (Y.C. Portorož), v peti Simply red Andrea Ticala (C.D.V. Muggia), v šesti pa jadralnica Ecland (krmar Bogatec, klub Sirena).

NOVOST PRI MLADINSKI KNJIGI

ZDRAVILNE RASTLINE NA SLOVENSKEM

O naj sodobnejših dognanjih najstarejšega zdravstva govori lepa knjiga, ki je nedavno izšla pri Založbi Mladinska knjiga in nosi naslov *Zdravilne rastline na Slovenskem*.

Avtorica knjige Katja Galle Toplak je v njej zbrala izkušnje ljudskega zdravilstva in jih uskladila z najnovejšimi znanstvenimi dognanji. V knjigo je vključila 120 najpomembnejših zdravilnih rastlin in nekaj deset po učinkovanju sorodnih vrst, ki rastejo v Sloveniji, saj knjiga predstavlja varno uporabo zdravilnih rastlin pri samozdravljenju in v moderni uradni medicini. Pri vsaki zdravilni rastlini so tudi pojasnjeni kemijska zgradba, lastnost in delovanje najpomembnejših rastlinskih učinkov; obenem daje Katja Galle Toplak tudi nasvete za nabiranje rastlin, njihovo sušenje in seveda izdelavo pripravkov iz njih, vpliv zdravilnih rastlin na človeški največji organ-kožo; poseben pozornost posveča uporabi zdravilnih rastlin v veterini in dandanes vse bolj uveljavljeni ho-

meopatiji, zdravljenju z naravnimi sredstvi, kot tudi daje nasvete za številne čajne napitke in recepte za čajne mešanice.

Avtorica v uvodu v knjigo poudarja, da se tudi zdravljenje z rastlinami-fitoterapija stalno razvija in je zato skušala v knjigo zbrati zadnje novosti na tem področju, ne da bi pozabila na stare, preizkušene recepte in navade, saj gre pri zdravilnih rastlinah in njihovih pripravkih za najstarejšo obliko zdravljenja najrazličnejših bolezni. Še danes so zdravilne rastline dvema tretjinama človeštva glavna pomoč pri zdravljenju. Na svetu je namreč okrog 20 tisoč zdravilnih rastlin, od teh je 1100 vrst zdravilnih rastlin dobro raziskanih, iz 250 vrst pa dobijo osnovne sestavine za izdelavo modernih zdravil z rastlinskimi učinkovinami.

Avtorica knjige *Zdravilne rastline na Slovenskem* je seveda opravila izbor zdravilnih rastlin, ki rastejo na Slovenskem. V prvi izbor je uvrstila predvsem tiste rastline, ki so

JUP

S 3. STRANI

LJUBEZEN, NAJBOLJ...

Bral sem ga najprej na peči, potem za mizo in nazadnje pri oknu, kjer sem obračal knjigo tako, da sem ujel zadnjo svetlobo, kajti takrat v hiši še nismo imeli elektrike. Bral sem kot pastirček na pašniku, bral sem vsa leta srednje šole, malo manj leposlovja kot bogoslovec in duhovnik. V tistih desetih mesecih, ko sem bil priklenjen na bolniško posteljo, sem prebral več kot sto knjig. Zdaj berem "po službeni dolžnosti", vendar to delam z veseljem. Če grem poleti na morje, gre vedno z menoj tudi prijateljica knjiga.

Ognjišče je vedno gojilo žlabno slovensko besedo. Veliko ste pisali in še pišete o velikih osebnostih naše preteklosti. Se vam ne zdi da sedanji mladi slovenski rod premalo pozna svoje korenine?

Šola, kakršna je bila po drugi svetovni vojni, jim tega znanja gotovo ni dala. Bila je preveč ideološko obarvana, zato ji naša s krščanstvom prepojena preteklost ni veliko pomenila. Ko so velike ustvarjalce slovenske kulture predstavljali, so navadno zamolčali, kar je bilo v njih krščanskega. Da bi se ta krivica vsaj malo popravila, sem pred desetimi leti (1990) začel v rubriki *Obletnica meseca* predstavljati nekatere manj znane ali zamolčane osebnosti iz naše preteklosti.

Občudujem vaše vsestransko zanimanje, saj ste nam v Ognjišču predstavili že nešteto zanimivih tem. Katere vas najbolj privlačijo?

Najbolj so mi pri srcu čudoviti narodni običaji, ki jih je ustvaril verni slovenski človek ob cerkvenih dobah in bogoslužnih praznovanjih ter jih je temeljito popisal mednarodno priznani etnograf Niko Kuret v svojem delu *Praznično leto Slovencev*. Ti običaji so mi ljubi tudi zato, ker sem mnoge od njih kot otrok tudi sam doživljal v domači družini. Med najlepše spada obred treh svetih večerov: pred Božičem, novim letom in Tremi kralji. Kot otrok sem s svojim mlajšim bratom in drugimi revnimi otroki iz domačega kraja hodil pred Vsemi svetimi "nabirat vahče", kruhke, ki so jih v spomin vernih duš spekle kmečke gospodinje. Da ne govorim o Miklavžu, ki je "prinesel" kakšno jabolko, pest suhih krljev in nekaj orehov pa morda še zvezek in svinčnik, vendar smo bili tega veseli bolj kot otroci danes, ki dobijo za Miklavža računalnik.

Za naš Novi glas ste tri leta pisali misli k nedeljskim evangelijem, zdaj pa že nekaj časa urejate rubriko Svetnik tedna. Pri založbi Ognjišče je (v dveh delih) izšla vaša knjiga Svetnik za vsak dan. Odkod vaše zanimanje za svetnike? Kaj lahko

povejo današnjemu človeku?

Moje zanimanje za svetnike, bolje, druženje z njimi sega v čas mojega otroštva. Po zgodnji smrti mame smo ob očetu ostali štiri mlajši otroci; drugi, malo večji, so po tedanji navadi šli služiti za pastirje ali hlapce. Mi, ki smo ostali doma, smo vsako jutro in vsak večer skupaj molili rožni venec (poleti, ko je bilo dela več, samo zvečer). Od jeseni do pomladi je oče vsak večer vzel s police nad vrati debelo knjigo z naslovom *Življenje svetnikov in svetnic božjih*, ki jo je v letih 1867-1874 za Družbo sv. Mohorja napisal duhovnik Matija Torkar. Svetniki so bili opisani v obliki, ki je primerna za družinsko branje: veliko je bilo dramatičnih opisov in dialogov pa tudi precej pobožnih legendarnih primesi, kar je bilo hrana za našo domišljijo. Oče je bral na glas, mi smo morali pozorno poslušati. Če je zaznal kakšno klepetanje, je moral naprej brati kateri od nas. S svetniki sem se kot otrok družil tudi, ko sem listal po koledarjih in pratikah. Pri nas (in taka je bila tedaj navada povsod) smo bolj kot rojstne dneve praznovali godove, ki so v bistvu spominski dan krsta. Tisti, ki je godoval, je šel k maši in zakramentom, doma pa so ga počastili s štručkami. Kaj lahko svetniki povejo današnjemu človeku? Na to vprašanje je najbolje odgovoril papež Janez Pavel II. med mašo na mariborskem letališču ob svojem prvem obisku v Sloveniji leta 1996. "Če dobro pogledamo, razodeva današnja družba globoko potrebo po svetnikih, po osebah, ki nam zaradi svoje tesne povezanosti z Bogom morejo na neki način pomagati, da začutimo njegovo navzočnost, in nam posredovati njegove odgovore... Kakor v preteklosti, tako se mora tudi danes svetost živo in radostno uteleševati v življenju."

Na praznik apostolov Petra in Pavla so bili posvečeni letošnji slovenski novomašniki. Kako bi čisto na kratko povzeli vsebino duhovnikovega poslanstva?

Za večino duhovnikov je praznik apostolskih prvakov obletnica posvečenja. Moja bo šestintrideseta; mašniško posvečenje sem skupaj s šestimi drugimi sošolci iz koprške škofije prejel 28. junija 1964 na Sveti gori po rokah tedanjega ljubljanskega pomožnega škofa, kasnejšega nadškofa Jožefa Pogačnika. Vsebino duhovnikovega poslanstva bi bilo po moje mogoče najkrajše izraziti v dveh besedah: modrost srca. To je tudi naslov novega življenjepisa papeža Janeza XXIII., ki bo 3. septembra letos razglašen za blaženega. Duhovnik se bo najbolj približal svojemu Vzorniku Kristusu, če se bo trudil za ravnotežje med glavo in srcem. Bolje je, da zmaguje srce, saj je ljubezen najbolj Božja od vseh kreposti.

NEZAMENLJIVO DRUŠTVO

ERIKA JAZBAR

Konec meseca maja je imelo Društvo slovenskih upokojencev za Goriško redni občni zbor (na sliki), iz katerega je izšlo novo vodstvo. Po osemnajstih letih predsednikovanja mu ne načeljuje več profesor Miladin Černe (prvi na desni), ki se je zaradi zdravstvenih razlogov umaknil z odgovornega mesta. Delegati pa so predložili in nato soglasno sprejeli imenovanje profesorja Černeta za častnega predsednika društva. Ob izteku mandata smo se z njim pogovorili o prehojeni poti ter o delovanju društva, v katerem je včlanjeno veliko število Slovencev, zastopnikov zrelejših generacij.

Prof. Černe, kaj bi povedali o prvih letih Društva slovenskih upokojencev za Goriško?

Slovenski upokojenci z Goriškega so bili od vsega začetka včlanjeni in povezani z Društvom upokojencev iz Trsta. Dne 4. decembra 1979 smo se začeli pogovarjati o nujnosti avtonomnega društva za Goriško, 16. decembra 1982 pa smo imeli v Križni ulici v Gorici ustanovitveno slovesnost Društva upokojencev za Goriško. Število članov, ki so delovali oz. so vpisani v naše društvo od leta 1982, presega številko 1.000. Res pa je tudi, da upokojenci radi zahajajo na oni svet, tako da stvarno lahko računamo, da štejemo danes od 500 do 600 članov. Podobno kot v ostalih naših organizacijah, vsi vpisani niso aktivni člani. Ko pa prirejamo naša srečanja, v večini primerov presegamo stotino udeležencev, kar velja seveda za dober rezultat.

Kako bi zaobjel prebojeno pot društva?

Za organizacijo društva je v prvih letih skrbel Milan Paulin, ob njem je bila učiteljica Marica Koršič. Po ustanovitvi

FOTO: RUMENICA

smo se začeli zbirati najprej v ulici Malta, nato smo dobili sedež na Križni ulici, kjer se odbor sestaja vsaka dva tedna ob torkih. Naše društvo ima svoj prapor, ki ga razobešamo ob občinskih zborih ali ko se poslovimo od naših zaslužnih članov; imamo svoj znak, t.j. štiriperesno deteljico v narodnih barvah, za katero je poskrbel Silvan Bevčar. Ponašamo se tudi s himno; besedilo je spisala Ljubka Šorli, pesem pa je nato uglasbil tržaški skladatelj Aleksander Vodopivec in ga naš pevski zbor, ki ga vodi Elda Nanut, zapoje ob raznih priložnostih.

Kako je z delovanjem društva?

Temelj, na katerem gradimo naše delovanje, je narodnoobrambni: pomembno je, da se upokojenec v svojem vsakdanjem življenju ne čuti osamljenega. Upokojitev še ne pomeni, da je človek za rotarnico, saj je še pri moči in se rad srečuje z vrstniki. Naše društvo prireja redna srečanja, včasih so to tudi večerje, skupaj preživljamo lepe trenutke, naše upokojenke tudi rade zaplešejo. Silvestrovanje, pustovanje, martirovanje in izlet za dan žena so že ustaljene stalnice; za silvestrovanje obdarimo naše jubilate, t.j. upokojence, ki dosežejo v letu okroglo številko let. Vsak jubilar dobi sve-

čano vrtnico, ki mu jo podari odbornik ali predsednik društva. Če upokojenec ni na srečanju, ga člani odbora obiščejo na domu. Upokojenec, ki slavi 90-letnico, dobi pa tri vrtnice. Naše društvo pošilja vsakemu upokojencu ob rojstnem dnevu voščilo. Pobuda je zelo dobrodošla in prejemo zanj številne zahvale. Pošiljanje voščil si porazdeli odbor, tako da vsak upokojenec za dan svojega rojstnega dne dobi voščilo našega društva. Pred leti smo radi prirejali številne večdnevne izlete; po dolgem in širokem smo obiskali takratno Jugoslavijo, bili smo v raznih državah Evrope in drugih celin; na občnem zboru, ki je bil 27. maja letos, pa je glavni odbor odločil, da bomo odslej skrbeli zlasti za enodnevne izlete.

Delovanje vašega društva je zelo bogato. Kako pa je z drugimi pobudami?

Naša športna dejavnost seveda ni zelo intenzivna, saj se ne pripravljamo na olimpiade! Od leta 1982 prirejamo vsako leto v zimskem času rekreativno telovadbo; zelo priljubljeno je balinanje. Z našim prvim podpredsednikom Jankom Čotičem iz Sovodenj smo poskrbeli za dve lepi balinarski stezi v Sovodnjah in ustanovili balinarski krožek društva. Balinanje je

prisotno tudi med članicami ženskega spola, ki so se v zadnjih letih posebno izkazale. Balinarska srečanja prirejamo s sličnimi krožki iz bližnjih vasi v matični državi, npr. z Novo Gorico, Solkanom, Šempetrom, Renčami ipd.

Kako pa sodelujete z omenjenimi sličnimi društvi?

Naše društvo je pobrateno z društvom iz Solkana, s katerim smo navezali zelo tesne stike predvsem od osamosvojitve Slovenije dalje. Pobrateni smo tudi z društvom iz Trbovelj, vendar so srečanja zaradi razdalje redkejša. Stalne stike imamo tudi z drugimi društvi v Sloveniji, z Zvezo slovenskih društev, udeležujemo se srečanja upokojencev Slovenije. Prizadevamo si, da se upokojenci srečujejo; starejša generacija ima tudi nalogo povedati mlajši vse, kar smo pretrpeli med dvema vojnama, zato da bi tisti čas, ki smo ga preživeli pod fašizmom, ne šel v pozabo in da bi se novi rodovi ohranili slovenski. To je naša naloga in upam, da bo v tej obliki naše društvo še naprej živelo, da bo dejavno, kot je bilo doslej, in da bomo slovenski upokojenci vedno z dvignjeno glavo lahko rekli: "Slovinci živimo v Italiji, vendar ostajamo vedno Slovenci".

MLADI MLADIM

ŠE IZ PRIROČNIKA POLETNIH ZAPELJEVALCEV IN ZAPELJEVALK

BITI SEKSI? DOVOLJ, DA SI TO ZAŽELIMO!

Da, prav ste razumeli! Vsak je lahko seksi!

Ne gre za kako nespodobno obnašanje, za kako nemoralno držo, za kako pretiravanje v zapeljevanju! Gre enostavno za to, da je nekdo prikupen!

"Ja, Luka je tako srčan," mi je o nekem fantu, ki je no-rel zanj, pripovedovala Tina, "pa kaj, ko me ne vžge...". Prikupno se je ob tem nasmehnila, kot bi bila v zadregi, in šla s prsti v dolge lesketajoče lase. Tina je prijetno osemnajstletno dekle, ki je očitno dobro razumela, kako upravljati s svojim sex-appealom. Ni kaka lepotica, vendar se

fantje podijo okrog nje kot čebele okrog opojnega cveta. Veliko njenih vrstnic, ki so lepše od nje, nimajo takega uspeha in se sprašujejo, zakaj.

Biti seksi ni nujno povezano z lepoto. Biti seksi je najbolj naravna stvar na svetu. To zagotavlja nihče drug kot antropolog! Vsakdo lahko prej ali slej postane prikupen, seksi. Morda takrat, ko popustijo določeni mehanizmi avtomatne kontrole in samoobrambe. Na primer? On opazi njo prav takrat, ko je morda popila pol kozarca piva preveč in se cel večer smeje kot kaka mala punčka. Ali pa se mu zazdi lepa in pristna kot še nikoli, ko

se na njegovi rami razjoče, samo zato, ker je imela težak dan in so ji živci za hip popustili. Kolikokrat sta fant in dekle dolga leta le prijatelja, potem pa razumeta, da sta si vseh ob dogodku, ki se zdi nepomembno, ki pa njo ali nje-pogoduje v čisto novi luči!

In kaj še pravijo antropologi? Da je prikupnost del instinkta, ki si ga človek s sabo pelje skozi zgodovino, in da izvira iz evolucijskega zakona, to je iz zakona o naravni selekciji. V moderni družbi se je to nekoliko zakompliciralo in zamaskiralo, vendar ostaja osnova sex-appeala in zapeljivosti trdno zakoreninjena v našem instinktu. Če se vam bo torej, draga dekleta, kdaj zgodilo, da se boste zagledale v sliko Georgea Clooneja, vedite, da je to zato, ker slutite, da bi on primerno branil teritorij vaše družine, da bi

znal prinašati domov hrano in da bi z njim lahko spravili na svet kar nekaj zdravih in močnih otročičev (že slišim kak "magari!" odet v vzdihljaje!), kar bi omogočilo nadaljevanje in zdrav razvoj vrste.

Pomembno je torej, da se zavedamo, da imamo prav vsi v našem genetskem kodeksu zapisano sporočilo o tem, kako biti prikupni. Treba se je le naučiti brati to sporočilo, ki se nam včasih zdi tako šifrirano, da ga ne znamo razvozlati.

O nekaterih trikih in navseh za to razvozlanje pa prihodnjič. Zaenkrat le spodbudno zagotovilo, da boste do najboljših rezultatov prišli, če boste znali poiskati v sebi svoje darove, odlike in vrline ter če se jih boste naučili primerno ovrednotiti. Vso srečo pri tem prijetnem iskanju vam želi

VAŠA BIBA